

Улаанбаатар хотын тогтвортой авто зам, тээвэр төсөл. Зээлийн дугаар. 9257-MN

Өнөр хорооллын гудамжны их засварын ажил Хэсэг 1

**ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
НИЙГМИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
(Г-БОНМТ)**

Улаанбаатар хот
2025 оны 06 сарын 13

ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГМИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ (Г-БОНМТ)

I хэсэг – Өнөр хорооллын гудамж

Засвар, шинэчлэлтийн тэмдэглэл

Хувилбар №	Засварласан байдал	Засварласан огноо
V.1	Хянаж шалгасан	2025 оны 02 сарын 21
V.2	Хянаж шалгасан	2025 оны 04 сарын 08
V.3	Хянаж шалгасан	2025 оны 05 сарын 21
V.4	Хянаж шалгасан	2025 оны 06 сарын 09
V.5	Батлагдсан	2025 оны 06 сарын 13

Гарчиг

1. ТӨСЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ	4
2. БАЙГАЛЬ ОРЧИН БОЛОН НИЙГМИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОЙМ	6
2.1 Төслийн талбайн байршил	6
2.2 Байгаль орчны суурь үзүүлэлт ба гүйцэтгэгчийн мониторингийн үйл ажиллагааны тойм	6
2.3 Нийгмийн суурь үзүүлэлт болон гүйцэтгэгчээс шаардагдах арга хэмжээний тойм:	10
2.4 Гүйцэтгэгчийн шаардлагатай арга хэмжээ, нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	11
3. ЭРХ ЗҮЙ, БОДЛОГЫН ХҮРЭЭ, ЗОХИЦУУЛАХ ШААРДЛАГА	16
3.1 Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн стандартын шаардлага	16
3.2 Монгол Улсын хууль эрх зүйн шаардлага	19
3.2.1 Монгол Улсын хууль	19
3.2.2 Захиргааны хэм хэмжээний акт	25
3.2.3 Монгол улсын стандарт	26
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОЛОН НИЙГМИЙН НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	30
5. ХЯНАЛТ, ТАЙЛАГНАЛ	79
5.1 Байгаль орчны мониторингийн төлөвлөгөө	79
5.3 Тайлагнал	81
6. СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ:	83
7. ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДЫН ОРОЛЦООГ ХАНГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	86
7.1 Төслийн тодорхойлолт танилцуулга	86
7.2 Зорилго, цар хүрээ	87
7.3 Эрхзүйн орчин, шаардлага	87
7.4 Оролцогч талуудыг тодорхойлох дүн, шинжилгээ	87
7.5 Оролцогч талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө	91
7.6 Нөлөөлөлд өртсөн оршин суугчид болон аж ахуйн нэгжүүдэд барилгын нөлөөллийн талаар мэдээлэх арга	100
7.7 Оролцогч талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөөг олон нийтэд нээлттэй болгох	101
7.8 Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөө (ОТОТ) – Хураангуй төсөв (төгрөг)	102
8. ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ БАРАГДУУЛАХ МЕХАНИЗМ (ӨГБМ)	102
8.1 Зорилтууд:	102
8.2 Гол зарчмууд	103
8.3 Гомдлын төрлүүд	103
8.4 Гомдол гаргах сувгууд	103
8.5 Гомдол шийдвэрлэх үйл явц	104
8.6 Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцлага	104
8.7 Хяналт, тайлагнах	105
8.8 Ажилчдын номдлыг хүлээн авах механизм	105
9. БОНМТ-ИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН НИЙТ ТӨСӨВ	106

10. ХАВСРАЛТЫН ЖАГСААЛТ:	106
10.1 Хавсралт 1. Хөдөлмөрийн дотоод журам	106
10.2 Хавсралт 2. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	106
10.3 Хавсралт 3. Шатах тослох материалын асгаралтын эсрэг хариу арга хэмжээ авах журам	106
10.4 Хавсралт 4. Хөрс хуулах, нөхөн сэргээлт хийх журам	106
10.5 Хавсралт 5. Усны чанарын хяналт, дээж авах журам	106
10.6 Хавсралт 6. Тоосжилтыг хянах журам	106
10.7 Хавсралт 7. Соёлын өвийн журам	106
10.8 Хавсралт 8. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг зохион байгуулах журам	106
10.9 Хавсралт 9. Барилга угсралтын өмнөх үеийн зураг	106
10.10 Хавсралт 10. Хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	106
10.11 Хавсралт 11. Төслийн баг	106
10.12 Хавсралт 12. Ажилтны Гомдол барагдуулах механизм	106
10.13 Хавсралт 13. Өнөр - Олон нийтэд түгээх	106
10.14 Хавсралт 14. Санал хүсэлт, гомдлын маягт	106

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн трассын дагуух аж ахуйн нэгж, үйлчилгээний байгууллагууд /Өнөр хорооллын гудамж/	14
Хүснэгт 2. Байгаль орчин, нийгмийн стандартууд ба тэдгээрийг хэрэглэх боломж	16
Хүснэгт 3. Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Байгаль орчин, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын холбогдох хууль	19
Хүснэгт 4. Байгаль орчны стандарт	26
Хүснэгт 5. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн стандарт	27
Хүснэгт 6. Байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл ба нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	30
Хүснэгт 7. Хяналтын төлөвлөгөө, Өнөр хороолол:	79
Хүснэгт 8. Мэдээллийн журам	81
Хүснэгт 9. Сургалтын төлөвлөгөө	83
Хүснэгт 10. Төслийн талбайд хамаарах хороодын хүн ам, өрхийн тоо	86
Хүснэгт 11. Stakeholder categories	Error! Bookmark not defined.
Хүснэгт 12. Оролцогч талуудын сонирхол нөлөөллийн үнэлгээ	88
Хүснэгт 13. Оролцоог хангах төлөвлөгөө	91
Хүснэгт 14. БОНМТ-ийн хэрэгжилтийн нийт төсөв, Өнөр хорооллын гудамж	106

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Өнөр хороолол гудамжны 2.8 зм авто замын их засварын ажлын байршил	6
Зураг 2. ПК1+200 км /зүүн/ ус түгээх байр трассаас 300 м орчим зайтай	8
Зураг 3. ПК0+500 км /зүүн/ ус түгээх байр трассаас 180 м орчим зайтай	8
Зураг 4. Зайлуулагдах мод	10
Зураг 5. Өнөр хороолол гудамжны кэмпийн зураглал	78
Зураг 6. Гомдол шийдвэрлэх механизм	105

1. ТӨСЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотод нийт хүн амын 47 орчим хувь нь оршин суудаг. Нийслэл хотын хүн ам 2001 онд 780 мянга байсан бол 2019 онд 1.45 сая болж 87 хувиар өссөн ба энэ хугацаанд улсын хүн ам дөнгөж 32 хувиар өссөн байна.

Улаанбаатар хотын тээврийн олон талт асуудлыг шийдэж, хотын тээврийн нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлэхийн тулд НЗДТГ-ын удирдлагууд болон Дэлхийн банкны баг зургаан жилийн турш ажиллаж байна. Техникийн тусламжийн цуврал хөтөлбөрүүд нь хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, тээврийн дэд бүтцийн хөрөнгийн менежмент, нийтийн тээврийн санхүүгийн тогтвортой байдал, автобусны удирдлагын тогтолцоо, зорчигчдын мэдээллийн систем, нийтийн тээврийг нэвтрүүлэх, замын аюулгүй байдал, уур амьсгалд тэсвэртэй байдлыг сайжруулахад чиглэсэн тодорхой зөвлөмж бүхий салбарын нарийвчилсан оношилгоо, салбарын стратегийг боловсруулав.

“Өнөр хорооллын гудамжны I хэсгийн тохижилт” төслийн захиалагчаар Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар ажиллаж, Зураг төслийн гүйцэтгэгчээр болон Барилгын хяналтын зөвлөх үйлчилгээг Финляндын Оверсиз Консалтантс Ltd (FinnOC) болон МСРСgr ХХК гүйцэтгэж байгаа бөгөөд гүйцэтгэгчээр авто замын салбарын үндэсний компани болох “Арж Капитал” ХХК болон “Макс Рөүд” ХХК-ийн нэгдэл ажиллаж байна.

“Өнөр” хорооллын гудамжны 2.8 км орчим авто замыг шинэчлэхээр төлөвлөж буй трассын ажил нь Ард Аюушийн өргөн чөлөө, Энхтайваны өргөн чөлөөний уулзвараас эхлээд Ард Аюушийн өргөн чөлөөний хойд талын өргөн чөлөөгөөр зэрэгцэн явж байна. Улмаар зүүн тийш эргэж, Өнөр хорооллын гудамжаар хойшоо тойрч, Энхтайваны өргөн чөлөө, Өнөр хорооллын уулзвараар төгсдөг. Одоогоор тус гудамж нь асфальтан хучилттай, 2 урсгалтай, 4 эгнээ тусгаарлагдаагүй зорчих хэсгээс бүрдэж байна. Зурвас газар нь (RoW) харьцангуй нарийхан. Нөхөн сэргээлтийн ажилд хэд хэдэн үндсэн сайжруулалт хийхээр төлөвлөж байна.

Зам засварын төсөл нь хагарч, эвдэрсэн замыг бүрэн сэргээн засварлахгүйгээр бүтцийн бүрэн бүтэн байдал, аюулгүй байдал, ашиглалтын байдлыг сайжруулах нөхцөлийг бүрдүүлэх үйл явцыг хамарна. Энэ нь зөвхөн үндсэн засвар үйлчилгээ (цоорхой нөхөх гэх мэт) биш харин бүрэн сэргээн засварлахаас илүү өргөн хүрээтэй юм. Нөхөн сэргээлт нь замын хөдөлгөөний хүчин чадал, аюулгүй байдал, ерөнхий үйл ажиллагааг сайжруулахад чиглэсэн гудамжны засвар, тохижилтын сонгосон ажлуудыг хамарна. Гол ажлуудад газар бэлтгэх малталт, газар шорооны ажил, харилцаа холбоо, цахилгааны кабель зэрэг инженерийн шугам сүлжээг хамгаалах, шилжүүлэх, ус хуримтлагдахаас сэргийлж борооны ус зайлуулах системийг суурилуулах, шинэчлэх зэрэг багтана. Шинэ суурь тавьж, дараа нь хучилтыг бэхжүүлж, асфальт эсвэл асфальтаар хучиж, бат бөх чанарыг сайжруулж, илүү их ачааллыг дэмжих болно. Аюулгүй байдлыг сайжруулахад шинэчилсэн замын тэмдэг, эгнээний тэмдэглэгээ, замын хөдөлгөөний дохио зэргийг суурилуулна. Явган хүний зам, автобусны зогсоол, гүүрэн гарц зэрэг явган хүний дэд бүтцийг барьж, моторт бус тээврийн хэрэглэгчдийн нэвтрэх, аюулгүй байдлыг сайжруулах юм. Ард Аюушийн өргөн чөлөө, Энхтайваны өргөн чөлөө зэрэг томоохон уулзваруудад эргэлтийн эгнээ нэмэх, дохионы системийг шинэчлэх гэх мэт хөдөлгөөний урсгалыг оновчтой болгохын тулд өөрчлөлт хийж болно. Төсөлд мөн замын хөдөлгөөний хамгаалалтын хашлага, сайжруулсан гэрэлтүүлэг зэрэг туслах хэрэгслүүд багтаж болно. Эдгээр ажил нь замын коридорыг орчин үеийн аюулгүй байдал, үр ашигтай байдлын стандартад нийцүүлэхийн тулд сэргээн засварлах хүчирхэг стратегийг бүрдүүлдэг. Уг зам нь нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн нутаг дэвсгэрийн засаг захиргааны нэгжийн дагуу хэд хэдэн хороодоор (12, 13, 14, 15, 16, 17, 30, 31, 43) дайран өнгөрдөг.

2. БАЙГАЛЬ ОРЧИН БОЛОН НИЙГМИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОЙМ

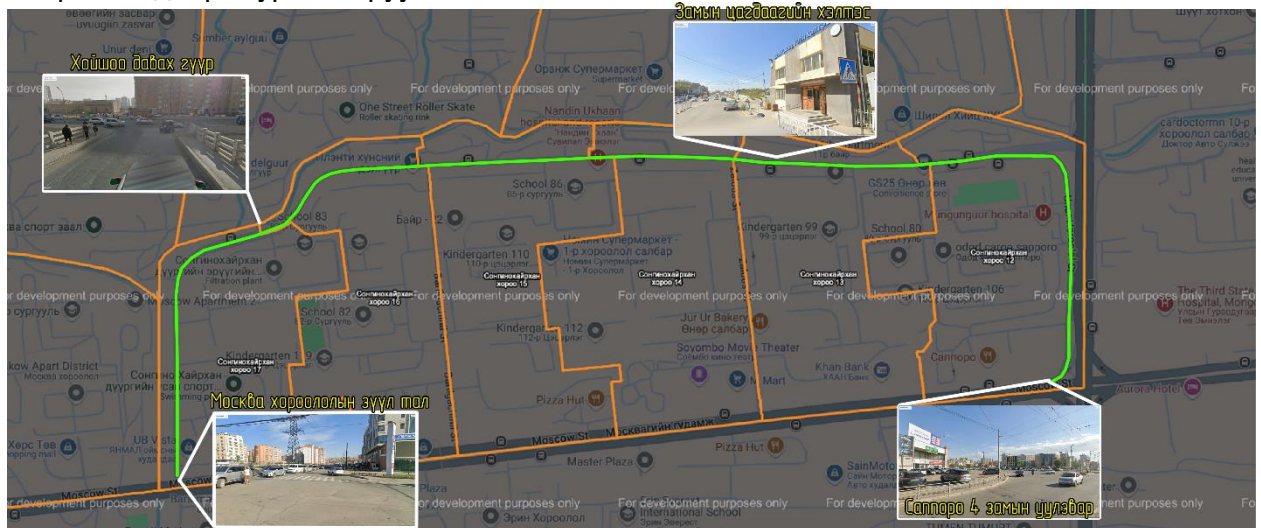
Өнөр хорооллын гудамж, замын шинэчлэлийн 1-р үе шатны ажил нь Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт хэрэгжинэ.

Зураг төслийн үе шатанд байгаль орчны суурь үнэлгээг хийж, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтийг гаргасан байна. Тодруулбал, газарзүйн нөхцөл, геологийн тогтоц, уур амьсгал, агаарын чанар, гадаргын болон гүний ус, хөрсний бүрхэвч, ургамал, амьтны аймгийн баримт бичгийг уг үнэлгээнд хамруулсан байна.

Энэхүү бүлгийг зураг төслийн шатанд боловсруулсан “Өнөр” хорооллын гудамж, замын их засварын төслийн Байгаль орчин, нийгмийн төлөв байдлын үнэлгээ (БОНТБҮ)-нд үндэслэн бэлтгэв. Гүйцэтгэгчийн хувьд бид энэхүү тайланд үндсэн нөхцөлүүдийг товч шинэчилж, гүйцэтгэлийн үе шатанд хэрэгжүүлэх нэмэлт арга хэмжээг тусгасан болно.

2.1 Төслийн талбайн байршил

Өнөр хорооллын гудамжны I хэсгийн шинэчлэл” төслийн байршил нь Монгол орны байгалийн бүс бүслүүрийн онцлогоор уулын тайга, уулын ойт хээрийн бүсэд хамаарна. Засаг захиргааны нэгжийн харьяаллаар Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн 12, 13, 14, 15, 16, 17 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт оршдог. Төсөл хэрэгжих талбайн байршлыг доорх зурагт харуулав.

Зураг 1. Өнөр хороолол гудамжны 2.8 км авто замын их засварын ажлын байршил

2.2 Байгаль орчны суурь үзүүлэлт ба гүйцэтгэгчийн мониторингийн үйл ажиллагааны тойм

Агаарын чанар: [Агаарын чанарын үнэлгээг төслийн талбайд 2023 оны 4-р сарын 15, 16-ны өдрүүдэд хийж, тоос, нарийн ширхэгтэй тоосонцор (PM_{2.5}), том ширхэгтэй тоосонцор (PM₁₀), дуу чимээний түвшинд анхаарлаа хандуулсан. Замын хөдөлгөөн багассан амралтын өдрүүдэд шороон зам, ойр орчмын тээврийн хэрэгслийн утаа зэрэг 12 цэгт хэмжилт хийсэн. Агаарын чанар нь Монгол Улсын MNS 4585:2016 стандартыг хангасан, тоосонцорын агууламж зөвшөөрөгдөх хязгаарт (PM₁₀: 21.5-84 мкг/м³, PM_{2.5}: 15.5-57.6 мкг/м³) нийцэж байгааг харуулсан. Ерөнхийдөө төслийн үйл ажиллагаанд үзүүлэх сөрөг нөлөө бага байна.]¹

Зам барилгын ажлын үе шатанд “Өнөр” хорооллын гудамж дагуух таван цэгт агаарын чанарт хяналт тавихаар гүйцэтгэгч компани төлөвлөжээ. Хяналт шалгалтыг хөндлөнгийн байгууллагын туслалцаатайгаар 2025, 2026 онуудад тус бүр дор хаяж хоёр удаа хийнэ.

¹ Зөвлөх FinnOC Ltd болон МСРСgr ХХК-ийн нэгдэл, “Өнөр хорооллын гудамж, замын их засварын ажил” төслийн Байгаль орчны суурь үнэлгээний тайлан, 50-51х

Энэ нь агаарын чанарын өөрчлөлтийг хянах, барилгын ажлын явцад байгаль орчны стандартыг дагаж мөрдөхөд тусална.

Тоосжилт: “Өнөр” хорооллын гудамжны 2.8 км авто зам нь урд талаараа орон сууцны барилга, байгууламж, хойд талаараа гэр хороололтой хиллэдэг. Барилгын ажлын үе шатанд тоосжилтын бохирдолд хяналт тавихын тулд гүйцэтгэгч компани зам дагуух таван цэгт хэмжилт хийнэ. Эдгээр хэмжилтийг хөндлөнгийн байгууллагын туслалцаатайгаар 2025, 2026 онуудад тус бүр хоёроос доошгүй удаа хийнэ. Энэхүү хяналт нь тоосны бохирдолд барилгын үйл ажиллагааны нөлөөллийг үнэлэх, байгаль орчны стандартыг дагаж мөрдөхөд тусална.

Дуу чимээний түвшин: [Өнөр хорооллын 2.8 км авто зам болон ойр орчмын талбайн дуу чимээний түвшинг үнэлэх зорилгоор 2023 оны 4 дүгээр сарын 15-наас 16-ны өдрүүдэд төслийн талбайд хээрийн судалгааны хэмжилт хийсэн. Дуу чимээний хэмжилтийг 5 цэгт хийсэн бөгөөд хэмжилт бүр 10 минут үргэлжилдэг. Хэмжилтийг амралтын өдрүүдээр өглөөний 9:00-11:00 цагийн хооронд хийж, замын хөдөлгөөн багассан нь дуу чимээг бууруулахад нөлөөлсөн. Дуу чимээний түвшинг С.Е.М ашиглан хэмжсэн. Монгол улсын MNS 4585:2016 "Агаарын чанарын стандарт"-ын дагуу ДТ-8820 багаж.

Үр дүнгээс харахад 5 онооны 3 нь MNS 4585:2016 стандартад заасан дуу чимээний зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрсэн байна. "Техникийн шаардлага" стандартын дагуу дуу чимээ нь өдрийн цагаар (07:00-22:00) 50 дБА, шөнийн цагаар (22:00-07:00) 45 дБА-аас хэтрэхгүй байх ёстой. 3 цэгийн дуу чимээний түвшин эдгээр босго хэмжээнээс давсан бол 2 оноо нь бага зэрэг доогуур түвшинд хүрсэн нь зарим хэсэгт нөлөөлөл бага байгааг харуулж байна.]²

Зураг төслийн үе шатанд хийгдсэн суурь судалгаанд үндэслэн гүйцэтгэгч барилгын ажлын үе шатанд дуу чимээний түвшинг үргэлжлүүлэн хянах болно. 2025, 2026 онуудад тус бүр хоёроос доошгүй удаа төслийн талбайн дагуу 5-аас доошгүй цэгт явуулна. Эдгээр хэмжилтийг гадны байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага хийх бөгөөд дуу чимээний байнгын нөлөөллийг үнэлж, холбогдох стандартад нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах зорилгоор байнгын хяналтыг мөн хэрэгжүүлнэ.

Гадаргын ус: төсөл хэрэгжих талбай нь Монгол орны усны сав газрын харьяаллаар Туул голын сав газарт хамаарна. Төслийн талбайд байнгын урсгалтай гадаргын урсац байхгүй тул гадаргын усанд үзүүлэх шууд нөлөөлөл байхгүй.

Газрын доорх ус: Зураг төслийн үе шатанд хийгдсэн суурь судалгааны үед төсөл хэрэгжих талбайг БОАЖ-ын сайд, БХБ-ын сайдын 2018 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдрийн А/02/01 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан “Улаанбаатар хотын ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүс, тэжээгдлийн мужийн заагийг тогтоох тухай” журамд нийцэж байгаа эсэхэд үнэлэлт дүгнэлт өгсөн байна. Тус журмын 1, 2, 3 дугаар хавсралтад зааснаар Улаанбаатар хотын ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн хориглолтын бүс, хязгаарлалтын бүс болон тэжээгдэлийн мужтай төсөл хэрэгжих талбайг давхцуулахад хориглолтын болон хязгаарлалтын бүстэй давхцалгүй, харин тэжээгдэлийн мужтай давхцалтай гэжээ³.

Зураг төслийн шатанд боловсруулсан БОНМТ-д Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайд, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2015 оны А-230/127 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралтад заасан Ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүс ба түүний дүрмийг мөрдөх шаардлагатай гэж тусгасан байна⁴.

² Зөвлөх FinnOC Ltd болон MCPGr ХХК-ийн нэгдэл, “Өнөр хорооллын гудамж, замын их засварын ажил” төслийн Байгаль орчны суурь үнэлгээний тайлан, 63х

³ Зөвлөх FinnOC Ltd болон MCPGr ХХК-ийн нэгдэл, “Өнөр хорооллын гудамж, замын их засварын ажил” төслийн Байгаль орчны суурь үнэлгээний тайлан 83х

⁴ Зөвлөх FinnOC Ltd болон MCPGr ХХК-ийн нэгдэл, “Өнөр хорооллын гудамж, замын их засварын ажил” төслийн Байгаль орчны суурь үнэлгээний тайлан 86х

Энэхүү дүрмийн:

3.7-д “Ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүс болон түүний тэжээгдлийн мужид усны нөөцийн өөрчлөлт, горим, чанарын талаарх мэдээ гарган авах зорилгоор байнгын хяналт-шинжилгээ хийнэ. Улсын нэгдсэн хяналт-шинжилгээний сүлжээнээс гадна хот, суурины ус хангамжийн эх үүсвэрийн ашиглалтын /ус хангагч/ байгууллага нь тухайн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүс болон түүний тэжээгдлийн мужид хяналт-шинжилгээ хийж дүнг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, усны сав газрын захиргаанд тогтоосон хугацаанд ирүүлнэ” гэсэн заалт нь Улаанбаатар хотын Ус сувгийн удирдах газрын эрх үүрэгт хамаарна.

Харин тус дэглэмийн 3.11-т “Ус хангамжийн газрын доорх усны эх үүсвэрийн тэжээгдлийн мужид цацраг идэвхт бодис болон химийн хорт бодис үйлдвэрлэх, тэдгээрийг ашиглан аливаа үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно” заалтыг Гүйцэтгэгч мөрдөж ажиллана.

Гүйцэтгэгч нь төслийн технологи болон ажилчдын унд-ахуйн хэрэгцээний усыг газрын доорх усны тэжээгдэлтэй эх үүсвэрээс хангахаар төлөвлөж байна. Нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөөнд усны эх үүсвэрийг ашиглахтай холбоотой шаардлагатай зөвшөөрлүүд авах талаар тусгасан болно.

Өнөр хорооллын гудамж төслийн трассын зүүн талаар гэр хороолол байгаа ба трасс ойр байрлах иргэдийн унд-ахуйн хэрэгцээний уст цэгийн байршлыг тогтооход 300 м орчим зайд зөөврийн усаар хангагддаг 1 ус түгээх байр, 180 м орчим зайд төвийн шугаманд холбогдсон 1 ус түгээх байр байна. Энэ нь зам барилгын ажлын шатанд усны хяналт шинжилгээний хүрээнд хамруулах шаардлагатай эсэхийг тодруулах зорилготой байсан. Тус уст цэгүүд нь трассаас 180-300 м хүртэл зайтай, хүн амын нягтралтэй ихтэй гэр хороолол дунд байрлаж байгаа тул хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт хамруулах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Зураг 2. ПК1+200 км /зүүн/ ус түгээх байр
трассаас 300 м орчим зайтай

Зураг 3. ПК0+500 км /зүүн/ ус түгээх байр
трассаас 180 м орчим зайтай

Хөрсний төлөв байдал, бохирдол: Гүйцэтгэгч нь Өнөр хорооллын гудамж төслийн барилга угсралтын үе шатанд хөрсний мониторингийн хөтөлбөрийг 4 удаа /480 хоног/ буюу 2025, 2026 онуудад тус бүр 2-оос доошгүй удаа хүнд металл, микробиологийн бохирдолд хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг 5-аас доошгүй цэгт хэрэгжүүлэн ажиллах болно. Эдгээр мониторингийн үйл ажиллагааг байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран хийнэ. Энэ талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг байгаль орчны мониторингийн хөтөлбөрийн хэсэгт оруулсан болно.

Ургамлан нөмрөг: Төсөл хэрэгжих газарт хүн амын суурьшил бий болоод олон жил болсон, хүн болон техноген нөлөөлөлд өртөж, үндсэн ургамлын төрөл зүйл бүрэн устсан. Зураг төслийн шатанд хийсэн судалгаанаас харахад замын хажуу, байшин барилгын булан тохой зэргээр хөл газрын ургамлын зүйл цөөн тоогоор тааралдсан байна. Гүйцэтгэгч нь байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд жилд 1 удаа буюу нийт барилга угсралтын шатанд 2 удаа ургамлын мониторингийн хөтөлбөрийг байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагын оролцоотойгоор хэрэгжүүлэн ажиллана.

“Өнөр” хорооллын гудамж замын барилгын угсралтын ажилд өртөх нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламж болох 10 ш модыг шилжүүлэх /техникийн шаардлагад зааснаар зайлуулах/ ажлыг хяналтын инженерийн зааварчилгааны дагуу гүйцэтгэх ба шинээр 100 ширхэг шинэс мод, 661 ширхэг шар хуайс тарьж, 24484.3 м² талбайд зүлэгжүүлэлтийн ажил хийгдэнэ.

пк0+670 км /баруун/

пк0+710 км /баруун/

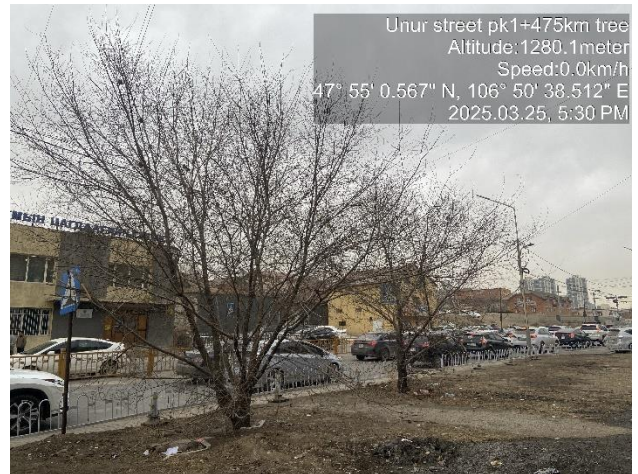
пк0+950 км /баруун/

пк0+970 км /баруун/

пк1+410 км /баруун/

пк1+475 км /баруун/

Зураг 4. Зайлуулагдах мод

Амьтны аймаг: Улаанбаатар хотын суурьшлийн бүсийн нутаг дэвсгэр нь хүн, техникийн үйл ажиллагааны нөлөөлөлд өртөж, бүс нутгийн үндсэн амьтны аймгийн төрөл, зүйл дайжсан. Иймд гүйцэтгэгч нь амьтны төрөл зүйлийн мониторингийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх шаардлагагүй гэж үзэн, байгаль орчны мониторингийн хөтөлбөрт оруулаагүй болно.

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг: Төсөл хэрэгжих талбай нь улсын болон орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутагт хамаарахгүй тул шууд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.

Соёлын өв: Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэр нь хүн амын суурьшил бий болоод удаан хугацаа өнгөрсөн, хүн техникийн нөлөөлөлд өртсөн, зам засвар шинэчлэлийн ажилд өртөх түүх соёлын дурсгал байхгүй. Гэвч бид түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашиглах үед газрын хөрсөн доороос мэдэгдээгүй үлдсэн соёлын дурсгал илэрвэл Соёдын өвийн тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.3-т зааснаар ШУА-н Түүх Археологийн хүрээлэнд мэдэгдэж, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллах болно.

2.3 Нийгмийн суурь үзүүлэлт болон гүйцэтгэгчээс шаардагдах арга хэмжээний тойм:

Зураг төслийн үе шатанд хийгдсэн Нийгмийн төлөв байдлын үнэлгээ (НТБҮ) нь Өнөр хорооллын гудамж төслийн талбайн нийтийн эзэмшлийн талбайн ландшафтын талаар иж бүрэн ойлголтыг тодорхойлсон. Энэхүү үнэлгээнд Төслийн нөлөөллийн анхан шатны бүс (ТАШБ)-ийг бүрдүүлдэг Сонгинохайрхан дүүргийн 12, 13, 14, 15, 16, 17, 30, 31 дүгээр хороодыг хамарна. Судалгааны үр дүнг өрхийн судалгаа, гол мэдээлэгчтэй хийсэн ярилцлага, хоёрдогч мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийх, олон нийтийн санал асуулга явуулах замаар цуглуулсан.

Төслийн коридорын хойд тал нь ихэвчлэн хашаа байшинтай гэр хороолол бөгөөд дэд бүтцийн хүртээмж нь хязгаарлагдмал байдаг бол өмнөд хэсэгт нь үйлчилгээний хүртээмж харьцангуй сайтай орон сууцны оршин суугчид амьдардаг боловч тэд хотжилтын бэрхшээлтэй мөн тулгардаг. Зам засварын төслийн нөлөөлөлд орох, мэдрэх байдал нь эдгээр ялгаатай амьдралын нөхцлөөс хамааран өөр өөр байна.

Нийгмийн гол шинж чанарууд нь:

Хүн ам зүй: Төслийн нөлөөлөлд өртсөн 8 хороонд нийт 34,942 хүн амьдардаг бөгөөд нийт хүн амын 53,4 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Эмзэг бүлгүүд: Судалгаанд хамрагдсан өрхийн 29.9 орчим хувь нь орлогын баталгаагүй байдал, өрх толгойлсон эцэг, эх, хөгжлийн бэрхшээлтэй, олон ам бүлтэй гэх мэт байдлаар эмзэг бүлэгт хамрагдаж байна.

Дэд бүтцийн тулгамдсан асуудлууд: Явган зорчигчийн аюулгүй байдлыг хангах дэд бүтэцтэй холбоотой томоохон асуудал бий. Явган хүний зам, дугуйн зам, аюулгүйн гарц байхгүй, зориулалтын зогсоол байхгүй, нийтийн тээврийн үйлчилгээний чанар муу зэрэг асуудал байнга гардаг.

Замын нөхцөл муу, түгжрэл ихтэй байдал нь айл өрхүүдийг эрүүл мэндийн тусламж, боловсролын байгууллага, худалдаа үйлчилгээ зэрэгт хүрэхэд хүндрэл учруулдаг.

Харилцааны сувгууд: Иргэд олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл, онлайн гомдлын платформ, санал хүсэлт авах утас зэргээр холбогдохыг илүүд үздэг. Нийгмийн ерөнхий орчин нь замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг сайжруулах, явган хүний дэд бүтцийг сайжруулах, нийтийн тээврийн найдвартай хүртээмж, нийтийн эзэмшлийн талбайг (жишээ нь, цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламж) сайжруулах эрэлт хэрэгцээ их байгааг харуулж байна.

Зураг төслийн үе шатанд тодорхойлсон нийгэмд үзүүлэх гол нөлөөлөл: ТББ-д үндэслэн барилга угсралтын үе шатанд нийгэмд дараах үндсэн нөлөөлөл бий болно.

Хүртээмжийн хязгаарлагдмал байдал: Хөдөлгөөний түр саатал, ялангуяа сургуулийн зам, эрүүл мэндийн төвүүдэд хүрэх, ажлын байр руу явах зэрэгт нөлөөлдөг.

Эмзэг бүлгийн эрсдэл нэмэгдэж байна: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, хүүхдүүд, өндөр настангууд барилгын үйл ажиллагаа, саадтай зам зэргээс шалтгаалан өндөр эрсдэлтэй тулгардаг.

Эдийн засгийн нөлөөлөл: Коридор дагуух жижиг бизнесүүд барилгын ажлын явцад хөл хөдөлгөөн багасч, хүртээмжтэй холбоотой бэрхшээлүүдтэй тулгарч болзошгүй.

Эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын эрсдэл: Тоос шороо, дуу чимээ, замын хөдөлгөөнийг өөрчлөх нь эрүүл мэнд, аюулгүй байдал, сайн сайхан байдалд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.

Хүйсийн онцлогтой нөлөөлөл: Эрүүл мэндийн байгууллага, нийтийн тээврийн хэрэгслийн гол хэрэглэгчид болох эмэгтэйчүүдэд нэвтрэх эрхийг хязгаарласан тохиолдолд илүү их таагүй байдал үүсч болзошгүй.

Олон нийтийн санаа зовоосон асуудал: Идэвхтэй харилцаа холбоогүй бол барилгын нөлөөлөлтэй холбоотой бухимдал, гомдол нэмэгдэж болзошгүй.

2.4 Гүйцэтгэгчийн шаардлагатай арга хэмжээ, нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Нийгмийн суурь үнэлгээний дүгнэлтэд үндэслэн “Өнөр” хорооллын гудамжийг тохижуулах явцад нийгмийн эрсдэлийг иж бүрэн, идэвхтэй зохицуулах шаардлагатай байгааг гүйцэтгэгч хүлээн зөвшөөрч байна. Нэмж дурдахад гүйцэтгэгчээс илүү нарийвчилсан дүгнэлтийг Хүснэгт 4-т үзүүлэв. Нийгмийн сөрөг нөлөөллийг багасгах, олон нийтийн сайн сайхан байдлыг дэмжихийн тулд гүйцэтгэгч дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээсэн.

а) Өргөдөл, гомдол барагдуулах механизм (ӨГБМ)

Гомдлыг дараах байдлаар хүлээн авна

- Гүйцэтгэгч компанийн гомдлыг шийдвэрлэх хуудас нь чатбот болон утсаар 24/7 ажиллахаас гадна цахим хуудсаар дамжуулан гомдлыг хүлээн авна.
- Төслийн талбайд ирсэн гомдол гаргагчтай мөн гүйцэтгэгчийн нийгмийн мэргэжилтэн биечлэн уулзаж санал, гомдлыг бүртгэнэ.

- Хорооны дотор байрлуулсан хайрцганд ирсэн өргөдөл гомдлыг долоо хоног бүрийн 4 дэх өдрийн 09:00 цагт хүлээн авч тухайн өдөр ТХН-д хүргүүлнэ. Гомдлын маягтыг Хавсралт 14-ээс үзнэ үү.
- ТХН нь вэбсайт болон цахим шуудангаар дамжуулан санал хүсэлт, гомдлыг хүлээн авдаг.
- Захиалагч нь НЗХГ-ын Олон нийттэй харилцах, лавлагааны албаны хоёр утасны дугаарыг олон нийтэд нээлттэй болгож, санал хүсэлт, өргөдөл, гомдлыг хүлээн авах боломжтой болгосон.

b) Замын хөдөлгөөн, аюулгүй байдлын менежмент**Хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөө:**

- Барилга угсралтын үе шатуудад тохирсон нарийвчилсан, динамик Хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг (ХЗБТ) боловсруулж, шаардлагатай бол шинэчилнэ.
- Бүх томоохон уулзварууд болон сургууль, эмнэлэг, автобусны буудлын ойролцоох явган хүний аюулгүй замыг түр хашаа, хамгаалалттай гарцтай болгох.

Тээврийн хэрэгсэл болон явган зорчигчийн аюулгүй байдлын арга хэмжээ:

- Тойрог замд харагдахуйц тэмдэг, анхааруулах гэрэл, хаалт хийх.
- Ач холбогдол бүхий цэгүүдэд (жишээ нь, сургуулийн бүс) хөдөлгөөний ачаалал ихтэй үед замын хөдөлгөөний удирдагчдыг томилно.

Сургууль болон эмнэлгийн орц, гарц хамгаалалт:

- Идэвхтэй барилгын ажлын явцад ч гэсэн бүх сургууль, эрүүл мэндийн байгууллага, олон нийтийн төвүүд рүү саадгүй нэвтрэх замыг хангах.
- Шаардлагатай тохиолдолд явган хүний түр гүүр эсвэл аюулгүй зам тавих.

Холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах:

- Замын цагдаагийн алба, хороодын Засаг дарга нартай нягт хамтран ажиллаж, түгжрэлийг зохицуулах, автомашины зогсоолыг хориглох, иргэдийн аюулгүй байдлыг хангах.

с) Эмзэг бүлгийн хүмүүст зориулсан тусгай дэмжлэг**Нэн тэргүүнд анхаарах зүйлс:**

- Нийгмийн суурь судалгааны дүгнэлтэд үндэслэн өндөр эрсдэлтэй, эмзэг бүлгийн бүх бүлгийг (жишээлбэл, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс, өндөр настан, өрх толгойлсон эмэгтэйчүүд, бага орлоготой гэр бүлүүд) тодорхойлох.

Хүртээмжтэй байдал:

- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, өндөр настан, тэргэнцэртэй хүүхэдтэй эцэг эхчүүдэд тохиромжтой, саадгүй явган хүний нэвтрэх замыг төлөвлөнө.
- Явган явах боломж их хэмжээгээр хязгаарлагдах тохиолдолд эмзэг бүлгийн хүмүүст зориулсан түр тээврийн үйлчилгээг зохион байгуулах.

Эмзэг бүлэгт чиглэсэн мэдээлэл:

- Шаардлагатай тохиолдол эмзэг бүлгийн айл өрхүүдэд тусгайлан бэлтгэсэн мэдээллийн материал, зарлал хүргэх.

d) Олон нийтийн оролцоо ба олон нийтэд хүрч ажиллах

- Харилцааны стратеги:

- Барилгын ажил эхлэхээс өмнө олон нийтэд сурталчлах иж бүрэн аян өрнүүлэх.
- Олон нийтийн газар хэвлэмэл мэдээллийн хуудас, орон нутгийн радио нэвтрүүлэг, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслийн шинэчлэлт, зурагт хуудас зэрэг олон сувгийг ашиглах.
- **Урьдчилсан мэдэгдэл:**
 - Гүйцэтгэгч нь саатал үүсгэж болзошгүй томоохон барилгын үйл ажиллагааны талаар (жишээ нь, томоохон зам хаах, ус, эрчим хүчний үйлчилгээний тасалдал гэх мэт) талаар иргэдэд цаг тухайд нь урьдчилан мэдэгдэнэ.
- **Олон нийттэй харилцах:**
 - Орон нутгийн хороод болон иргэдийн удирдагчидтай өдөр тутмын харилцаа холбоог хангах үүрэг бүхий олон нийттэй харилцах ажилтнуудыг томилох..
- **Санал хүсэлт, уулзалтууд:**
 - Барилгын ажлын үе шатанд сар бүр олон нийтийн хурлыг зохион байгуулж, ахиц дэвшлийн талаар мэдээлэх, иргэдийн санал хүсэлтийг сонсож, арга хэмжээгээ тохируулна.

е) Нийгмийн нөлөөллийн байнгын мониторинг хийх

- **Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ (ХШҮ):**
 - Нийгмийн сэтгэл ханамжийн өөрчлөлтийг хянах, шинээр гарч ирж буй эрсдэлийг тодорхойлох, бууруулах арга хэмжээний үр нөлөөг үнэлэх зорилгоор нийгмийн нөлөөллийн мониторингийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- **Судалгаа, мэдээлэл цуглуулах:**
 - Хагас жилд нэг удаа өрхийн судалгаа, зорилтот бүлгийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, барилгын ажлын явцад иргэдийн санал хүсэлтийг цуглуулах.
- **Дасан зохицох менежмент:**
 - Төслийн хэрэгжилтийн явцад сөрөг нөлөөллийг бууруулах стратегийг динамикаар шинэчлэх, сайжруулахын тулд хяналтын үр дүнг ашиглах.
- **Тайлагнах:**
 - Улирал тутам нийгмийн мониторингийн тайланг гаргаж ТХН-д хүргүүлж, олон нийтэд хүргэх, хүлээн авсан гомдол, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, иргэдийн санал хүсэлтийг нэгтгэн дүгнэх.

Нийгмийн хариуцлагын төлөөх амлалт: Гүйцэтгэгч нь төслийн нийгэмд учирч болзошгүй нөлөөллийг бүрэн хүлээн зөвшөөрч, тэдгээрийг идэвхтэй, ил тод удирдах үүрэгтэй. Гүйцэтгэгч нь дээрх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, ард иргэдтэй хүчтэй харилцаа тогтоож, эмзэг бүлгийн иргэдийн хэрэгцээг нэн тэргүүнд тавьж өгснөөр “Өнөр” хорооллын I хэсгийн засварын ажлыг нийт ард иргэдэд аюулгүй, хүртээмжтэй, нийгмийн эерэг үр дүнд хүргэхийг зорьж байна.

Бизнес, үйлчилгээний төвийн судалгаа: Төслийн зураг төслийн үе шатанд бэлтгэсэн Нийгмийн суурь үнэлгээнээс гадна Өнөр хорооллын гудамжны трассын дагуу байрлах аж ахуйн нэгж, үйлчилгээний байгууллагуудад бие даасан хээрийн судалгааг гүйцэтгэгч үнэлэв.

Энэхүү судалгааг нөлөөлөлд өртсөн аж ахуйн нэгж, үйлчилгээ эрхлэгчидтэй эртхэн хамтран ажиллах зорилгоор барилгын бэлэн байдлыг хангах үйл ажиллагааны хүрээнд хийсэн. Гүйцэтгэгч нь трассаны хоёр талд байрлах эмийн сан, хүнсний дэлгүүр, зочид

буудал, боловсролын байгууллага, автомашины үйлчилгээ, хувцас засварын газар, гоо сайхны салон зэрэг нийт 103 аж ахуйн нэгж, үйлчилгээний төвийг бүртгэсэн.

Хүснэгт 1. Төслийн трассын дагуух аж ахуйн нэгж, үйлчилгээний байгууллагууд /Өнөр хорооллын гудамж/

№	Бизнес, үйлчилгээний байгууллагуудын нэрс	№	Бизнес, үйлчилгээний байгууллагуудын нэрс
Өнөр хороолол /баруун/			
1.	Хүрмэн эмийн сан	45	Зочид буудал
2.	Анхаа дент шүдний эмнэлэг	46	Лаурэс karaoke
3.	Янмал оймсны дэлгүүр	47	Ураду дэлгүүр
4.	Гүрэн дэлгүүр	48	12-р байранд барилгын материалын дэлгүүр
5.	Хатан бөс барааны дэлгүүр	49	Etour.mn авто үйлчилгээ
6.	Чин мал эмнэлэг	50	“Хас үнэлгээ” ХХК
7.	Хүнсний дэлгүүр	51	“Ашид билгүүн” ХХК
8.	ВВ хүнсний дэлгүүр	52	Фрута хүнсний дэлгүүр, үсчин, маникюр,
9.	Нараа массажист төв	53	Хөүм стори хүнсний дэлгүүр
10.	“Евро” зочид буудал, karaoke	54	“Тод оймс” оймсны дэлгүүр
11.	Номуун дунд сургууль	55	Тэмүүлэл кафе, паб
12.	Зүмбэр зоог	56	Хувцас засах үйлчилгээ
13.	Зүмбэр авто угаалга	57	Хувцас засах үйлчилгээ
14.	Өргөө супермаркет, эмийн сан	58	“Тусчин-2” гутлын салон
15.	Баянбалбар зочид буудал	59	“Намирын зээ” хувцас засварын үйлчилгээ
16.	“Хачиртай хуушуур” цайны газар	60	“Ном сувд” хүнсний дэлгүүр
17.	KLCB авто үйлчилгээ, угаалга	61	Эмийн сан
18.	“Начин буувэй” хүнсний дэлгүүр	62	Автоколор дэлгүүр, үйлчилгээ
19.	Ноос ноолуур засвар үйлчилгээ	63	Мах, хүнсний ногоо, жимсний дэлгүүр
20.	Загасчдын загас агнуурын дэлгүүр	64	CU дэлгүүр
21.	Миракл үс, гоо сайхны салон	65	Олон нийтийн усанд орох газар
22.	“Зөв медлэг” сургалт, өдөр өнжүүлэх төв	66	Үсчин гоо сайхны салон
23.	Хүнсний дэлгүүр, эмийн сан, цайны газар	67	Өнөр зочид буудал, ресторан
24.	Барилгын материалын дэлгүүр	68	GS25 дэлгүүр
25.	“Төрийн тэргүүн” өдөр өнжүүлэх төв	69	Гэр Моторс авто дилер
26.	“Алтаргана” эмийн сан	70	Хишиг хүнсний дэлгүүр
27.	Хувцас засах үйлчилгээ	71	Бичиг хэргийн дэлгүүр
28.	Пленти хүнсний дэлгүүр	72	Үйл загварын салон
29.	“Нарта” хувцас цэвэрлэх үйлчилгээ	73	“Можух” өдөр өнжүүлэх төв
30.	Чандмань-Өлзий хүнсний дэлгүүр	74	Эверест хувцасны хими цэвэрлэгээ, хувцас засвар үйлчилгээ
31.	23-р байранд эмийн сан	75	Эверест хувцасны хими цэвэрлэгээ, хувцас засвар үйлчилгээ
32.	Энх-Ану хүнсний дэлгүүр	76	Хайбрид авто үйлчилгээ
33.	Эверест хувцасны хими цэвэрлэгээ, хувцас засвар үйлчилгээ	77	1-р байранд хүнсний дэлгүүр
34.	Баялаг хүнсний дэлгүүр	78	Ноос ноолуурын үйлчилгээ
35.	Дэвжих жигүүр ХХК	79	Танил зоог цайны газар
36.	“Даяр сэргэлт” сүм	80	Метира хүнсний дэлгүүр
37.	Акустик самбар, самбарын үйлчилгээ	81	Дөрвөн үндэс уламжлалт анагаах ухааны төв
38.	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны хүрээлэн	82	UB хөшигний дэлгүүр, үйлчилгээ
39.	Өөртөө үйлчлэх угаалгын газар	83	Өгөөмөр алтай зочид буудал, караоке, ресторан
40.	Төгөлдөр хуурын сургалтын төв	84	8к үсчин гоо сайхны салон
41.	“Нандин ухаан” эмнэлэг	85	Авто зогсоол

№	Бизнес, үйлчилгээний байгууллагуудын нэрс	№	Бизнес, үйлчилгээний байгууллагуудын нэрс
42.	Кутикул шүдний эмнэлэг	86	Том ах ресторан
43.	Бидвайзер зочид буудал	87	Миний хайпермаркет
44.	Хүнсний дэлгүүр	88	"Нарта" хувцас цэвэрлэх үйлчилгээ
Өнөр хороолол /зүүн/			
1	Аз дэн буудал	9	Вьетнам авто засвар -3
2	Авто угаалга, Вьетнам засвар үйлчилгээ -1	10	Лого, малгайны "Титэм" үйлдвэр
3	Солонгос тавилгын худалдаа	11	Вьетнам авто засвар -4
4	Вьетнам авто засвар -2	12	"Шилэн хийц" ХХК
5	"Сүлд үнэлгээ" авто үнэлгээний компани	13	Вьетнам авто засвар -5
6	Хивсний бөөний худалдаа	14	Таката авто засвар
7	Үнэлгээний үйлчилгээ	15	Отгон жолоо авто сургууль
8	Ган авто шил		

Барилга угсралтын явцад учирч болзошгүй нөлөөллийг бууруулахын тулд:

- Мэдээллийн товхимолыг тодорхойлсон бүх аж ахуйн нэгж, үйлчилгээний төвүүдэд тарааж, төслийн хуваарь, болзошгүй нөлөөлөл, боломжит харилцааны сувгуудын талаар урьдчилан мэдэгдэнэ.
- Сонгинохайрхан дүүргийн 12 дугаар хорооны Тамгын газар, Хэвлэл мэдээллийн хэлтэстэй олон нийтэд мэдээлэл түгээх үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор зохицуулах уулзалтуудыг зохион байгууллаа.

Энэхүү анхны оролцоо нь бизнес, үйлчилгээний байгууллагуудыг урьдчилан мэдээлэх, санаа зовоосон асуудлаа идэвхтэй гаргах боломжийг олгоно. Энэхүү төлөвлөгөөний 6-р хүснэгтэд заасан нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний дагуу амьжиргаа, аж ахуйн нэгжүүдийг удирдана.

Барилгын нөхцөл байдал, чичиргээний эрсдэлийн судалгаа: Барилгын үйл ажиллагаанаас үүсэх чичиргээний нөлөөллийн эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрч, гүйцэтгэгч нь барилгын коридорын дагуу байрлах байгууламжийн барилгын төлөв байдлын судалгааг хийсэн.

Судалгаанд:

- Харааны үзлэг,
- Зураг, гэрэл зургийн баримт бичгийг бэлтгэх,
- Барилгын үйл ажиллагааны улмаас учирч болзошгүй барилгын хохирлын талаарх ирээдүйн нэхэмжлэлийг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх суурь бүртгэлийг бий болгох.

Энэхүү суурь үзүүлэлт нь барилгын үе шатанд болон дараа нь чухал лавлах цэг болно. Гэрэл зургийн баримт бичгийг Хавсралт 9-д өгсөн бөгөөд судалгааны үр дүнг нөхөх үүднээс холбогдох бүх гэрэл зургуудыг оруулсан болно.

Бизнес эрхлэгчид болон олон нийтийн гомдол барагдуулах механизм (ОНГБМ): Барилгын ажлын үе шатанд гүйцэтгэгч нь Барилга угсралтын нөлөөлөлтэй холбоотой олон нийт, бизнесийн гомдлыг **Өргөдөл Гомдол барагдуулах механизм (ӨГБМ)** -ээр дамжуулан шийдвэрлэнэ.

Харилцаа холбооны сувгууд, гомдол хянан шийдвэрлэх журам, хариу өгөх хугацаа зэрэг гомдол шийдвэрлэх механизмын нарийвчилсан үйл явцыг төсөлд зориулан боловсруулсан **Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөөнд (ОТОТ)** тусад нь зааж өгнө.

3. ЭРХ ЗҮЙ, БОДЛОГЫН ХҮРЭЭ, ЗОХИЦУУЛАХ ШААРДЛАГА

3.1 Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн стандартын шаардлага

Дэлхийн банкны Байгаль орчин, нийгмийн стандартын (БОНС) хүрээнд гүйцэтгэгч бидний үүрэг хариуцлагыг тодорхойлсон. Эдгээр шаардлагууд нь төслийн зураг төслийн үе шатанд боловсруулсан Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн төлөвлөгөө (БОНМТ) дээр үндэслэсэн болно. Төслийн гүйцэтгэгчийн хувьд бид бүх үйл ажиллагаа нь холбогдох үндэсний хууль тогтоомж, Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн шаардлага, мөн өөрийн журамд бүрэн нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах болно.

Хүснэгт 2. Байгаль орчин, нийгмийн стандартууд ба тэдгээрийг хэрэглэх боломж

Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн тогтолцоо	Тайлбар
1. Байгаль орчин, нийгмийн эрсдэл, нөлөөллийн үнэлгээ, менежмент	Төслийн бүх үе шатны байгаль орчин, нийгмийн суурь судалгаа, нөлөөллийн үнэлгээг Дэлхийн банкны Байгаль орчин, нийгмийн стандарт (БОНС)-д бүрэн нийцүүлэн зураг төслийн шатанд хийж дуусгасан. Гүйцэтгэгчийн хувьд бид барилгын үе шатанд Г-БОНМТ (Гүйцэтгэгчийн Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн төлөвлөгөө)-г бэлтгэж, зураг төслийн үе шатанд боловсруулсан суурь судалгаа, БОНМТ-тэй нийцүүлэн баталгаажуулж байна. Энэхүү Г-БОНМТ нь Дэлхийн банкны стандартыг чанд мөрдөж, байгаль орчин, нийгмийн эрсдэл, нөлөөллийг зохицуулах нарийвчилсан төлөвлөгөөг гаргах болно. Үүнд БОНС2, БОНС3, БОНС4, БОНС10-д нийцсэн нөлөөллийг бууруулах цогц арга хэмжээг багтаана. Нэмж дурдахад, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний хүснэгтэд төслийн барилгын үе шатанд тохирсон байгаль орчин, нийгмийн тодорхой эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээний хамт тусгана.
2. Хөдөлмөр хөдөлмөрийн нөхцөл ба	Зам барих/засварлах ажлын гүйцэтгэгчийн хувьд бид дэд төслийн Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн төлөвлөгөө (БОНМТ)-ийн дагуу Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын (ХАБЭА) арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнд ажилчдыг хувийн хамгаалах хэрэгслээр (ХХХ) хангах, үүнд Ковид-19-ийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ, Дэлхийн банкны БОНС-ийн удирдамж, орон нутгийн дүрэм журамд нийцүүлэх зэрэг орно. БОНС2-ын дагуу бид ажилчидтай шударгаар харьцах, ажилд авах хатуу журмаар хүүхэд болон албадан хөдөлмөр эрхлэхээс урьдчилан сэргийлэх, хөдөлмөрийн аюулгүй нөхцлийг хангах болно. Хүүхдийн болон албадан хөдөлмөрөөс урьдчилан сэргийлэх, хөдөлмөрийн менежментийн арга барилын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг 1-р хавсралт, 8-р хавсралтад тусгагдсан Хөдөлмөрийн дотоод журам (ХДЖ) болон Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг зохион байгуулах журамд (ХАБЭАЗБЖ) тусгасан болно.

Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн тогтолцоо	Тайлбар
	Хөдөлмөрийн практик, аюулгүй байдлын талаар ажилчдын санаа зовоосон асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд Ажилчдын гомдол, санал шийдвэрлэх механизмыг (ГСШМ) мөн хэрэгжүүлнэ. Хөдөлмөрийн эерэг харилцаа, хөдөлмөрийн аюулгүй нөхцөлийг хангахын тулд хөдөлмөрийн бүх арга барил нь дотоодын хууль тогтоомж, олон улсын стандартыг баримтална
3. Нөөцийн үр ашиг ба бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, удирдах	Байгалийн баялгийн ашиглалтын менежментийг аль болох оновчтой байлгах, хөрс, агаар болон хүрээлэн буй орчны бусад бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн бохирдлыг хянах, бохирдол, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх. Тухайлбал, түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын баялгийг ухах, ашиглах, газар, хөрсний эвдрэлийг багасгах, ашиглагдсан орон зайг нөхөн сэргээх, байгаль орчны тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлэх, орон нутгийн удирдлагуудаас холбогдох зөвшөөрөл авах, байгалийн бусад нөөцийг (усны нөөц гэх мэт) ашиглахдаа татвар төлөх гэх мэт.
4. Нийгмийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал	“Өнөр” хорооллын гудамж нь Улаанбаатар хотын хүн амын төвлөрөл ихтэй бүсэд байрладаг тул ард иргэд, иргэдийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг нэн тэргүүнд анхаарч ажиллах болно. Барилгын талбайг гаднах орчноос тодорхой тусгаарлах үүднээс хэсэгчлэн хашна. Болзошгүй аюулын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх үүднээс олон нийт, иргэдэд зарлан мэдээлэх, анхааруулах тэмдэг тараах ажлыг зохион байгуулна. Түүнчлэн гүйцэтгэгч нь нийт ажилчдынхаа эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд байнгын хяналт тавьж, тогтмол сургалт явуулж, хөдөлмөр хамгаалал, хөдөлмөрийн нөхцлийг сайжруулах талаар санаачилга хэрэгжүүлнэ. Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл (БМХ) болон бэлгийн дарамтын (БД) тухайд энэ стандартад тусгайлан тусгаагүй ч эдгээр асуудлыг шийдвэрлэхийн чухлыг бид хүлээн зөвшөөрнө. Бүх ажилчдад хүлээгдэж буй зан үйлийг тодорхойлж, БМХ/БД-ыг хориглох ёс зүйн дүрмийг бий болгоно. Цаашилбал, бүх ажилчид аюулгүй, хүндэтгэлтэй ажлын орчинд тогтоосон стандартыг дагаж мөрдөхийн тулд БМХ/БД-аас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр заавал сургалтад хамрагдана.
5. Газар чөлөөлөх, газар ашиглахыг хязгаарлах, албадан нүүлгэн шилжүүлэх	Замыг одоо байгаа эргэлтийн булангуудад бага зэрэг өргөтгөх бөгөөд томоохон газар чөлөөлөх шаардлагагүй. Хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд (ХЗБТ) нарийвчилсан байдлаар гурван хэсэгт замыг түр хаах бөгөөд энэ нь замын хажуугийн бизнес, тэр дундаа хөдөлгөөнт худалдаа эрхлэгчдэд нөлөөлж болзошгүй юм. Гэсэн хэдий ч эдгээр

Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн тогтолцоо	Тайлбар
	хаалтууд богино байх бөгөөд хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөө нь явган зорчигч, аж ахуйн нэгж, оршин суугчдад өөр нэвтрэх боломжийг олгоно. Газар чөлөөлөх шаардлагагүй ч амьжиргаанд, ялангуяа замын хажуугийн бизнест түр зуурын нөлөөлөл үүсч болзошгүй. Дэлгүүр, гэр, оффис руу нэвтрэх боломж хязгаарлагдмал, гэхдээ зөвхөн богино хугацаанд байна. Нөлөөллийг бууруулах нарийвчилсан арга хэмжээг бууруулах хүснэгт болон ХЗБТ-д тусгана. Гүйцэтгэгч нь машин механизм, барилгын материалын агуулахын хувьд Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын Тамгын газраас олгосон зориулалтын талбайг ашиглан бүх тоног төхөөрөмжийг бааз болон газар дээр нь хадгална.
6. Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, амьд байгалийн нөөцийн тогтвортой менежмент	Эмзэг хэсгүүдийг тодорхойлж, аливаа сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийхийн тулд БОНМТ-д тодорхойлсон стандарт журмыг мөрдөнө. Дэд төслийн ойр орчмын нутаг дэвсгэр нь орон сууцны нутаг дэвсгэр бөгөөд хөрс, гадаргуу нь хүний олон жилийн үйл ажиллагааны нөлөөнд өртсөн. Барилга угсралтын ажил нь хөрсний жижиг шавж тархахад хүргэж болзошгүй ч томоохон амьтан, ан амьтан байхгүй. Гүйцэтгэгч нь Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагын дэмжлэгтэйгээр байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг зохицуулах, илрүүлэх, хянахад зориулж төсөв хуваарилсан.
7. Уугуул иргэд/Үйлчилгээнд хамрагдаагүй уламжлалт орон нутгийн нийгэмлэгүүд	2025 оны 1 дүгээр сарын 1-ний байдлаар Сонгинохайрхан дүүргийн төсөл хэрэгжих 18 хорооны нийт хүн ам 134,625.5 байсан. Дэлгэрэнгүй мэдээллийг гүйцэтгэгчийн олон нийтийн хэлэцүүлгийн хэсэгт оруулсан болно.
8. Соёлын өв	“Өнөр” хорооллын гудамж нь хотын суурьшлийн бүсэд оршдог тул соёлын өвд шууд нөлөөлөхгүй. Учир нь Улаанбаатар хот олон жил хүн ам суурьшсан бөгөөд нэгэнт өртсөн тул газар дээр нь үл хөдлөх соёлын дурсгал одоогоор байхгүй. Харин гүйцэтгэгч нь түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын талбайг олборлож, ашиглаж байгаа бол Дэлхийн банкны стандарт болон Соёлын өвийн тухай хуулийн 38.3 дахь заалтыг дагаж мөрдөх ёстой.
9. Санхүүгийн зуучлагч	Энэ төсөлд байхгүй.
10. Оролцогч талуудын оролцоо	Гүйцэтгэгч нь энэхүү төлөвлөгөөг барилгын ажлын түвшинд цаашид улам боловсронгуй болгож, зураг төслийн БОНМТ-д үндэслэн оролцогч талуудыг тодорхойлох болно. Үүнд захиалагч, гүйцэтгэгч, зөвлөх, төрийн байгууллагууд, олон

Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн тогтолцоо	Тайлбар
	нийт, хороо, дүүргийн удирдлагууд зэрэг оролцогч талууд барилгын үе шатанд хэрхэн оролцох талаар тодорхой дэлгэрэнгүй мэдээлэл багтана. Төслийн туршид үр дүнтэй харилцаа холбоо, оролцоог хангах үүднээс оролцогч тал бүрийн үүрэг, хариуцлагыг тодорхой тусгасан болно.

3.2 Монгол Улсын хууль эрх зүйн шаардлага

3.2.1 Монгол Улсын хууль

“Өнөр” хорооллын гудамж төслийн хамрах хүрээ нь доор дурдсан хууль эрх зүйн болон зохицуулалтын шаардлагад нийцсэн байх ёстой. Энэ хэсэгт эдгээр үйл ажиллагааг зохицуулж буй дүрэм журам болон холбогдох хууль эрх зүйн гол заалтуудын дэлгэрэнгүй тоймыг оруулсан болно.

Төслийг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй гол байгууллагууд, Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд гүйцэтгэх үүргийг доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 3. Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Байгаль орчин, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын холбогдох хууль

Хууль	Хууль батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	Хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагууд	Товч тайлбар
Байгаль орчныг хамгаалах тухай	1998 оны нэгдүгээр сард хүчин төгөлдөр болсон. 2012 онд сүүлчийн нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	- Дүүргийн ЗДТГ - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам (МӨС)	Аюулгүй орчныг хангах, нийгэм, эдийн засгийн экологийн тэнцвэртэй хөгжлийг бий болгож, одоо болон ирээдүй хойч үедээ байгаль орчныг хамгаалах. Байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглах, байгаа нөөцийг нөхөн сэргээх ажлыг хангана”.7-д байгаль орчны байгалийн төлөв байдлыг хадгалахын тулд байгалийн нөөцийн үнэлгээ, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийх, 10 дугаар зүйлд байгаль орчны төлөв байдал, байгаль орчны өөрчлөлтөд байгаль орчны хяналт-шинжилгээ хийхээр тусгажээ.

Хууль	Хууль батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	Хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагууд	Товч тайлбар
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай	1998 оны нэгдүгээр сард хүчин төгөлдөр болсон. 2012 онд сүүлчийн нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	- Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Дүүргийн байгаль орчны мэргэжилтэн - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	“Байгаль орчныг хамгаалах, экологийн тэнцвэрт байдал алдагдахаас урьдчилан сэргийлэх, байгалийн нөөцийг ашиглах, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг үнэлэх, төсөл эхлүүлэх шийдвэр гаргах харилцааг” зохицуулна. Энэ нь төслийг шалгах, байгаль орчны үнэлгээ, дүгнэлт хийх ерөнхий шаардлага, журмыг тогтооно.
Газрын тухай	1994 онд хүчин төгөлдөр болсон ба 2012 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.	- Дүүргийн Газрын алба - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын газар эзэмшүүлэх, ашиглах, түүнтэй холбоотой бусад асуудлыг зохицуулна. 42, 43-р зүйлд эзэмшиж буй газрыг нүүлгэн шилжүүлэх, нүүлгэн шилжүүлсэнтэй холбогдуулан нөхөн төлбөр олгох талаар зааварчилгаа өгдөг.
Ургамал хамгааллын тухай	1996 онд хүчин төгөлдөр болсон ба 2007 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.	- Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Бэлчээр, ургамалд хориг тавих, хамгаалах, шалгах ажлыг зохицуулна.
Байгалийн ургамлын тухай	1995 онд хүчин төгөлдөр болсон ба 2012 онд өөрчлөлт оруулсан.	- Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Хамгаалалт, зохих ёсоор зохицуулдаг Ой, таримал ургамлаас бусад байгалийн ургамлыг ашиглах, нөхөн сэргээх.
Тусгай	Тусгай	Дүүргийн	Бүс, үйл ажиллагааг

Хууль	Хууль батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	Хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагууд	Товч тайлбар
хамгаалалттай газар нутгийн орчны бүсийн тухай	хамгаалалттай газар нутгийн орчны бүсийн тухай хууль 1997 онд батлагдсан	Газрын алба - Газрын харилцаа, менежментийн газар - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	тодорхойлох асуудлыг зохицуулдаг. 9 дүгээр зүйлд тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын бүсэд усан сан байгуулах, үерийн хана, далан барихад байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээ хийх шаардлагатай.
Ойн тухай	1995 онд хүчин төгөлдөр болсон ба 2012 онд өөрчлөлт оруулсан.	- Дүүргийн ЗДТГ - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам - Соёл, спорт, аялал жуулчлалын яам	Монгол Улсын ойг хамгаалах, эзэмших, зохистой ашиглах, үржүүлэх харилцааг зохицуулна. Ашиглалтын бүсийн ойд зөвшөөрөгдсөн үйл ажиллагаа явуулахдаа ойн хамгаалалтын бүсэд хориглосон үйл ажиллагаа, тэдгээрийн горим, нөхцөлийг тодорхойлно.
Соёлын өвийн тухай	2001 онд хүчин төгөлдөр болсон.	- Соёл, спорт, аялал жуулчлалын яам - ШУА-ийн Археологи, палеонтологийн салбарууд - Дүүргийн цагдаагийн хэлтэс	Соёлын өв, түүний дотор биет болон биет бус өвийг цуглуулах, бүртгэх, судлах, ангилах, үнэлэх, хадгалах, хамгаалах, сурталчлах, сэргээн засварлах, эзэмших, ашиглахтай холбогдсон харилцааг зохицуулна.
Газрын хэвлийн тухай	1988 онд хүчин төгөлдөр болсон.	- Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам - Ашигт малтмал, газрын тосны	Ашигт малтмалын газрын газрын хэвлийг ашиглах, хамгаалах асуудлаар Монгол Улсын харилцааны хэрэгжүүлэгч агентлаг

Хууль	Хууль батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	Хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагууд	Товч тайлбар
		газар - Газрын харилцаа, геодези, зураг зүйн газар - Нийслэлийн Байгаль орчны газар	
Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай	2012 онд хүчин төгөлдөр болсон.	- Дүүргийн Газрын алба - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Хөрс эвдрэлээс хамгаалах, цөлжилтөөс урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.
Усны тухай	1995 онд хүчин төгөлдөр болсон ба 2012 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.	- Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам - Усны газар - Усны сав газрын захиргаа - Ус сувгийн удирдах газар - Дүүргийн ЗДТГ - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Ус, цаг уурын хүрээлэн	Усны нөөцийг үр ашигтай ашиглах, хамгаалах, нөхөн сэргээх харилцааг зохицуулна. Усны нөөц, чанар, бохирдлын түвшин зэрэгт тогтмол хяналт тавьж ажиллахыг заасан. Усны бохирдлоос хамгаалах хамгаалалтыг хангана.
Агаарын тухай	1995 онд хүчин төгөлдөр болсон ба 2012 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.	- Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам - Дүүргийн ЗДТГ - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Агаарын	Орчин үеийн болон ирээдүй хойч үеийнхний төлөө байгаль орчны тэнцвэрт байдлыг хангах уур амьсгалын хамгаалалтыг зохицуулдаг. Засгийн газарт бүх эх үүсвэрээс ялгарах утааны стандарт хязгаарыг тогтоох

Хууль	Хууль батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	Хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагууд	Товч тайлбар
		бохирдлыг бууруулах үндэсний хороо Ус, цаг уурын хүрээлэн	боломжийг олгодог. Агаарын бохирдлын байнгын хяналтыг зохицуулах, аюултай нөлөөлөл, өөрчлөлт зэрэг агаарын жижиг бүрэлдэхүүн хэсгүүд озон ба устөрөгч.
Эрүүл ахуйн тухай	1998 онд хүчин төгөлдөр болсон.	- Эрүүл мэндийн яам - Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв - Дүүргийн ЗДТГ	Ариун цэврийн нөхцлийг хангах, хүний эрүүл, аюулгүй хөдөлмөрлөх, амьдрах эрхийг хангах ариун цэврийн байгууламжид тавигдах ерөнхий шаардлагыг тодорхойлох, эрүүл ахуйн хэвийн нөхцлийг хангах, энэ талаар иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх, үүргийг тодорхойлох харилцааг зохицуулна.
Хог хаягдлын тухай	2016 онд хүчин төгөлдөр болсон.	- Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам - Дүүргийн ЗДТГ - Нийслэлийн Байгаль орчны газар - Дүүргийн хог тээврийн үйлчилгээний газрууд	Цуглуулга удирддаг, тээвэрлэлт, хадгалалт ба ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг хогийн цэгт байршуулах, ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах зорилгоор түүхий эдийн эх үүсвэр болгон дахин ашиглах. Үүсгэсэн үйл ажиллагаа их хэмжээний хог хаягдал байх ёстой хог хаягдлыг тогтоосон стандартад нийцсэн зориулалтын хогийн цэгт хаях.

Хууль	Хууль батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	Хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагууд	Товч тайлбар
Гамшгаас хамгаалах тухай	2003 онд хүчин төгөлдөр болсон. 2012 ба 2017 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.	- Онцгой байдлын ерөнхий газар - Гамшгаас хамгаалах улсын алба - Улсын онцгой комисс - Орон нутгийн Онцгой байдлын газар, хэлтэс	Гамшгаас хамгаалах байгууллага, агентлагийн баримтлах зарчим, бүрэн эрх, тэдгээрийн зохион байгуулалт, үйл ажиллагаа, гамшгаас хамгаалах талаар төр, орон нутгийн удирдлага, аж ахуйн нэгж, аж ахуйн нэгж, иргэдийн эрх, үүрэг бүхий асуудлыг зохицуулна.
Амьтны тухай	2012 онд хүчин төгөлдөр болсон.	- Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам - Дүүргийн ЗДТГ - Нийслэлийн Байгаль орчны газар	Амьтдыг хамгаалах, өсөж хөгжих, үржүүлэх, нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглах асуудлыг зохицуулна.
Хөдөлмөрийн тухай	Өөрчлөлт оруулсан 2021 он	- Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам - Улсын нийгмийн халамжийн газар - Үйлдвэрчний эвлэл	Энэ хууль нь тэгш байдлыг хангах зорилготой үүрэг, хариуцлага, эрх, хөдөлмөрийн нөхцөл, хөдөлмөрийн нөхцөлийг тодорхойлох замаар ажилтан, ажил олгогч хоёрын хөдөлмөрийн харилцаа.
Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай	2008 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.	- Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам - Тээврийн цагдаагийн алба - Дүүргийн цагдаагийн хэлтэс	Энэ хуулиар төрийн бодлого, ажлын нөхцөлийг хянах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйд тавигдах шаардлагууд бөгөөд ажилчдын хөдөлмөрийн аюулгүй нөхцөлийг хангахад чиглэгддэг.
Галын аюулгүй	2015 онд нэмэлт	Гэр бүл, хөдөлмөр,	Энэ нь гал түймэртэй холбоотой асуудлыг

Хууль	Хууль батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт оруулсан	Хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагууд	Товч тайлбар
байдлын тухай	өөрчлөлт оруулсан.	нийгмийн хамгааллын яам • Онцгой байдлын ерөнхий газар	зохицуулдаг Аюулгүй байдал, байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үүргийг тодорхойлдог галын аюулгүй байдлыг хангах хувь хүмүүс бүх газар.

3.2.2 Захиргааны хэм хэмжээний акт

Монгол Улсын байгаль орчин, байгалийн нөөцийн менежментийг боловсронгуй болгох эрх зүйн зохицуулалтыг хэрэгжүүлэхдээ эдгээр заалтыг холбогдох хууль тогтоомжийн актуудаар нарийвчлан тусгаж, хэрэгжилтийг Засгийн газрын тогтоол, бусад зохицуулалтаар хангаж байна. Дараах хэсэгт байгаль орчны салбарт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжийн актуудыг түүвэрлэн жагсаав.

Засгийн газрын тогтоол, шийдвэр

- Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам. 2023.02.08, Дугаар 58, 2-р хавсралт
- Галын аюулгүй байдлын үндсэн дүрэм. 2016.06.20, Дугаар 339
- Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээнд зарцуулах төлбөрийн орлогын хэсгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, тайлагнах журам. 2014.02.14, Дугаар 43
- Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам, Аюултай хог хаягдлын жагсаалт. 2018.05.02, Дугаар 116
- Ус бохирдуулсны төлбөрийн хэмжээ, ус бохирдуулсны төлбөрөөс хөнгөлөх аж ахуйн нэгж, байгууллагын жагсаалт болон хөнгөлөлтийн хувь хэмжээг тогтоох журам батлах тухай. 2019.08.14, Дугаар 316
- Усны нөөц ашигласны төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоох, хөнгөлөх тухай. 2013.09.21, Дугаар 326
- Тогтоолын хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай /Ашиглалтын зориулалтын тооцох итгэлцүүр/. 2013.09.21., Дугаар 327
- Усны экологи эдийн засгийн суурь үнэлгээг батлах тухай. 2011.10.26, Дугаар 302

Сайдын тушаал, журам

Байгаль орчин

- Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам батлах тухай. БОАЖ-ын сайдын тушаал, 2019.10.29, Дугаар А/618

Ус ашиглалт

- Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журам. БОНХАЖ-ын сайд, БХБ-ын сайдын хамтарсан тушаал, 2015.06.05, Дугаар А/230/127
- Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм батлах тухай. БОНХАЖ-ын сайдын тушаал, 2015.07.30, Дугаар А/301
- Хаягдал усанд агуулагдах бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээг тогтоох тухай. БОАЖ-ийн сайд, БХБ-ын сайдын хамтарсан тушаал. 2019.12.27, Дугаар А/816/218

Хог хаягдал

- Эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалт, тэдгээрийн зэрэглэл БОАЖ-ийн сайдын тушаал. 2017.12.12, Дугаар А/349
- Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах. БОАЖ-ийн сайдын тушаал. 2018.01.30, Дугаар А/18
- Энгийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага. БОАЖ-ийн сайдын тушаал. 2018.11.17, Дугаар А/443
- Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийн хэмжээг тооцох. БОАЖ-ийн сайд, Сангийн сайдын хамтарсан тушаал. 2018.07.19, Дугаар 192, А/243
- Энгийн хог хаягдлын норматив хэмжээг тогтоох. БОАЖ-ийн сайдын тушаал. 2017.12.25, Дугаар А/368
- Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам. БХБ-ын сайдын тушаал. 2020.02.27. Дугаар 48
- Тээврийн хэрэгслийн хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам. 2020.04.27, Дугаар А/86

3.2.3 Монгол улсын стандарт

Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой стандарт нормыг дараах 2 төрөлд ангилан оруулав. Үүнд:

- Байгаль орчин
- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль нь хүний эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрхийг хангах, нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг байгаль орчны тэнцэлтэй уялдуулах, өнөө болон ирээдүйн үеийнхний ашиг сонирхлын үүднээс байгаль орчныг хамгаалах, түүний баялгийг зохистой ашиглах, жам ёсны боломжтойг нь нөхөн сэргээхтэй холбогдож төр, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хооронд үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

Хүснэгт 4. Байгаль орчны стандарт

№	Стандартын нэр	Стандартын тэмдэглэгээ
Хөрс болон ургамал		
1.	Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	MNS 5850:2019
2.	Байгаль хамгаалал. Хөрс. Хот, суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх	MNS 3297:2019
Ус		
1.	Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ.	MNS 6148:2010
2.	Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ. Техникийн шаардлага	MNS 0900:2018
Агаарын чанар		
1.	Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага	MNS 4585:2016
2.	Агаарт байх бохирдуулагч бодисын хүлцэх хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага.	MNS 5885:2008
Хог хаягдал		
1.	Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 5344:2011

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн зүйл, заалттай нийцүүлэн, дагаж гарсан өнөөгийн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн стандартыг хүснэгтлэн орууллаа.

Хүснэгт 5. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн стандарт

№	Стандартын нэр	Стандартын тэмдэглэгээ
Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд		
1.	ХАБЭА-н удирдлагын тогтолцоо	OHSAS 18001:2012
2.	Хөдөлмөрийн нөхцөл, аюулгүй ажиллагааны менежментийн тогтолцоо	MNS ISO 45001:2018
3.	ХАБЭМХЭА. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага.	MNS 4990:2015
Галын аюулгүй байдал		
1.	Галын аюултай бүтээгдэхүүний ангилал, зэрэглэл	MNS 4999:2000
2.	Галын аюулаас хамгаалах. Аж ахуйн нэгж, байгууллага барилга байгууламжид гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийн зайлшгүй байх шаардлага, норм	MNS 5566:2015
3.	Галын аюулаас хамгаалах нийтлэг асуудал. Галын ангилал	MNS 4284:2017
Хамгаалалтын хувцас		
1.	Гарын хамгаалалт бээлий. Ерөнхий шаардлага	MNS 5622:2011
2.	ХАБЭМ. Хувийн хамгаалах хувцас хэрэгсэл. Амьсгал хамгаалах хэрэгслийн сонголт, хэрэглээнд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 6654:2017
Агаар болон гэрэлтүүлэг		
1.	ХААЭА. Үйлдвэрлэлийн барилгын салхивч, агааржуулалтын системд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 5078:2001
2.	ХАБЭМХЭА. Ажлын байрны агаараас нийт тоосны сорьц цуглуулах, шинжлэх арга	MNS 6656:2017
3.	ХАБЭМХЭА. Ажлын байранд эрдсийн тоосны өртөлтөөс ажилтныг хамгаалахад тавих ерөнхий шаардлага	MNS 6658:2017
Дуу шуугиан болон чичиргээ		
1.	ХАБЭА. Ажлын байран дах шуугианы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх дээд хэмжээ, ажилтны сонсгол хамгаалахад тавих ерөнхий шаардлага	MNS 6768:2019
2.	ХАБЭА. Механик доргион - Ажлын багаж төхөөрөмжөөс ажилтны гарт дамжих доргионы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх дээд хэмжээнд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 6769:2019
3.	ХАБЭА. Механик доргион - Ажилтны бүх биед дамжих доргионы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх дээд хэмжээнд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 6770:2019
4.	ХАБЭА. Ажлын байран дах гэрэлтүүлгийн хэмжилт, зөвшөөрөх хэмжээнд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 6767:2019
Хотын стандарт		
5.	Хот төлөвлөлт, хөгжил. Зам, барилгын ажилд олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах техникийн ерөнхий шаардлага	UCS 0301B:2022
6.	Бие даасан инженерийн дэд бүтэц. Бие даасан усан хангамж, ус хадгалах савны ерөнхий шаардлага	UCS 0701B:2023
7.	Бие даасан инженерийн дэд бүтэц. Бохир усны худаг, бие даасан цэвэрлэх байгууламж	UCS 0702B:2023
8.	Ногоон дэд бүтэц. Хот суурин газрын тохижилт, ногоон байгууламжийн төлөвлөлт	UCS 0801A:2022
9.	Хог хаягдлын менежмент. Хог хаягдлыг цуглуулах, ангилах, хадгалах, тээвэрлэх арга зүйн удирдлага	UCS 1701A:2022

№	Стандартын нэр	Стандартын тэмдэглэгээ
10.	Хог хаягдлын менежмент. Аюултай хог хаягдлын менежмент	UCS 1703A:2022
11.	Хог хаягдлын менежмент.Барилгын хог хаягдлын менежмент	UCS 1706A:2022
12.	Дуу чимээний бохирдлын менежмент	UCS 2001A:2023
13.	Дуу чимээний бохирдол. Дуу чимээний бохирдлыг бууруулах технологи, заавар	UCS 2002A:2023

Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль: Энэ хууль нь хүний эрхийг зөрчихөөс хамгаалах, хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах, хүчирхийлэл үйлдэгчтэй хариуцлага тооцох, гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэхэд төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэн, аж ахуйн нэгж, эрх бүхий байгууллагын оролцоог зохицуулахтай холбоотой бүхий л асуудлыг зохицуулдаг. Хууль батлагдсан нь эмэгтэйчүүдийн эрхийг бэхжүүлэх, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллийг бууруулахад чухал алхам болсон. Уг хуулийг Эрүүгийн хууль, Хууль сахиулах ажиллагааны тухай хууль, Захиргааны зөрчлийн тухай хууль, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Хохирогч, гэрчийг хамгаалах тухай хуультай уялдуулж байна.

Хүүхдийн эрхийн тухай хууль: Энэ хуулиар хүүхдийн эрхийг хамгаалах харилцааг зохицуулна. Энэ нь 18-аас доош насны бүх хүүхдэд хамаарна. Хүүхдийн эрх нь амьдрах, хөгжих, хүүхдийн тэвчишгүй хөдөлмөрөөс хамгаалагдах, нийгмийн амьдралд оролцох эрх юм. Мөн хуульд хүүхэд, төр, эцэг, эх, асран хамгаалагч, асран хамгаалагч, хувь хүн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын чиг үүргийг тодорхойлсон.

Хүүхэд хамгааллын тухай хууль: Энэхүү хууль нь хүүхэд хамгааллын үндэсний тогтолцоо болон түүний оролцогч талуудын хоорондын харилцааг тодорхойлж, хүүхдийн бүх төрлийн хүчирхийлэл, бэлгийн мөлжлөг, дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах, хариу арга хэмжээ авахтай холбогдсон харилцааг зохицуулсан.

Хөдөлмөрийн тухай хууль: Энэхүү хууль нь хөдөлмөрийн гэрээ, хамтын гэрээ, хамтын хэлэлцээрийн үндсэн дээр хөдөлмөрийн харилцаанд оролцогч ажил олгогч, ажилтны нийтлэг эрх, үүргийг тодорхойлж, хамтын болон дан ажилтны хөдөлмөрийн маргаан, хөдөлмөрийн нөхцөл, удирдлага, хяналт, хяналт, хууль зөрчсөн тохиолдолд хүлээлгэх хариуцлагын журмыг тогтоож, талуудын харилцан тэгш байдлыг хангахад чиглэнэ. Хөдөлмөр эрхлэлтийн явцад хүйсээр ялгаварлан гадуурхахыг хуулиар хориглож, жирэмсэн болон хөхүүл эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах хэсгүүдийг багтаасан болно. Монгол Улсын Жендэрийн эрх тэгш байдлын тухай хуульд тусгагдсан ажлын байран дахь бэлгийн дарамтын асуудлыг хуульд тодорхой тусгаагүй болно.

Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 109. насанд хүрээгүй хүнийг хөдөлмөр эрхлүүлэх

109.1.16 нас хүрсэн хүн хөдөлмөрийн гэрээ байгуулах эрхтэй.

109.2.109.5-д зааснаас бусад тохиолдолд 15 нас хүрсэн хүн эцэг, эх, асран хамгаалагчийн зөвшөөрснөөр хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж болно.

109.3.14 нас хүрсэн хүн мэргэжлийн боловсрол эзэмшүүлэх, ажлын туршлага эзэмшүүлэх зорилгоор хөдөлмөрийн гэрээг эцэг эх, асран хамгаалагч, хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр байгуулж болно.

109.4.Ажил олгогч нь насанд хүрээгүй хүнийг оюуны хөгжил, эрүүл мэндэд нь сөрөг нөлөө үзүүлэх ажилд ажиллуулахгүй.

109.5.Насанд хүрээгүй хүнийг ажиллуулахгүй байх ажлын жагсаалтыг хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

110 дугаар зүйл нь насанд хүрээгүй ажилтны эрүүл мэндийг хамгаалахтай холбоотой

110.1.Насанд хүрээгүй ажилтныг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсны дараа холбогдох эмнэлгийн байгууллагын зөвшөөрлөөр ажиллуулж болох бөгөөд 18 нас хүртлээ дахин хоёр жилийн эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдах шаардлагатай.

110.2.Насанд хүрээгүй ажилтанд илүү цагаар ажиллах, нийтээр тэмдэглэх баярын болон амралтын өдөр ажиллуулахыг шаардаж болохгүй.

110.3.Насанд хүрээгүй ажилтанд хөдөлмөрийн хэвийн бус нөхцөлд ажил гүйцэтгэхийг шаардаж болохгүй.

110.4.Насанд хүрээгүй ажилтанд хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний тогтоосон жингийн хязгаараас хэтэрсэн ачааг өргөх, зөөхийг шаардаж болохгүй.

Хүний эрхийн үндэсний тухай хууль: Уг хууль нь Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын үйл ажиллагааны зарчим, эрх зүйн үндсийг тодорхойлж, Монгол Улсад хүний эрх, эрх чөлөөг хамгаалах, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, Монгол Улсад хүний эрхийн боловсролыг төлөвшүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

Ажиллах хүчээ гадаадад зарцуулах, гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авах тухай хууль: Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэнийг гадаадад ажиллуулах, тэдгээрийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалахтай холбогдсон харилцааг зохицуулна. Монгол Улсын Үндсэн хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай, Нийгмийн даатгалын тухай хууль болон холбогдох бусад эрх зүйн актуудын зохицуулалтыг бататгасан.

Нийгмийн халамжийн тухай хууль: Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж, үйлчилгээний төрлийг тогтоох, нийгмийн халамжийн хамрах хүрээг тодорхойлох, нийгмийн халамжийн санг бүрдүүлэх, сангийн хөрөнгийг зарцуулах, нийгмийн халамж, нийгмийн хөгжлийн үйлчилгээ үзүүлэх, нийгмийн халамжийн байгууллагын бүтэц, чиг үүргийг тодорхойлохтой холбогдсон харилцааг зохицуулна.

Эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын тухай хууль тогтоомж: Байгаль орчин, нийгмийн хууль тогтоомжоос гадна хөдөлмөрийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын хууль тогтоомжууд байдаг бөгөөд эдгээрт санал болгож буй үйл ажиллагаа нь дараахь зүйлийг дагаж мөрдөх ёстой.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлд ажилтан бүр “хөдөлмөрийн зохих нөхцлөөр ажиллах” эрхтэй гэж заасан байдаг.

Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хууль (2022) нь Монгол Улсын хөдөлмөр эрхлэлтийг зохицуулах гол хууль юм. Үүнд хамтын гэрээ, хэлцэл, хөдөлмөрийн гэрээ, цалин хөлс, ажлын цаг, хөдөлмөрийн нөхцөл, нийтээр амрах баярын өдрүүд, амралт, аюулгүй байдал, насанд хүрээгүй болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлт, маргаан шийдвэрлэх, хөдөлмөрийн хяналтыг төрөөс тусгана.

Засгийн газраас 2001 онд Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг сайжруулах үндэсний хөтөлбөрийг баталж, Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын үндэсний стандарт (Монгол Улсын үндэсний стандарт [MNS] 5002:2000) зэрэг үндэсний стандартуудыг мөн баталсан.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль (2008)-д үйлдвэрлэлийн барилга байгууламжид тавигдах шаардлага, машин, тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага, химийн аюултай бодис, тэсэрч дэлбэрэх бодист тавигдах шаардлага, галын аюулгүй байдал, эмнэлгийн үзлэг, хувийн хамгаалах хэрэгсэл, сургалт, хөдөлмөрийн таатай нөхцөлд ажиллах эрх, осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний мөрдөн байцаалтын ажиллагаа зэрэг асуудлыг тусгажээ.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОЛОН НИЙГМИЙН НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрт байрлах дэд төсөлд өртөж болзошгүй гадаргуу, хэвлий, хөрсний бүрхэвч, гүний ус зэрэгт учирч болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ, нөлөөлөлөөс урьдчилан сэргийлэхийн тулд авах арга хэмжээг урьдчилан тодорхойлсон. Зарим зөвлөмж, арга хэмжээг энэ хэсэгт үзүүлэв.

Байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл нь төслийн дэд үе шатуудтай шууд холбоотой тул нөлөөллийг дараах хүснэгтийн дагуу ангиллаа.

Хүснэгт 6. Байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл ба нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
БАРИЛГЫН ӨМНӨХ ҮЕ ШАТ							
Байгаль орчны асуудал							
1.	Төлөвлөлт ба баримт бичиг (Зөвшөөрөл)	Байгаль орчны төлөвлөгөөг боловсруулах	БОМТ ба Г-БОНМТ хөгжүүлэлт - Үндэсний байгаль орчны дүрэм журмын дагуу Гүйцэтгэгчийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг (БОМТ) боловсруулах. - Дэлхийн банкны байгаль орчин, нийгмийн стандартын дагуу Гүйцэтгэгчийн Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн төлөвлөгөөг (Г-БОНМТ) бэлтгэх. Өргөх, батлах - Г-БОНМТ-г Дэлхийн банкинд (ДБ) хянуулахаар хүргүүлнэ. - Аливаа талбайн үйл ажиллагаа явуулахын өмнө Нийслэлийн Байгаль орчны	2025 оны 4-р сар 2026 оны 4-р сар (шаардлагатай бол шинэчлэгдэнэ)	Үйл ажиллагааны зардал багтсан	Гүйцэтгэгч (Байгаль орчны мэргэжилтэн)	Зөвлөх/ Нийслэлийн Байгаль орчны газар

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			газраас эцсийн зөвшөөрөл авах. Төлөвлөгөөний шинэчлэлтүүд - Жил бүр эсвэл төслийн нөхцөл шаардлагын дагуу Г-БОНМТ-г хянаж, шинэчлэх.				
2.		Зөвшөөрөл авах	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө шаардлагатай бүх зөвшөөрлийг авах, үүнд: - Нэвтрэх замууд - Хог хаягдлыг тээвэрлэх, зайлуулах - Усны хэрэглээ - Цахилгааны холболт - Газар ашиглалт -Хог тээвэрлэгч нь хүчин төгөлдөр лицензтэй байлгах. - Газар, нөөц ашигласны холбогдох бүх төлбөрийг төлнө. -Кемпийн зохион байгуулалтын зураг боловсруулж батлуулах.	2025 оны 5-р сар 2026 оны 4-р сар (шаардлагатай бол шинэчлэгдэнэ)	2,000,000.0	Гүйцэтгэгч (Төслийн менежер, Зохицуулагч, Зуслангийн менежер, Зургийн инженер, Байгаль орчны мэргэжилтэн)	Зөвлөх
3.		Түр зуурын газар ашиглалт, эзэмшилд үзүүлэх нөлөөлөл	- Байнгын газар чөлөөлөх шаардлагагүй. - Одоо байгаа тойрог	2025 оны 5-р сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Гүйцэтгэгч (Нийгмийн мэргэжилтэн, Байгаль	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			болон хаагдсан замын хэсгүүдийн ойролцоо хүлээгдэж буй түр зуурын нөлөөлөл (ХЗБТ, Хавсралт 10-ыг үзнэ үү). - Тойрог өргөсгөх нь хувийн эзэмшлийн газарт нөлөөлөхгүй. - Замыг түр хаасан нь бизнес/худалдаачдын нэвтрэх болон явган хүний урсгалыг саатуулж болзошгүй. - Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын Тамгын газраас олгосон зориулалтын, газарт техник/материал хадгалах. - Урьдчилан төлөвлөх, оролцогч талуудтай зөвлөлдөх, орон нутгийн зохицуулалт хийх замаар бууруулах.			орчны мэргэжилтэн)	
4.	Хог хаягдлын менежмент	Хуурай хог хаягдлын менежмент	- Хог хаягдлын эрх бүхий	2025 оны 5-р сараас 2026	4,000,000.00	Гүйцэтгэгч (Кемп)	Зөвлөх/ дүүргийн

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
	Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 2-оос үзнэ үү.		байгууллагатай гэрээ байгуулна. - Гүйцэтгэгч дагаж мөрдөж байгаа эсэхийг тогтмол хянаж байх.	оны 4-р сар		менежер, Байгаль орчны мэргэжилтэн)	байгаль орчны мэргэжилтэн
5.		Барилгын хог хаягдлыг зайлуулах	- Замын гадаргуугаас хуулж авсан материалыг техникийн шаардлага хангасан тохиолдолд дахин боловсруулж, замын суурь материал болгоно. - Барилгын хог хаягдлыг зайлуулах тусгай зөвшөөрөлтэй газрыг тодорхойлж, зөвшөөрөл авах. - Хог хаягдлыг ангилж, дахин боловсруулалтыг нэмэгдүүлэх, хогийн цэгт хаяхыг багасгах.	2025 оны 5-р сараас 10-р сар, 2026 оны 4-8 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, материалын инженер, Талбайн инженер	Зөвлөх
6.	Хэрэглээ ба олборлолт	Цахилгаан хангамж	- Аюулгүй цахилгаан суурилуулалтын техникийн үзүүлэлтүүдийг авах.	2025 оны тавдугаар сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Кемп менежер, ХАБЭА-н	Зөвлөх "Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ" ХК

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			- Кемпүүдэд газардуулгатай, хүчдэлээс хамгаалагдсан системийг суурилуулах. - Үндэсний цахилгааны аюулгүй байдлын стандартыг дагаж мөрдөх.			менежер	
7.		Ашигт малтмалын олборлолт	- Ашигт малтмалын олборлолтын талбайг тодорхойлох. - Засгийн газрын тогтоол гаргаж, хайгуул, нөхөн сэргээлтийн гэрээ байгуулна. - Ашиглалтын дараа олборлолтын талбайг сэргээн засварлах.	2025 оны 1-5 сар	Барилгын дараах нөхөн сэргээлтийн зардалд багтсан	Төслийн менежер Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх/ Нийслэлийн байгаль орчны газар
8.	Усны нөөц Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 5-аас үзнэ үү.	Усны ашиглалт нөөцийн	- Ус ашиглалтын төлөвлөгөөг үндэсний стандартын дагуу хэрэгжүүлнэ.	2025 оны 5-р сараас 10-р сар, 2026 оны 4-9 сар	Зардлыг барилгын үе шатанд оруулсан болно.	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх
9.		Ажилчдын усан хангамж	- Сонгинохайрхан дүүргийн 32-р хорооны нутаг	2025 оны 05-10 сар, 2026 оны 04-	Зардлыг барилгын үе шатанд	Кэмп менежер, Байгаль	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			дэвсгэрт гүйцэтгэгч компанийн худгаас 20 тоннын багтаамжтай автомашинаар ундны усыг хангана. - Ундны ундны стандартад нийцэж буй усны чанарыг улирал тутам шалгана.	09 сар	оруулсан болно.	орчны мэргэжилтэн	
10.	Агаарын чанар Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 6-аас үзнэ үү.	Машинаас ялгарах утаа	- Жил бүр ажил эхлэхийн өмнөх бэлтгэл ажлын хүрээнд бүх хүнд даацын техникийг засварлана. - Яндангийн системийг засварлах, шүүлтүүрийг солих, утааг багасгахын тулд хөдөлгүүрийг тохируулах. - Газар дээрх үйлчилгээний бүртгэл хөтлөх.	2025-2026 оны 01-03 сар	Зардлыг барилгын үе шатанд оруулсан болно.	Төслийн менежер Байгаль орчны мэргэжилтэн, Техникийн алба	Зөвлөх
11.		Тоосжилтыг дарах арга хэмжээ	- Услах замаар тоосжилтыг дарах арга хэмжээ авна. - Шороон замд тээврийн	Water spraying at least 3 times a day. May-Oct 2025 May-July 2026	39,550,000.0	Талбайн инженер, Байгаль орчны мэргэжилтэн,	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			хэрэгслийн хурдыг хянах. - Шороон материал тээвэрлэхдээ хжчлага ашиглана. - Тээврийн зам, хатуу хучилттай замыг тогтмол цэвэрлэж байх.			Нийгмийн мэргэжилтэн, Аюулгүй байдлын менежер	
Нийгмийн асуудал							
12.	Кэмп байгуулах ба материал хадгалах (нийгмийн элементүүд)	Нэвтрэх тэмдэг	- Кэмп, үйлдвэр, агуулахын орц, гарцын цэгүүдэд тод тэмдэглэгээ тавих. - Олон улсын ажилчид хамрагдсан тохиолдолд тэмдэг нь хоёр хэлтэй (монгол, англи) байх ёстой.	2025 оны 05 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Нийгмийн мэргэжилтэн, Кэмп менежер	
13.		Кэмпийн төлөвлөлт ба зөвшөөрөл	- Түр газар ашиглах зөвшөөрөл хүсэх, авах. - Эмзэг экосистемээс хол, замтай баазын газрыг сонгоно - Талбайн нарийвчилсан төлөвлөгөөг төслийн менежерт өгч батлуулах.	2025 оны 04 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, Кэмп менежер	Зөвлөх/ СХД-ийн ЗДТГ

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
14.		Кэмп байгуулах ба материал хадгалах	- Кемпийн талбайг тэгшилж, тод өнгийн төмөр хашлага суурилуулна. - Нүүлгэн шилжүүлэх, суурилуулах: оффис, агуулах, усны сав, гал тогоо, ажилчдын байр, ариун цэврийн байгууламж. - Харагдах байдал болон байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг багасгахын тулд суурь тохижилт хийх. - Кемпийн зохион байгуулалтын төлөвлөлтийг Зураг 5-аас үзнэ үү.	2025 оны 04 сар	Үйл ажиллагааны зардал багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, Кэмп менежер	
15.	Замын хөдөлгөөнд үзүүлэх нөлөөлөл ба олон нийтэд саад учруулах. Хавсралт 10-ыг үзнэ үү	Замын хөдөлгөөн нэмэгдэж, түгжрэл үүсэх Сургууль, аж ахуйн нэгж, оршин суугчдын хөдөлгөөнд түр саад учруулах Бусад замуудын хөдөлгөөний ачаалал нэмэгдэх	Хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөө (ХЗБТ) - Дараах талуудтай зөвшилцөх: ▪ Нийслэлийн Авто замын хөгжлийн газар ▪ Замын цагдаагийн алба ▪ Нийтийн тээврийн бодлогын газар	2025 оны 04 сар	Үйл ажиллагааны зардал багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			- Замын хөдөлгөөний удирдлагын төв - ТХН болон орон нутгийн удирдлагууд - Хөдөлгөөний зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг (ХЗБТ) холбогдох бүх байгууллагаар батлуулах. ХЗБТ-д оруулах: - Орон сууцны хорооллоос зайлсхийсэн тээврийн замууд - Замын түр зөвшөөрөл (Сонгинохайрхан Замын цагдаагийн газартай хамтран ажиллах) - Явган хүний тойрог зам, аюулгүй байдлын тэмдэг, сургууль/яаралтай үед нэвтрэх замууд - Олон нийтийн оролцоо - Барилгын өмнө болон барилгын ажлын явцад иргэд, аж ахуйн нэгжүүдтэй уулзалт зохион байгуулна. - Хуваарь, тасалдлыг хуваалцах; санал хүсэлт дээр үндэслэн ХЗБТ-г хянана. - Жолооч, операторын сургалт - Жолооч нарыг сургах: - Эмзэг бүсийн ойролцоо				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			хурдыг багасгана - Зориулалтын тээврийн маршрутаар явах - Тэмдэглэгээ ба харилцаа холбоо - Пиктограмм бүхий хоёр хэл дээрх тэмдгүүдийг суулгана: ▪ Тойрог замууд ▪ Хурдны хязгаарлалт ▪ Гарам ▪ Аюулын бүс - Гомдол барагдуулах механизм (ГБМ) - Замын хөдөлгөөнтэй холбоотой асуудлуудын суваг (утас, гомдлын хайрцаг) бий болгох. - Замын хөдөлгөөний зохицуулагчийг томилно. - ХЗБТ (Хавсралт 10) ба ӨГБМ (8-р хэсэг) -ийг үзнэ үү.				
16.		Үнэлгээний менежмент ба амьжиргааг бууруулах	-Хөдөлгөөний тойруу болон явган хүний түр замыг хэрэгжүүлнэ. - Орон сууц, бизнес, олон нийтийн байгууламж руу нэвтрэх боломжийг хангах. -Эмзэг бүлгийн (хөгшин настан, хүүхэд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд) нэн	2025 оны 04-10 сар, 2026 оны 05-07 сар	Үйл ажиллагааны зардал багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			тэргүүнд тавих. - Талбайд зориулсан нэвтрэх арга хэмжээг (саад хаалт, тэмдэглэгээ, гарц) авна. ХЗБТ, Хавсралт 10-аас үзнэ үү. Амьжиргаанд түр зуур нөлөөлсөн тохиолдолд: • Үйлчлүүлэгчдийг өөр бизнес рүү чиглүүлэх тэмдгүүдийг суулгана • Ажлын ачаалал ихтэй цагаас зайлсхийхийн тулд ажлын хуваарь гаргана				
17.		Зөвшилцөл, ил тод байдал, гомдол барагдуулах механизм	- Барилгын ажил эхлэхийн өмнө иргэд, аж ахуйн нэгжүүдтэй зөвлөлдөх. - Мэдээллийг хуваалцах: • Ажлын хуваарь • Хаалтууд • Хохирол бууруулах - Зурагт хуудас, ухуулах хуудас, аман танилцуулга, онлайн шинэчлэлтүүдийг ашиглах. - Эмзэг бүлгийг хамруулах. - Г-БОНМТ-ний 8-р хэсэгт байгаа ГБМ-ын журмыг үзнэ үү. Байнгын оролцоо ба хяналт •Шинэчлэлтүүдийг	2025 оны 04-05 сар	Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөөнд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			хуваалцах, шинээр гарч ирж буй асуудлуудыг шийдвэрлэхийн тулд олон нийтийн гишүүдтэй тогтмол уулзалт зохион байгуулах. •Эдгээр ажлын санал хүсэлтийг боломжтой бол барилгын үйл ажиллагаа эсвэл нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг тохируулахад ашиглана. •Эмзэг бүлэг (эмэгтэйчүүд, өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс гэх мэт)-ийг бүрэн хамруулж, мэдээлэлтэй болгоход онцгой анхаарна.				
18.	Ажилчдын хөдөлмөрийн эрүүл ахуй, аюулгүй байдал (Онцгой байдлын хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө болон Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл (SEA) болон	ХАБЭА-н ерөнхий арга хэмжээ	Монгол Улсын ХАБЭА-н хууль тогтоомж, Дэлхийн банкны ESF стандартыг дагаж мөрдөнө. Аюулд тохирсон нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэлээр хангана: - Стандарт ажлын хувцас, гутал - 1.5 метрээс дээш өндөрт ажиллах өндрийн бүс ашиглах - Гагнуурын бээлий, нүүрний хамгаалалт, хамгаалалтын нүдний шил	2025 оны 04-10 сар, 2026 оны 04-07 сар	26,610,000.00	Төслийн менежер, Аюулгүй байдлын менежер/ажилтан	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
	бэлгийн дарамтын (SH)-ээс урьдчилан сэргийлэх журмыг иж бүрнээр нь Г-БОНМТ-ний хавсралт 8-аас үзнэ үү)		- Тоосжилттой орчинд зориулсан PM95 шүүлтүүртэй маск - Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийг тогтмол шалгаж, солих. - Үзэгдэх орчин хязгаардлагдмал, хүчтэй салхитай үед өндөрийн ажлыг түр зогсооно. -Ундны усны аюулгүй байдал, нөөцийн хүртээмжийг сайжруулна				
19.		Халдварт өвчин ба нийгмийн эрүүл мэнд	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын төлөвлөгөөг боловсруулах. -COVID-19, томуу, бэлгийн замын халдварт өвчин/ХДХВ-ээс урьдчилан сэргийлэх протоколуудыг оруулах. -Өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр жил бүр сургалт явуулна. -Сурталчилгааны хэвлэмэл хэрэглэгдэхүүнээр хангах, саналын хайрцаг байршуулах	2025 оны 04-05 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Аюулгүй байдлын албаны дарга, менежер, эмч, эрүүл ахуйч	Зөвлөх
20.		Онцгой байдлын бэлэн байдал, хариу арга	Онцгой байдлын үед авах арга хэмжээний	2025 оны 05-10 сар,	Үйл ажиллагааны	Аюулгүй байдлын	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
		хэмжээ Хавсралт 8-ыг үзнэ үү	төлөвлөгөөг (ЕАР) боловсруулах, Үүнд: - Орон нутгийн онцгой байдлын албатай холбоо барих журам - Цахилгааныг унтраах, гал унтраах протокол - Гол байршилд яаралтай тусламжийн тоног төхөөрөмж (гал унтраагч, дохиолол). - Ажилчдыг нүүлгэн шилжүүлэх, яаралтай тусламж үзүүлэх талаар сургалтад хамруулна. - Онцгой байдлын сургуулилыг тогтмол хийж, ослын тайланг хянаж байх. - Ажлын бүх хэсэгт анхны тусламжийн хэрэгсэл байгаа эсэхийг шалгах - Барилга угсралтын явцад эрүүл мэндийн гэрчилгээтэй мэргэжилтэн (сувилагч/эмч)-ийг газар дээр нь байрлуулна.	2026 оны 04-07 сар	зардалд багтсан	албаны дарга	
21.		SEA/SH (Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл, дарамт)-аас урьдчилан сэргийлэх	Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл, дарамтийг үл тэвчих бодлого. Бүх ажилчид болон туслан гүйцэтгэгчдэд зориулсан	2025 оны 05 сар 2026 оны 04 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Нийгмийн мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			SEA/SH (Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл, дарамт)-ийн мэдлэг олгох сургалт: -Ажилтан шинээр ажилд ороход -шаардлагатай бол улирал тутамд давтан сэргээх - Бүх ажилчид зөвшөөрөгдөх зан үйл, зөрчлийн үр дагаврыг тодорхойлсон Ёс зүйн дүрэмд гарын үсэг зурах. - SEA/SH (Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл, дарамт)-ийн тохиолдлуудыг мэдээлэх нууц сувгийг бий болгох. - SEA/SH (Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл, дарамт)-ийн хэргийг мэргэшсэн үйлчилгээтэй уялдуулан шуурхай, мэдрэмжтэй шийдвэрлэх. - SEA/SH (Бэлгийн мөлжлөг, хүчирхийлэл, дарамт)-ийн төвлөрсөн цэгүүдийг томилж, жендэрийн мэдрэмжтэй ажилд авах үйл ажиллагааг хангана.				
22.	Нийгмийн эрүүл мэнд,	Олон нийтийн мэдээлэл, харилцаа	- Барилгын үйл ажиллагаа, эрсдэл, төлөвлөгөөний	05 сар	Үйл ажиллагааны	Төслийн менежер,	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
	аюулгүй байдал	холбоо	талаар иргэд, орон нутагт идэвхтэй мэдээлэх. Аюулгүй байдалтай холбоотой бүх мэдээлэл нь: - Монгол хэлээр харилцдаг - товч, ойлгомжтой хэлээр бичсэн - Бичиг үсэг тайлагдаагүй, эмзэг бүлгийн хүмүүст зориулсан тэмдэг, дүрст тэмдэгээр хийгдсэн байх. Төслийн үйл ажиллагааны талаар дараах байдлаар түгээнэ. - Хашаа болон талбайн хил хязгаар дээрх зурагт хуудас -Олон нийтийн мэдээллийн самбар - Олон нийтийн хурал, ухуулах хуудас		зардалд багтсан	Нийгмийн мэргэжилтэн, ХАБ менежер	
23.		Сайтын аюулгүй байдал ба биет хамгаалалт	Биет хамгаалалтын арга хэмжээ Бүх өндөр эрсдэлтэй газруудын эргэн тойронд бат бөх хамгаалалтын хашаа суурилуулах, үүнд: - Барилгын бүс - Материал хадгалах газар - Ажилчдын кемп - Тоног төхөөрөмжийн	2025 оны 05 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, ХАБ менежер	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			талбай Бүх аюултай гэж үзсэн газруудад тодорхой анхааруулах тэмдгийг суулгана: - Тэмдэглэгээ нь цаг агаарт тэсвэртэй, харагдахуйц өндөртэй, жолооч болон явган зорчигчийн нүдний түвшинд байрлуулсан байна. - Тэмдэглэгээ нь олон нийтийн ойлголтыг нэмэгдүүлэхийн тулд дүрс тэмдэг, монгол хэлийг ашиглана.				
24.		Аюулгүй байдлын хяналт	Аюулгүй байдлын арга хэмжээ Аюулгүй байдлын сургалтад хамрагдсан ажилтнуудыг дараахь ажилд томилно. - Хязгаарлагдмал болон аюултай бүсэд нэвтрэх эрхийг хязгаарлах - Ялангуяа хүүхэд, олон нийт зөвшөөрөлгүй нэвтрэхээс урьдчилан сэргийлэх - Эрсдэл ихтэй бүх бүсэд 24/7 хяналт тавих - Бүх харуулууд дараах	2025 оны 04-10 сар 2026 оны 04-07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Талбайн инженер, ХАБ менежер, гэрээт хамгаалалтын алба	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			чиглэлээр сургалтад хамрагдана. - Олон нийтэд хүндэтгэлтэй, ялгаварлан гадуурхахгүй байх -Танхайрах, айлган сүрдүүлэх, хүч хэрэглэхийг хориглоно				
25.		Ажилтнуудыг таниулах хөтөлбөрүүд	Тасралтгүй мэдлэг, чадавхийг бэхжүүлэх Тогтмол хэрэглүүрийн хайрцагны яриа, дахин давталтыг хийх: - Ажлын талбай дах аюулгүй ажиллагааны дадлага - Онцгой байдлын үед хариу арга хэмжээ авах журам - Ажилчдын эрх, олон нийттэй харилцах мэдрэмж -Талбайн ажилтнуудад хийх болон болохгүй зүйлийн талаар багтаасан халаасны гарын авлага тараах.	2025 оны 05-10 сар 2026 оны 04-07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн	Зөвлөх
БАРИЛГЫН АЖЛЫН ҮЕ ШАТ							
Байгаль орчны асуудал							
26.	Агаарын чанар, дуу чимээ, чичиргээ	Барилгын машин механизм, материалын тээвэрлэлт нь	- Тоосжилтыг багасгахын тулд нэвтрэх замуудыг арчилж, усалгаа	2025 оны 05-10 сар, 2026 оны 05-07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн,	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
		тоосжилт, дуу чимээ ихэсч, агаарын чанарыг доройтуулж, үзэгдэх орчинг бууруулж, сонсголын бэрхшээлтэй болоход хүргэдэг. [Аюултай материалтай зохисгүй харьцах нь агаар мандлын бохирдолд улам нөлөөлж болзошгүй.]	- хийнэ. - Бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизм, тоног төхөөрөмжийг улсын үзлэгт хамруулж, холбогдох зам, агаарын бохирдлын төлбөрийг төлнө. - Агаар бохирдуулагч, тоосны хэмжээг хянах хөндлөнгийн байгууллагыг татан оролцуулах. - Барилгын талбайг түр хашаагаар хаах; зөвхөн өдрийн цагаар ажиллах (материалын тээвэрлэлтээс бусад). - Шөнийн цагаар ажиллах шаардлагатай бол оршин суугчдад мэдэгдэх. - 32-р хорооны нутаг дэвсгэрт асфальтбетон зуурмагийн үйлдвэрийг суурьшлийн бүсээс		Тоосжилт бууруулах 40,162,643.0	Байгаль орчны мэргэжилтэн	

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			хол байрлуулна. - Дуу чимээ ихтэй газар ажилчдад чихний бөглөө өгөх. Олон нийтийн дуу чимээ, чичиргээний талаарх гомдлыг шуурхай шийдвэрлэж, ажлын хуваарь, төлөвлөгөөгөө хуваалцах. - Барилгын ажил эхлэхийн өмнө ойролцоох барилгуудын гэрэл зураг/видео нотолгоог бичнэ үү. (Хавсралт 9-ийг үзнэ үү) - Айл өрхөд барилгын ажлын мэдээг тогтмол хүргэж байх				
27.	Хөрсний элэгдэл ба доройтол Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 4-ээс үзнэ үү.	Газар шорооны ажил, ашигт малтмалын олборлолт нь гадаргын элэгдэл, үржил шимт хөрс алдагдах, бие махбодийн тогтворгүй байдлыг үүсгэж, газар дээр нь ослын	- Хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний дагуу материалын тээвэрлэлт, чиглэлийн чиглэлийг тохиролцож батлах. Хавсралт 10 - Кемп, материал	2025 оны 05-6 сар, 2026 оны 05 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Талбайн инженер, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
		эрсдэлийг нэмэгдүүлдэг.	хадгалах талбайн эргэн тойронд түр ус зайлуулах хоолой барих. - Хэрэв хөндөгдөөгүй шинэ газар хуулах бол өнгөн хөрсийг (15 см гүн) хуулж хадгална (налуу ≤ 18–25°). - Ашигт малтмалын олборлолтын бүсэд: ≥20 см өнгөн хөрсийг хуулж, тусад нь хадгална. Гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор талбайг хуулсан материал болон талбайн цэвэрлэгээнээс гарсан хаягдал материалаар хүрээ хийх. - Анхааруулах тэмдгүүдийг байрлуулах ("Унах эрсдэлтэй", "Орохыг хориглоно"). - Трассаас хуулсан материалиар дүүргэх замаар				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			талбайг нөхөн сэргээхэд дахин ашиглах. - Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайг нөөцөлсөн шимт хөрсөөр хучих. - Кемпийн ахуйн шингэн хог хаягдлын цооног байгуулах; соруулж, зайлуулна. - Засварын цехийн талбайд машин механизмын засвар үйлчилгээний үед томоохон асгаралт үүсгэхээс сэргийлж, хамгийн боломжит арга хэмжээ буюу хөрс хамгаалах арга хэмжээг авна - Өнөр хорооллын гудамж төслийн талбай нь ус хангамжийн эх үүсвэрийн тэжээгдлийн мужтай давхцаж байгаа тул Гүйцэтгэгч шатах тослох материалын асгаралт, хөрсний				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх ажлыг хийж, хөрсний бохирдлын хяналтыг хэрэгжүүлнэ. - Асгарсан тохиолдолд: 20 см хөрс ухаж, бохирдсон материалыг хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулна. - Хөрсний хяналтыг ≥ 5 цэгт жилд 2 удаа (хүнд металл, микроб) хийх.				
28.	Усны нөөцийн бохирдол ба ашиглалт Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 5-аас үзнэ үү.	Барилгын ажлын явцад усыг эрчимтэй ашиглах нь гүний усыг бохирдуулж, шавхаж, байгаль орчин, ажилчдын эрүүл мэндэд аюул учруулж болзошгүй юм.	- Ундны болон ахуйн усны химийн болон эрүүл ахуйн шаардлага хангасан эсэхийг шалгана. - Ус хадгалах, тээвэрлэхдээ зэвэрдэггүй сав, савыг ашиглах. - Зөвшөөрөл авах: Ус ашиглуулах дүгнэлт – Усны тухай хуулийн 28.4	2025 оны 05-10 сар, 2026 оны 05-07 сар	Үйл ажиллагааны зардал багтсан	Төслийн менежер, Кэмп менежер, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			- Ус ашиглах гэрээ – Усны тухай хуулийн 29.1 - Хэрэв шинээр худаг гаргах бол мэргэжлийн байгууллагаар өрөмдүүлэх, паспортжуулах, мэдээллийн санд бүртгүүлэх				
29.	Хатуу болон аюултай хог хаягдлын менежмент Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 2-оос үзнэ үү.	Барилгын хог хаягдал, аюултай бодистой буруу харьцах нь хөрс, усыг бохирдуулж, зохих ёсоор хадгалах, зайлуулах шаардлагатай.	- Ахуйн хуурай хог хаягдлыг дүүргийн эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ (гэрээний дагуу). - Зарим тохиолдолд компанийн тээврийн хэрэгслээр зөвшөөрөгдсөн талбайд (жишээлбэл, Улаанчулуут) хүргэх - Их хэмжээний үйлдвэр/барилгын хог хаягдлыг зөвшөөрөгдөх газарт зайлуулна - Их хэмжээний хатуу хог хаягдлыг (жишээ нь, картон, хуванцар) ангилж,	2025 оны 05-10 сар, 2026 оны 05-07 сар	Ажлын тоо хэмжээнд багтсан	Төслийн менежер, Кэмп менежер, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			дахин боловсруулах газарт хүргэх - Ажилчдын түр бие засах газар суурилуулах. - Хаягдал тос, тосолгооны материалыг аюулгүй хадгалж, зөвшөөрөлтэй байгууллагад гэрээний дагуу шилжүүлнэ.				
30.	Мод шилжүүлэх, нөхөн тарих	Барилга угсралтын явцад мод тайрах нь экологийн алдагдлыг багасгахын тулд дахин ногоон байгууламжийн төлөвлөлттэй байх ёстой.	- Хяналтын инженерийн зааварчилгааны дагуу ажлын тоо хэмжээн дэх 10 модыг зайлуулж, нөхөн тарина. - Батлагдсан зураг төслийн дагуу нөхөн тариалалт хийх ажлын тоо хэмжээ: • Ногоон байгууламж: 24,284.4 м² • Шинэс мод: 100 ширхэг • Шар хуайс мод: 661 ширхэг - Инженерийн	2025 оны 07 сар, 2025 оны 09 сар, 2026 оны 04-05 сар	Ажлын тоо хэмжээнд багтсан	Төслийн менежер, Талбайн инженер, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			зааварчилгааны дагуу дагуу дээрх ажлыг гүйцэтгэх зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгчийг томилно.				
Нийгмийн асуудал							
31.	Олон үймээн, үйлчилгээний тасалдал	Барилга угсралтын ажил саатах, хүртээмжийг хязгаарлах, эрчим хүч, ус, зам, интернет зэрэг нийтийн аж ахуйн үйл ажиллагааг тасалдуулахад хүргэж, өдөр тутмын хэвшил, чухал үйлчилгээнд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй. Өргөтгөсөн саатал нь дараахь шалтгаануудыг үүсгэж болно. -Дуу чимээ, агаарын бохирдол -Замын хөдөлгөөний түгжрэл, аюулгүй байдлын аюул -Хөрөнгийн үнэ цэнэ, орон нутгийн эдийн	- Барилга угсралтын ажлын нарийвчилсан хуваарийг гэнэтийн цаг хугацааны буферээр боловсруулах. - Ачаалал багатай ажил хийх (шөнийн цагаар/өглөө эрт байхаас зайлсхий). - Тоос тоос дарах, дуу чимээний хаалт хийх, дуу чимээ багатай машин механизм ашиглах. - Явган хүний зам тавих, хашаа барих, тэмдэг тэмдэглэгээг цэвэрлэх. - Сургуулийн ойролцоо, явган хүний хөл хөдөлгөөн ихтэй	2025 оны 05-10 сар, 2026 оны 04-07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, Талбайн инженер, ХАБ менежер	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
		засгийн уналт	бүсүүдийн ойролцоо замын хөдөлгөөний дарга томилно. - Орон сууц, нийтийн байгууламж руу нэвтрэх түр замыг засварлах. Их хэмжээний түгжрэлийн үед өөр тээврийн хувилбаруудыг (жишээ нь, явагч) хангах. - Үргэлжлүүлэн нэвтрэхийн тулд яаралтай тусламжийн үйлчилгээтэй хамтран ажиллана. - Тоглолтыг багасгахын тулд нийтийн үйлчилгээний байгууллагуудтай нягт хамтран ажиллана. - Төлөвлөсөн үйлчилгээний тасалдлын талаар мессеж, зурагт хуудас, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			нийтэд мэдээлэх. - Нөөц хэрэгслээр хангах (жишээ нь, усны сав, хөдөлгөөнт цэнэглэгч). - Шинэчлэлт, санал хүсэлтийг авахын тулд хоёр долоо хоног тутам олон нийтийн уулзалт зохион байгуул. - Зар сурталчилгаа, лавлах утас, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлэл түгээх. - Хүртээмжтэй суваг бүхий гомдол барагдуулах механизм ажиллуулах. - Барилгын ажилчдад ёс зүйн дүрмийн сургалт явуулна. - Жендэрийн мэдрэмжтэй, соёлд нийцсэн зан үйлийг хангах. - Олон нийттэй харилцах ажилтныг (НХБ) газар дээр нь				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			томилно. - Олон нийтийн байнгын санал хүсэлт дээр үндэслэн төлөвлөгөөгөө тохируулна уу. - Өргөдөл, гомдлын хариуг олон нийтийн бүртгэл хөтөлнө.				
32.	Эмзэг бүлэгт үзүүлэх нөлөө	- Бие махбодийн аюулгүй байдлын эрсдэл - Эрүүл мэнд, үйлчилгээний хүртээмж буурсан - Дуу чимээ, тоос шороонд мэдрэмтгий - Нийгмийн тусгаарлалт - Харилцааны саад бэрхшээл - Дарамт, мөлжлөгт өртөх эрсдэлтэй	- Барилгын бүх бүсийг хашиж, зөвшөөрөлгүй нэвтрэх эрхийг хязгаарлах. - Сургууль, гэрийнхээ ойролцоо хүүхэд үл нэвтрэх хаалт ашиглах. - Эрсдэл ихтэй газруудад олон хэлээр анхааруулах самбар байрлуулах. - Явган хүний хүртээмжтэй тойруу замыг төлөвлөх (налуу замтай, өргөн замтай). - Сургууль, ахмад настны асрамжийн газрын ойролцоо хурд сааруулагч суурилуулж, гарам хамгаалагч томилно. - Дуу чимээг хянах дэлгэц, тоос дарах, чимээгүй машин ашиглах.	2025 оны 05-10 сар, 2026 оны 04-07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, ХАБ менежер	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			- Хичээлийн цагаар болон оройн цагаар эмзэг газруудын ойролцоо ажиллахаас зайлсхий. - Ухуулах хуудас, чанга яригч, гэрийн хаалгаар, ялангуяа өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд мэдээлэл түгээх. - Материалыг орон нутгийн/ цөөнхийн хэл рүү орчуулах. - Жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй (ЖБХ) хандсан ёс зүйн дүрмийг чанд мөрдүүлэх. - Ажилчдын байр, хяналтын ойролцоо гэрэлтүүлэг сайтай байх. - Эмэгтэйчүүдийн бүлгүүд болон нийгмийн үйлчилгээ үзүүлэгчидтэй хамтран ажиллах. - Яаралтай тусламжийн гарцыг хадгалах. - Эмзэг бүлгийн хүмүүсийг илрүүлж, шаардлагатай бол эмнэлэг/үйлчилгээнд хүргэж өгөх. - Хүртээмжтэй газар/цагт оролцогч талуудын оролцоонд эмзэг бүлгийг татан оролцуулах.				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			-Гомдлын нууц сувгийг хангах.				
33.	Замын түгжрэл аюулгүй байдлын аюул ба	-Зам тээврийн осол -Явган хүний аюулгүй байдлын эрсдэл -Ачааны машин, машин механизмын түгжрэл	- Нийгэмлэгүүдтэй (сургууль, цэцэрлэгт хүрээлэн гэх мэт) харилцах цэгүүдийн барилгын ажлын өмнөх үнэлгээг хийх. - Талбайд зориулсан хяналтыг ашиглах: тэмдэг, хаалт, операторын сургалт. - Хөдөлгөөний хязгаарлагдмал бүсийг тодорхойлж, хаших. - Замын хөдөлгөөний хяналтын төхөөрөмжийг суурилуулах: гэрэлтүүлэгч тэмдэг, дохио, тэмдэглэгээ, шөнийн цагаар харагдахуйц анивчдаг гэрэл - Өөр сонголт байгаа тохиолдолд барилгын хөдөлгөөнийг орон сууцны хороолол дундуур явуулахгүй	2025 оны 05 – 2026 оны 07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, ХАБ менежер	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			байх. - Хэрэв суурин газруудаар дамжихаас зайлсхийх боломжгүй бол: - Хурдны хязгаарлалт, жолоочийн сургалт, олон нийтийн оролцоог хангана. - Барилгын төлөвлөгөөний талаар ухуулах хуудас, уулзалт, тэмдэглэгээ зэргээр олон нийтэд мэдээлэх. - Зөвхөн тусгай зөвшөөрөлтэй операторуудад тээврийн хэрэгсэл ажиллуулахыг зөвшөөрөх. - Тээврийн хэрэгсэлд тусгайлан зориулсан сургалт явуулах. - Бүх жолооч, машин механизмын эрүүл мэндийн үзлэг, тогтмол засвар үйлчилгээ хийх.				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			- Автомашины жолооч болон явган зорчигчдод зориулсан тойрог зам, аюулгүй байдлын тэмдэг тэмдэглэгээг тодорхой болгох. - Барилга байгууламжийг хөдөлгөөний ачаалал ихгүй цагаар хязгаарлах. - Тохиромжтой гэрэлтүүлэг, үзэгдэх орчны хаалт суурилуулах. - Тасалдал, шинэчлэлийн талаар олон нийтэд тогтмол мэдээлэх. - Эдгээр бүх арга хэмжээг ХЗБТ, Хавсралт 10-д тусга				
34.	Орон нутгийн эдийн засаг, амьжиргаа, ажил эрхлэлтэд үзүүлэх нөлөө	-Дуу шуугиан, чичиргээ, нэвтрэх эрхийг хязгаарласан зэрэг олон нийтийн гомдол -Түр зуурын өөрчлөлтөөс үүдсэн төөрөгдөл	- Нийгэмлэгийн бүх гишүүд болон бизнес эрхлэгчдэд хүртээмжтэй Гомдол барагдуулах механизмыг (ГБМ) ажиллуул (8-р хэсгийг үзнэ үү).	2025 оны 05 сар – 2026 оны 07 сар	6,000,000.00	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
		-Дэлгүүр, аж ахуйн нэгж рүү үйлчлүүлэгчдийн урсгалыг бууруулсан -Нутгийн иргэд, аж ахуйн нэгжүүдийн дунд үл итгэлцэл, сэтгэл ханамжгүй байдал	- Оршин суугчид болон дэлгүүрийн худалдагч нартай тогтмол харилцах цэг болж ажиллахын тулд Олон нийттэй харилцах ажилтан (ОНХА) томилно. - Орон нутгийн бизнес эрхлэгчид, борлуулагчид, тариаланчидтай барилгын ажил эхлэхээс өмнө зөвлөлдөж, тулгамдаж буй асуудлыг ойлгох. - Барилгын ажлын хуваарь, хугацаа, хүртээмжийн төлөвлөгөөг урьдчилан олон нийтэд мэдээлэх. - Барилгын үйл ажиллагаа, тэр дундаа чичиргээ үүсгэгч ажил, зам хаах зэрэг олон нийтэд мэдээлэл өгөхийн тулд олон төрлийн харилцааны				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			аргуудыг (жишээлбэл, гомдлын хайрцаг, зурагт хуудас, уулзалт, гар утас, чатбот) ашигла. - Аюулгүй, хүртээмжтэй түр явган хүний зам, замыг зохих гэрэлтүүлэг, налуу зам, хашлага, тодорхой тэмдэг тэмдэглэгээтэй байлгах. - Явган зорчигч, тээврийн хэрэгслийг чиглүүлэхийн тулд тойрог замд хашлага, хурд хянагч, цацруулагч тэмдэг, зам заах тэмдэг зэргийг суурилуулна. - Аюулгүй байдлыг хангах үүднээс явган хүний хөдөлгөөн ихтэй бүсэд (жишээ нь, сургууль, дэлгүүрийн ойролцоо) замын хөдөлгөөний				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			аюулгүй байдлыг хангах үүднээс замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах тусгайлсан чиг үүрэг бүхий хүмүүсийг байрлуулна. - Эгц, аюултай замаас зайлсхийж, явган явах зайг багасгахын тулд таагүй байдлыг багасгахын тулд тойрог замуудыг төлөвлө. - Ажлын ачаалал ихтэй эсвэл чимээ шуугиан ихтэй ажлыг ажлын ачаалал багатай цагаар төлөвлөөрэй. - Албан бус ажилчдыг (жишээ нь, гудамжны худалдагч, хог цуглуулагч) татан оролцуулж, тэдний амьжиргааг анхаарч үзээрэй. - Аюулгүй байдал, хүртээмжтэй				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			байдлыг хангах үүднээс тойрог зам, тэмдэглэгээнд өдөр бүр хяналт шалгалт хийх. - Ил тод байдлыг хангах үүднээс гомдлыг олон нийтийн бүртгэлд бүртгэж, хариу өгөх.				
35.	Дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээнд үзүүлэх нөлөө	Түр зуурын саатал: - Ус, цахилгаан, интернетийн тасалдал - Замын нөхцөл муу, барилгын хөдөлгөөний улмаас элэгдэлд орсон - Яаралтай тусламжийн үйлчилгээний хүртээмж хязгаарлагдмал - Хог хаягдлын цуглуулга тасалдсан	- Газар шорооны ажил, шугамын ажил эхлэхийн өмнө нийтийн аж ахуйн үйлчилгээ үзүүлэгчидтэй хамтран ажиллах. - Богино, төлөвлөсөн тасалдалтай, ачаалал багатай цагаар аж ахуйн ажлын хуваарь гаргах. - Зурагт хуудас, олон нийтийн хурал, орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан оршин суугчдад урьдчилан мэдэгдэх. - Түр зуурын	2025 оны 05 сар – 2026 оны 07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, ХАБ менежер	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			үйлчилгээний хувилбараар хангах (жишээ нь, тасалдсан үед усны сав). - Замын эвдрэл, гэмтлийг тогтмол шалгаж байх; засварын ажилд туслан гүйцэтгэгчид хариуцлага тооцох. - Төслийн эцсийн шатанд зам засвар, хучилтын төлөвлөгөөг тусгана. - Орон нутгийн удирдлагуудтай хамтран яаралтай тусламжийн гарцыг тодорхой байлгах. - Тойрог замын тэмдэглэгээг ашиглаж, яаралтай тусламжийн үйлчилгээг цаг тухайд нь мэдээлнэ үү. Хог хаягдлыг цуглуулах ажлыг тасралтгүй явуулахын тулд ариун цэврийн				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			байгууламжтай хамтран ажиллана. - Шаардлагатай бол түр цуглуулах цэг эсвэл явуулын хогийн сав байрлуулна.				
36.	Ажилтан ба Нийгмийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал	- Газар дээрх болон ойр орчмын олон нийтийн газарт осол, эрүүл ахуйн асуудал, аюулгүй байдлын хяналт хангалтгүй - Онцгой байдлын үед авах арга хэмжээний бэлэн байдал хангалтгүй - Ажилчдын ундны усны аюулгүй байдал - Цахилгааны түр саатал, үйлчилгээ тасалдсан	- Гал түймэр, эмнэлгийн, химийн болон байгаль орчны эрсдэлийг хамарсан онцгой байдлын онцгой байдлын төлөвлөгөөг боловсруулах. - Онцгой байдлын үед (дотоод болон гадаад оролцогч талууд) харилцах харилцааны тодорхой протоколуудыг бий болгох. - Яаралтай тусламжийн холбоо барих хаягийн жагсаалтыг хөтөлж, түгээх. - Бүх ажилчдыг яаралтай тусламжийн арга	2025 оны 05 сар – 2026 оны 07 сар	Үйл ажиллагааны зардал багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, ХАБ менежер	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			хэмжээ, аюулгүй байдлын хэрэгслийг ашиглах талаар сургах. - Ажилчид болон ойр орчмын оршин суугчдын аль алинд нь нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө гаргаж, байршуулах. - Газар дээр нь анхны тусламжийн хэрэгслээр хангах, бэлтгэгдсэн боловсон хүчин. - Талбайг гал унтраагч, дохиолол, анхны тусламжийн хэрэгсэл, аюулгүйн хаалт зэргээр тоноглох. - Онцгой байдлын үед анхааруулах системийг (жишээ нь, дуут дохио) нэвтрүүлэх. - Орон нутгийн иргэдийг бэлэн байдлын төлөвлөлтөд оролцуулах. - Орон нутгийн				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			онцгой байдлын алба, засгийн газартай хамтран хариу арга хэмжээ авах. - Онцгой байдлын ердийн сургуулилт, загварчлал хийх. - Тасралтгүй сайжруулалтыг мэдээлэхийн тулд бүх онцгой байдлын ослын бүртгэлийг хөтөл. - Ундны усны тээврийн хэрэгслийн сав, хадгалах савыг хүнсний эрүүл ахуйн стандартад нийцсэн зэвэрдэггүй материалаар хийнэ.				
37.	Хөдөлмөрийн нөхцөл ба хүртээмжтэй хөдөлмөр эрхлэлт Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 1-ээс үзнэ үү.	- Аюулгүй, шударга бус, албан бус хөдөлмөрийн зохицуулалт - Хүүхдийн хөдөлмөр, мөлжлөгийн эрсдэл - цомхотголын нөлөө -Гадаад ажилчдыг ялгаварлан гадуурхах, тэгш бус харьцах	- Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хууль (2024 оны нэмэлт өөрчлөлт)-ийг мөрдүүлэх. - Барилгын бүх гэрээнд хүүхдийн хөдөлмөрийг хориглох; бүх ажилчдаас насны	2025 оны 05 сар – 2026 оны 07 сар	Үйл ажиллагааны зардал багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, ХН менежер, Хуульч	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			бичиг баримтыг шаардах. - Хүүхдийн хөдөлмөрийн хууль тогтоомжийг бататгахын тулд олон нийтэд сурталчлах ажлыг зохион байгуулж, ажлын байран дээр тэмдэглэгээ байрлуулах. - Гүйцэтгэгчид хүүхдийн хөдөлмөрийг үл тэвчих бодлогыг баримталж, зохих баримт бичгийг хөтлөх ёстой. - Гадаадын ажиллах хүчний үндэслэлийг шаардаж, гадаад, дотоодын ажилчдад тэгш эрх олгох. - Хөдөлмөр эрхлэлтийн квот, шударга цалин хөлс, ажлын байрны нөхцөл байдалд нийцэж байгаа эсэхэд хөдөлмөрийн аудитыг үе үе хийх.				

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			- Мөргөлдөөн гарахаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд дотоод, гадаадын ажилчдад соёлын мэдлэг олгох сургалтыг оруулах. - Ажилчдын гомдлыг барагдуулах механизмыг нэвтрүүлж, нэрээ нууцлах, нууцлалыг хадгалах, цаг тухайд нь шийдвэрлэх. - Жендерийн мэдрэмж, дарамтын эсрэг сургалтыг тогтмол давтан зохион байгуулдаг. - Ёс зүйн дүрмийг мөрдүүлж, БХБ-ын асуудлаар газар дээр нь бэлтгэгдсэн хамгаалалтын ажилтнуудыг томилно. - Цомхотгол хийх үед ДБ-ны БОНС2 болон хөдөлмөрийн хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөх; Төлөвлөгөөгөө				

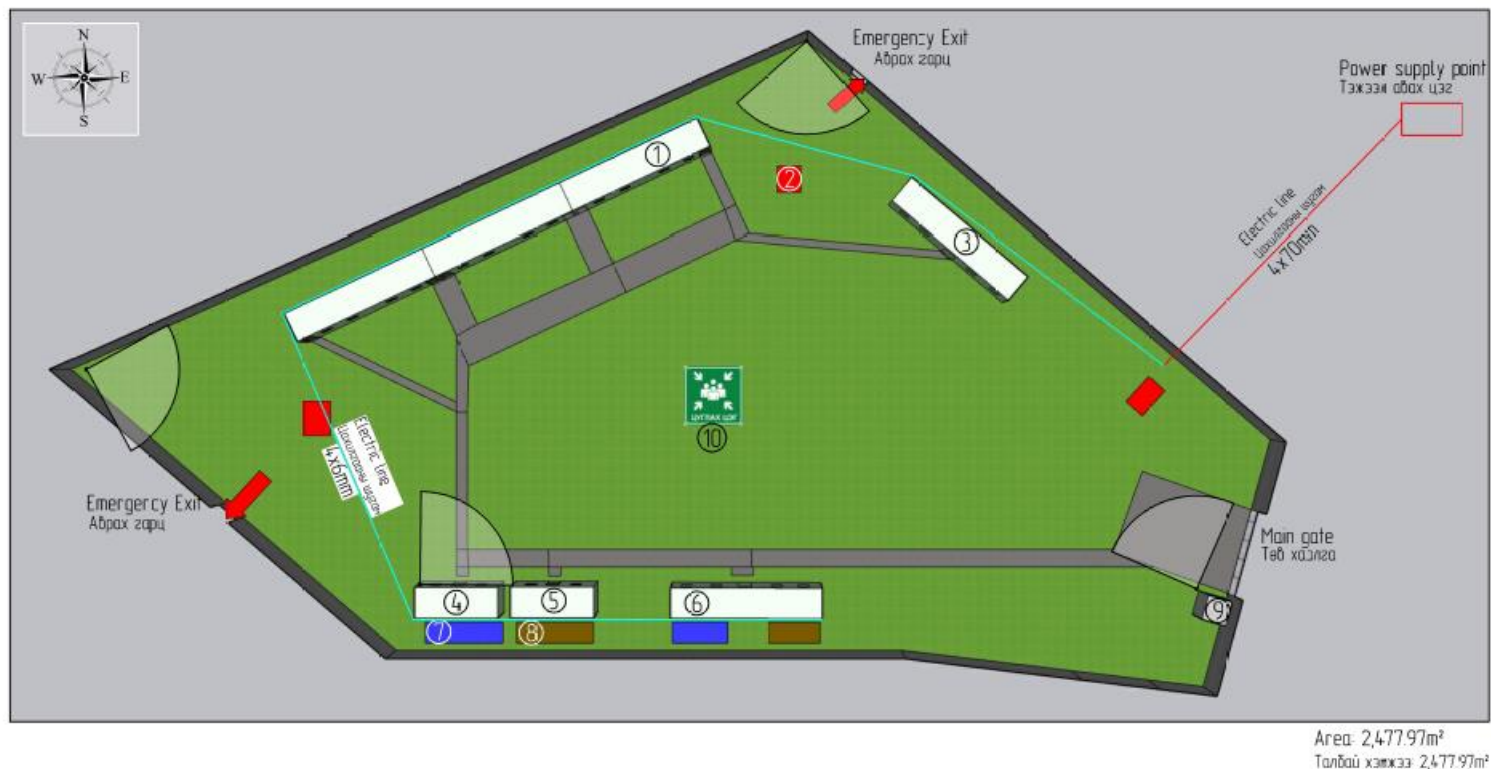
№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			тодорхой хэлж, чухал ажилтнуудаа цомхотгохоос зайлсхийх (жишээ нь, аюулгүй байдал). - Бүх ажилчдаас шударга, ил тод хөдөлмөрийн гэрээ байгуулахыг шаардах. - Хог хаягдлын менежмент, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, талбайн эрүүл ахуйн чиглэлээр сургалт явуулна.				
38.	Соёл, өвийн нөөц Дэлгэрэнгүйг Хавсралт 7-оос үзнэ үү.	Соёлын биет өвийг нээх, илрүүлэх	- Соёлын нөөц олдвол шууд ажлаа зогсоо. - Орон нутгийн Засаг дарга, цагдаа, хариуцлагатай өвийн байгууллагад мэдэгдэнэ. - Зөвшөөрөгдсөн заавар хүлээн авах хүртэл сайтыг хамгаалж, хамгаална. - Олдсон тохиолдолд	2025 оны 05-08 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Нийгмийн мэргэжилтэн, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			7 дугаар хавсралтад заасан Соёлын өвийн журмыг баримтална.				
Барилга угсралтын дараах үе шат							
39.	Байгаль орчин	Зуслан, ажлын байранд хог хаягдал хуримтлагдах	- Хог хаягдлыг зайлуулах тодорхой журам гаргаж, бүх ажлын байранд зохих цэгүүдийг тогтооно. - Бүх хог хаягдлыг (жишээлбэл, дахин боловсруулах боломжтой, аюултай материал, органик хог хаягдал) ангилж, орон нутгийн дүрэм журмын дагуу устгана. - Хог хаягдлын менежментийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалтыг тогтмол хийж, дагаж мөрдөх. - Ажилчдад хог хаягдлын зөв менежмент, устгах арга техникийг сургах. - Барилгын ажил	2026 оны 06-07 сар	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Төслийн менежер, Кэмп менежер, Талбайн инженер, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх

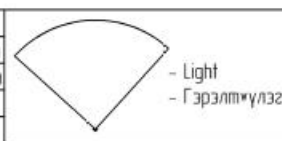
№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			дууссаны дараа хог хаягдлыг аюулгүй, цаг тухайд нь зайлуулах ажлыг зохицуулахын тулд орон нутгийн хог хаягдлын менежментийн байгууллагуудтай хамтран ажиллах. - Барилгын талбайг сэргээн засварлаж, үлдсэн хог хаягдал, материалыг зайлуулж, цаашид ашиглахад аюулгүй, цэвэр байлгах.				
40.	Нөхөн сэргээлт	Карьер: Нөхөн сэргээгдээгүй уурхайнуудын улмаас байгаль орчны доройтол Хүн, амьтны аюулгүй байдлын аюул Хөрсний элэгдэл, усжилт Дэлгэрэнгүй мэдээллийг Барилгын аргачлалаас авна уу.	- Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглагдсан орон зайг талбайн цэвэрлэгээнээс гарсан хаягдал материалаар дүүргэж, налуужуулах, байгалийн хэлбэрт тохируулан дахин хэлбэржүүлнэ. - Нажуужилт хийгдсэн талбайг шимт хөрсөөр хучиж	2026 оны 5-7 сар	29,537,357.0	Төслийн менежер, Кемп менежер, Талбайн инженер, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Зөвлөх

№	Үе шат	Сэдвүүд/Нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хугацаа	Зардал / ₮	Хариуцах эзэн	Хяналт
			байгалийн аясаар нөхөн сэргэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. - Барилга угсралтын явцад ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор ухсан нүх зэрэгт хамгаалалтын хүрээ татах, тэмдэглэгээ хийх. - Нөхөн сэргээсэн талбайд борооны ус хуримтлагдаж, намагжихаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авна. - Байгаль орчны стандарт, зөвшөөрлийн нөхцлийн дагуу эцсийн үзлэг хийж, нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан акт гаргана				
Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					104,032,356.80		
Хог хаягдлын менежмент					14,000,000.00		
Ургамалжуулалтын зардал (Тохижилт, нөхөн сэргээлт)					29,827,643.20		
Нийт төсөв					147,860,000.00 MNT		

1 Accommodation 401-3pcs	40 танин суудал-3ш	6 Kitchen	Гал тогоо
2 Fire safety hut-3pcs	ГК-3ш	7 Water Tank-2pcs	Лэвэр усны сав-2ш
3 Office, OHS office	Оффис, ХЭМАН-ийн оффис	8 Septic tank-2pcs	Еохирын цооног-2ш
4 Toilet WC	Боловсон ОО	9 Watch house	Харуулын байр
5 Baths	Халуун ус	10 Assembly point	Лугларах цэг

Зураг 5. Өнөр хорооллын гудамжны кэмпийн зохион байгуулалтын зураглал

5. ХЯНАЛТ, ТАЙЛАГНАЛ

5.1 Байгаль орчны мониторингийн төлөвлөгөө

Гүйцэтгэгч нь 2025, 2026 онуудад тус бүр хоёроос доошгүй удаа барилгын үе шатанд байгаль орчны хяналтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна. Учир нь уг төслийн барилгын ажил 2025 оны 4-р сараас 2026 оны 7-р сар хүртэл буюу нийт 480 хоног барилгын улирлын үргэлжлэх хугацаа юм. Баталгаат засварын хугацааны туршид хяналтын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх шаардлагагүй гэж бид үзэж байна. Гэхдээ барилгын үе шатанд хяналтын цэгийн давтамж, тоог нэмэгдүүлэх боломжтой.

Нэмж дурдахад төслийн байршил нь Улаанбаатар хотын хүн ам шигүү суурьшсан бүсэд оршдог бөгөөд энэ нь техногенийн нөлөөнд аль хэдийн өртсөн байна. Тиймээс байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд амьтны судалгаа хийх шаардлагагүй.

Хүснэгт 7. Хяналтын төлөвлөгөө, Өнөр хороолол:

№	Мониторингийн үзүүлэлт	Барилгын ажлын үе шат			Баталгаат засварын хугацаа	Хэрэгжүүлэгч байгууллага	Холбогдох хууль
		Шалгах байршил	Хугацаа ба давтамж	Зардал, ₮ /2025-2026/	2027-2029		
1.	Агаар: 1. Агаар бохирдуулагч хий 2. Тоос 3. Дуу чимээний дундаж түвшин	- Барилгын ажлын төлөвлөгөөний дагуу тухайн сард барилгын ажил идэвхтэй явагдаж буй байршлуудыг сонгох. - Коридор дагуух эмзэг газруудыг (сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг гэх мэт) сонгох.	Жилд 2-оос доошгүй удаа	9,625,000.00	шаардлагагүй	Гүйцэтгэгч, Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага	Агаарын тухай хуулийн 9.1.4 MNS 4585:2016
2.	Хөрсний эрүүл ахуй, хүнд металлын бохирдлын үзүүлэлт	Барилгын талбай, кэмп	Жилд 2-оос доошгүй удаа	6,380,000.00	шаардлагагүй	Гүйцэтгэгч, Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага	MNS 5850:2019 MNS 6341:2012 MNS 3297:2019

№	Мониторингийн үзүүлэлт	Барилгын ажлын үе шат			Баталгаат засварын хугацаа	Хэрэгжүүлэгч байгууллага	Холбогдох хууль
		Шалгах байршил	Хугацаа ба давтамж	Зардал, ₮ /2025-2026/	2027-2029		
3.	Ажилчдын ундны усны чанар, эрүүл ахуйн үзүүлэлт	Ажилчдын ундны ус	Жилд 2-оос доошгүй удаа	9,955,000.00	шаардлагагүй	Гүйцэтгэгч, Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага	MNS 0900:2018 MNS 4586:1998
4.	Ургамал: Нийтийн эзэмшлийн бүсээс мод, бут сөөгийг трассын дагуу (50 м дотор) зайлуулах.	2026 онд Ургамлын ургалт, тарьсан модны ургалтын байдалд Ажлын тоо хэмжээний дагуу хяналт тавина.	Жилд нэг удаа	1,100,000.00	1,715,000.00	Гүйцэтгэгч, Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага	Захиалагчийн шаардлага
5.	Хог/хаягдал: Талбайн тэмдэглэл, газар дээрх ажиглалт, гэрэл зургаар баримтжуулах	Авто замын трассын дагуу болон кэмп	2025 онд 2 удаа, 2026 онд 2 удаа	825,000.00	шаардлагагүй	Гүйцэтгэгч	Захиалагчийн шаардлага
Байгаль орчны мониторингийн төлөвлөгөөний зардал, ₮				29,590,000.00			

5.3 Тайлагнал

Барилгын ажлын үе шатанд Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн төлөвлөгөөний тайланг оролцогч талуудад хүргүүлж, оролцогч талуудын оролцоог тодорхойлно. Энэ нь зураг төслийн үе шатанд боловсруулсан БОНМТ-ний дагуу бэлтгэгдсэн.

Хүснэгт 8. Мэдээллийн журам

№	Байгууллага	Тайлагналын агуулга
1.	Гүйцэтгэгч	- Нийгэм, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлж, холбогдох сургалтуудыг зохион байгуулна. - Ажлын байр, кэмпийн нийгэм, байгаль орчны хяналт шалгалтыг хоёр долоо хоногт хийж, зөрчлийг бүртгэж, засч залруулах арга хэмжээ авна. - Сар бүрийн эцэст байгаль орчны тайлан гаргаж зөвлөхөд хүргүүлнэ. - Байгаль орчин, нийгэмтэй холбоотой гэрэл зураг болон бусад файлуудыг бүртгэж, хадгална. - Мэргэжлийн байгууллагаас хийж байгаа байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажилд хяналт тавина. - Байгаль орчинтой холбоотой бичиг баримт, зөвшөөрлийн бүрдлийг хангана. - Барилга угсралтын тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайланг гаргаж, 11 дүгээр сарын 01-ний дотор Нийслэлийн Байгаль орчны газарт хүргүүлж хянуулж, дүгнэлт гаргуулна. Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын тамгын газрыг оролцуулж болно. - Зөвлөхөд сар бүр тайлан илгээхдээ байгаль орчинтой холбоотой дүгнэлт, зөвлөмж бүхий багц баримт бичгийг хавсаргана. - Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний жилийн тайланд хог хаягдлын бүртгэл, ус ашиглалтын мэдээ (тоолуурын заалтын дагуу)-г тусгаж СХД-ийн байгаль орчны мэргэжилтэнд хүргүүлнэ. - Жил бүрийн нийгэм, байгаль орчны тайланг хороодод хүргүүлнэ.
2.	Зөвлөхийн Байгаль орчин, нийгмийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн	- Гүйцэтгэгчийн ажлын талбайд сар бүр үзлэг хийж, нийгэм, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалт /талбай, ус.../ зэрэгт хяналт тавих. - Гүйцэтгэгчээс нийгэм, байгаль орчны аливаа арга хэмжээнд хүндрэл учирсан тохиолдолд мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх - Гүйцэтгэгчээс сар бүр ирүүлсэн байгаль орчин, нийгмийн тайланг хянаж, шаардлагатай бол гүйцэтгэгчид тайлбар өгөх.
3.	ТХН	- Зөвлөхөөс хүлээн авсан Гүйцэтгэгчийн байгаль орчин, нийгмийн тухай хагас жилийн тайлантай танилцаж, шаардлагатай бол засварлах санал гаргах. - Байгаль орчин, нийгмийн тайланг зургаан сард нэг удаа ДБ-д хүргүүлнэ.
4.	Нийслэлийн Байгаль орчны газар	- Гүйцэтгэгчийн тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хүлээн авч хянах, батлах, тухайн жилийн хэрэгжилтийн тайланг хүлээн авч хянах, дараа жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батлах.

№	Байгууллага	Тайлагналын агуулга
		- Гүйцэтгэгчийн зам барилгын ажилд ашигласан түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын талбайг нөхөн сэргээх талаар мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч, үр дүнг хүлээн авч, шийдвэр гаргах
5.	Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага	- Гүйцэтгэгчийн БОНМТ, БОМТ-д тусгагдсан байгаль орчны мониторингийн төлөвлөгөөний дагуу багаж, тоног төхөөрөмж ашиглан холбогдох цэгүүдээс дээж авч, итгэмжлэгдсэн лабораториор дүгнэлт гаргуулах, жилд 2-3 удаа Гүйцэтгэгчид тайлагнана.

6. СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ:

Төсөл хэрэгжүүлэх үе шатанд зохион байгуулах гадаад, дотоод сургалтын хуваарийг эрүүл аюулгүй байдал, байгаль орчин, нийгэм, хүний нөөцийн чиглэл тус бүрээр бэлтгэсэн.

Хүснэгт 9. Сургалтын төлөвлөгөө

№	Огноо	Сургалтын агуулга	Байршил	Хариуцлага	Оролцогч	Зардал, ₮
Эрүүл мэнд, аюулгүй байдал						
Гадны сургалт						
1.	2025 оны 2 сар	ХЭМАБ-н албанд зориулсан сургалт	Сэйфити Трэйнинг энд Консалтинг Сервисэс ХХК	ХЭМАБ-н алба	ХЭМАБ-н алба	Дотоод үйл ажиллагааны зардал
2.	2025 оны 7 сар	Ахлах ажилтан, инженерүүдэд зориулсан ХЭМАБ-н мэдлэг дээшлүүлэх сургалт	Сэйфити Трэйнинг энд Консалтинг Сервисэс ХХК	ХЭМАБ-н алба	Инженер техникийн ажилчид	Дотоод үйл ажиллагааны зардал
3.	2025 оны 6 сар 2026 оны 05 сар	Анхны тусламж үзүүлэх сургалт	Сэйфити Трэйнинг энд Консалтинг Сервисэс ХХК	ХЭМАБ-н алба	Төслийн ажилчид	-
4.	2025 оны 7 сар	Хий болон хийн тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдлын сургалт	Сэйфити Трэйнинг энд Консалтинг Сервисэс ХХК	ХЭМАБ-н алба	ХЭМАБ-н алба ба бусад	500,000.0
5.	2025 оны 6 сар	Хүнд машин механизмын жолооч, операторуудад зориулсан аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа	Сэйфити Трэйнинг энд Консалтинг Сервисэс ХХК	ХЭМАБ-н алба	Механизм ба техникийн хэлтэс	-
6.	2025 оны 6 сар 2026 оны 5 сар	Онцгой байдлын бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ (цахилгаан, галын аюулгүй байдал гэх мэт)	Төслийн талбай	Дүүргийн Онцгой байдлын хэлтэс, ХЭМАБ-н алба	Төслийн ажилчид	1,000,000.0
Дотоод сургалт						
7.	2025 оны 04-10 сар 2026 оны 04-07 сар	Аюулгүй ажиллагааны ерөнхий сургалт /танилцуулга, хөдөлмөрийн эрүүл мэнд аюулгүй байдлын тухай хууль, ноцтой эрсдэл, тэмдэг/	Төслийн талбай	ХЭМАБ-н алба	Төслийн нийт ажилчид	2,000,000.0

№	Огноо	Сургалтын агуулга	Байршил	Хариуцлага	Оролцогч	Зардал, ₮
8.	2025 оны 04-10 сар 2026 оны 04-07 сар	Шинэ ажилчдад чиг баримжаа олгох сургалт	Төслийн талбай	ХЭМАБ-н алба, Захиргаа хүний нөөцийн алба	Төслийн нийт ажилчид	500,000.0
9.	2025 оны 06, 08 сар 2026 оны 05 сар	Хүнсний эрүүл ахуйн сургалт	Төслийн талбай	ХАБ менежер, эмч	Кэмп менежер, гал тогоо	500,000.0
10.	2025 оны 07 сар, 2026 оны 06 сар	Хөдөлмөрийн сэтгэл зүйн сургалт	Төслийн талбай	ХЭМАБ-н алба, Захиргаа хүний нөөцийн алба	Компанийн ажилчид	1,000,000.0
11.	2025 оны 07 сар, 2026 оны 06 сар	Алжаал ядаргааны менежмент	Төслийн талбай	ХЭМАБ-н алба, Захиргаа хүний нөөцийн алба	Компанийн ажилчид	
Байгаль орчин, нийгэм						
12.	2025 оны 05-07 сар, 2026 оны 05-06 сар	Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах сургалт	Төслийн талбай	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Компанийн ажилчид	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан
13.	2025 оны 06-07 сар	Байгаль орчны эрх зүйн мэдлэгийг дээшлүүлэх сургалт	Төслийн талбай	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Компанийн ажилчид	
14.	2025 оны 05 сар 2026 оны 05 сар	Аюултай материалын асгаралтын менежмент	Засварын талбай	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Засварын ажилчид, операторууд	
15.	2025 оны 07-08 сар	Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах сургалт	Төслийн талбай	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Туслан гүйцэтгэгч компанийн ажилчид	
16.	2025 оны 07-08 сар, 2026 оны 04-05 сар	ХДХВ-ийн талаарх ойлголт, Ковид-19 сургалт	Төслийн талбай	Нийгмийн мэргэжилтэн, эмч	Компанийн ажилчид	1,000,000.0
17.	2025 оны 07-08	ХДХВ-ийн талаарх ойлголт, Ковид-19	Төслийн талбай	Нийгмийн	Туслан	

№	Огноо	Сургалтын агуулга	Байршил	Хариуцлага	Оролцогч	Зардал, ₮
	сар, 2026 оны 04-05 сар	сургалт		мэргэжилтэн, эмч	гүйцэтгэгч компанийн ажилчид	
18.	Барилга угсралтын өмнөх үе ба барилгын үе шат	Гомдол барагдуулах механизмыг танилцуулах сургалт	Төслийн талбай	Нийгмийн мэргэжилтэн	Төслийн нийт ажилчид	1,000,000.0
19.	2025 оны 06 сар, 2026 оны 04 сар	Жолооч, операторын сургалт /замын хөдөлгөөний аюулгүй байдал/	Төслийн талбай	Нийгмийн мэргэжилтэн, ХАБ менежер	Жолооч, оператор	-
Хүний нөөц						
20.	2025 оны 05 сар	Ёс зүйн дүрэм	Төслийн талбай	Захиргаа хүний нөөцийн алба	Төслийн бүх ажилчид	2,000,000.0
21.	2025 оны 05 сар 2026 оны 05 сар	Хөдөлмөрийн харилцаа, хөдөлмөрийн дотоод журмын тухай танилцуулга	Төслийн талбай	Захиргаа хүний нөөцийн алба	Компанийн ажилчид	Үйл ажиллагааны зардал
22.	2025 оны 06 сар 2026 оны 04 сар	Жендэрийн мэдрэмжтэй байдал, дарамтын эсрэг	Төслийн талбай	Захиргаа хүний нөөцийн алба	Аюулгүй байдал, хамгаалалтын ажилчид, жолооч, операторууд	1,000,000.0
Сургалтын төлөвлөгөөний зардал, ₮						10,500,000.00

7. ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДЫН ОРОЛЦООГ ХАНГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

7.1 Төслийн тодорхойлолт танилцуулга

Үйлдвэрчний эвлэлийн гудамж (Баянхошуу) 5,6 км, Өнөр хороолол 2,8 км авто замыг “иж бүрэн гудамж зам” болгон хөгжүүлэх зам барилгын ажил нь “Улаанбаатар хотын тогтвортой авто зам, тээвэр” төслийн хүрээнд Финниш Оверсийс Консалтантс ХК (ФиннОК) нь Монголын Барилга Байгууламжийн Төслийн Зөвлөхүүдийн Групп (Эм Си Пи Си Жи Ар) ХХК-тай хамтран Дэлхийн Банкны санхүүжилтээр “Макс Рөүд” ХХК болон “Арж Капитал” ХХК-ийн түншлэлийн гүйцэтгэх төсөл юм.

Улаанбаатар хотын тогтвортой авто зам, тээврийн цогц тогтолцоог бий болгох, сонгогдсон гудамж замуудын замын хөдөлгөөний түгжрэлийг бууруулах, авто замын аюулгүй байдлыг сайжруулах болон уур амьсгалын өөрчлөлтөд тэсвэртэй байх асуудлуудыг шийдвэрлэх, машин, явган хүн, дугуйтай болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний зорчих эрх, тав тухыг хангахад төслийн зорилго оршино.

Уг төсөл нь 2025 оны 04 сараас эхлэн 2026 оны 07-р сарыг хүртэл үргэлжлэх бөгөөд төслийн хүрээнд “иж бүрэн гудамж”-ыг барьж байгуулах ажлын төлөвлөгөөний дагуу коридор тус бүрийг 3 хэсэгт хуваасан ба барилгын ажлын явцад замыг хэсэгчлэн хааж, хөдөлгөөн зохион байгуулалтыг хэсэг тус бүр дээр иргэд, аж ахуйн нэгжүүдэд танилцуулах бөгөөд Сонгинохайрхан дүүргийн 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 27, 29, 30, 31, 37, 43-р хороодод хэрэгжиж байна.

Хүн амын нягтаршил ихтэй бүс нутаг буюу Сонгинохайрхан дүүрэг нь Улаанбаатар хотын хүн амын 22 хувь оршин суудаг, хүн амаараа хоёрдугаарт ордог дүүрэг юм. Төсөл эхлэх шатны судалгааны явцад Сонгинохайрхан дүүрэгт 335,554 иргэн буюу 89,725 өрх амьдарч байв. Үүнээс төслийн талбайн оршиж буй хороодын хүн амын тоон (2022 он, 2025 он) харьцуулсан судалгааг Хүснэгт 10-т үзүүлэв.

Хүснэгт 10. Төслийн талбайд хамаарах хороодын хүн ам, өрхийн тоо

No.	Хороо	2022		2025 оны 01 сарын 01 өдрийн байдлаар	
		Өрхийн тоо	Хүн амын тоо	Өрхийн тоо	Хүн амын тоо
1	5-р хороо	1883	6747	1816	5954
2	6-р хороо	2506	9954	2651	10466
3	7-р хороо	2421	9919	2401	9182
4	8-р хороо	2008	7723	2206	7976
5	12-р хороо	1222	5051	1159	4449
6	13-р хороо	1293	5437	1354	5119
7	14-р хороо	1236	5430	1264	5016
8	15-р хороо	1431	6500	1469	6037
9	16-р хороо	1576	6532	1537	6056
10	17-р хороо	1432	5992	1480	5495
11	18-р хороо	2186	8433	2284	8732
12	19-р хороо	3393	11436	3772	12851
13	27-р хороо	2184	7426	2388	8005
14	29-р хороо	2596	9431	3169	10912
15	30-р хороо	1423	6110	1382	5646
16	31-р хороо	1684	6078	1773	6320
17	37-р хороо	2972	10787	3091	11244
18	43-р хороо	1440	5594	1412	5165

Эх сурвалж: Нийслэлийн статистикийн газар

7.2 Зорилго, цар хүрээ

Энэхүү талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө (ТОХТ)-ийн үндсэн зорилго нь Өнөр хорооллын гудамж болон Үйлдвэрчний эвлэлийн гудамж төслийн байгаль орчин, нийгмийн эрсдэлийг удирдах, нөлөөллийг бууруулахад шаардлагатай үр дүнтэй, хариу үйлдэл бүхий харилцаа холбоог хөгжүүлэх, талуудын оролцоог хангах системтэй хандлагыг тодорхойлоход оршино. Дэлхийн банкны БОНС 10-н хүрээнд ТОХТ-ний бусад зорилгууд дараах байдалтай байна:

- Оролцогч талуудыг тодорхойлох, тэдгээрийн сонирхол болон оролцооны түвшинг үнэлэн тодорхойлж оролцоог төлөвлөх,
- Төслийн үйл ажиллагаа болон түүний байгаль орчин, нийгмийн эрсдэл, нөлөөллийн тухай мэдээллийг оролцогч талуудад цаг тухайд нь ойлгомжтой, хүртээмжтэй зохих журмын дагуу хүргэж ил тод байдлыг хангах.
- Талуудын санал, хүсэлт, гомдол гаргах боломжийг олгох арга хэрэгслийг бүрдүүлэх, гомдлыг хүлээн авч, зохих ёсоор хариу арга хэмжээ авч зохион байгуулах.
- Төслийн зам барилгын ажлын хэрэгжилтийн үеийн оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тасралтгүй үнэлж, тайлагнах.

Мэдээллийн ил тод байдал ба талуудын оролцоо нь Захиалагч болон гүйцэтгэгч, төслийн шууд нөлөөлөлд өртсөн орон нутгийн иргэд болон бусад оролцогч талуудын хоорондын нээлттэй, ил тод хамтын ажиллагааны ач холбогдлыг олон улсын сайн туршлага, компанийн нийгмийн хариуцлагын чухал бүрэлдэхүүн хэсэг юм.

7.3 Эрхзүйн орчин, шаардлага

Олон нийтийн хэлэлцүүлэг нь дараах зүйлийг дагаж мөрддөг:

Тус оролцогч талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө нь Дэлхийн банкны "Байгаль орчин, нийгмийн стандарт 10"-с гадна холбогдох Монгол Улсын хууль (Хот байгуулалтын тухай, Иргэдээс Төрийн байгууллага, Албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай, Авто замын тухай) тогтоомжийн шаардлагыг дагаж мөрдөнө.

7.4 Оролцогч талуудыг тодорхойлох дүн, шинжилгээ

Үр дүнтэй, зүй зохистой оролцоог хангахын тулд төслийн оролцогч талуудыг дараах үндсэн ангилалд хуваана. (Хүснэгт 11)

Хүснэгт 11. Оролцогч талуудын ангилал

Шийдвэр гаргах түвшний талууд	Дэлхийн банк, Төслийн удирдах хороо, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар болон түүний хэрэгжүүлэгч агентлагууд, төсөл хэрэгжүүлэх нэгж зэрэг төсөлтэй холбоотой шийдвэр гаргах түвшний байгууллагууд
Дэд бүтэц ханган нийлүүлэгч талууд	Төслийн хэрэгжилтийн явцад зөвшилцөх шаардлагатай байгууллагууд (Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ ТӨХК, Ус сувгийн удирдах газар гэх мэт)
Төрийн болон төрийн бус байгууллагууд	Төсөлтэй холбоотой шийдвэр гаргахгүй боловч төслийн хэрэгжилтийг дэмжих, олон нийтийг мэдээллээр хангах, үр дүнтэй талуудын оролцоог хангахад дэмжлэг үзүүлэх үүрэг бүхий төрийн засаг захиргааны нэгжүүд, төрийн бус байгууллагууд, (Дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал, Засаг даргын Тамгын газар болон түүний албууд, хороод гэх

	мэт)
Нөлөөлөлд өртсөн талууд	Төслийн шууд нөлөөлөлд өртсөн ба/эсвэл төсөлтэй холбоотой аливаа өөрчлөлтөд хамгийн өртөмтгий гэж тодорхойлсон ба тухайн нөлөөлөл, тэдгээрийн ач холбогдлыг тодорхойлох, нөлөөллийг бууруулах, удирдлагын арга хэмжээний талаар шийдвэр гаргахад нягт оролцох шаардлагатай бүлэг хүмүүс, (Ойр орчимд амьдарч буй иргэд, бизнес, үйлчилгээ эрхлэгчид, сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг гэх мэт нийгмийн үйлчилгээний байгууллагууд)
Бусад сонирхогч талууд	Төслөөс шууд нөлөөлөл үзүүлэхгүй байж болох ч өөрсдийн ашиг сонирхлыг нөлөөлөлд өртсөн гэж үзэж, ойлгож байгаа, төслийг хэрэгжүүлэх үйл явцад ямар нэгэн байдлаар нөлөөлөлд өртөх боломжтой хувь хүн/бүлэг/байгууллага; (Бусад ажил үйлчилгээ эрхлэгчид буюу үйлчилгээ үзүүлэгч, ханган нийлүүлэгчид, Шинжлэх ухааны институт, судалгааны хүрээлэнгүүд, олон улсын, үндэсний зөвлөхүүд, бусад үндэсний болон олон улсын байгууллагууд, хэвлэлийн байгууллагууд)
Эмзэг бүлгүүд	Эмзэг байдлын улмаас бусад бүлэгтэй харьцуулахад төслийн нөлөөлөлд пропорциональ бус байдлаар орох, эсвэл улам доройтож болзошгүй бөгөөд төсөлтэй холбоотой зөвлөлдөх, шийдвэр гаргах үйл явцад тэдний тэгш төлөөллийг хангахын тулд тусгай оролцоо шаардаж болох бүлэг хүмүүс. (Хүүхдүүд, Эмэгтэйчүүд, Өндөр настнууд, Бага орлоготой, өрх толгойлсон иргэд, Оршин суух, өмчлөлийн газаргүй түр оршин суугчид, Үндэстний цөөнх өрхийн иргэд, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд гэх мэт)
Яаралтай тусламжийн байгууллагууд	Зам хаах тухай мэдээллийг зайлшгүй хүргэсэн байх шаардлагатай яаралтай тусламжийн байгууллагууд (Гал түймэр, Онцгой, Цагдаа, Түргэн тусламж гэх мэт)
Олон нийт	Тухайн замын бүх хэрэглэгч

Оролцогч талуудын оролцооны түвшин болон нөлөөллийн дараах байдлаар үнэлсэн. (Table 12)

Хүснэгт 12. Оролцогч талуудын сонирхол нөлөөллийн үнэлгээ

Оролцогч тал	Үүрэг болон Зорилго	Сонирхол	Нөлөөлөл
Шийдвэр гаргах түвшний талууд			
Дэлхийн банк	Төслийн санхүүжүүлэгч – Төслийн үйл ажиллагаа, тайланг хянах, батлах	Өндөр	Өндөр
Зөвлөх	Гэрээт төслийн зөвлөх (FinnOC)	Өндөр	Дунд зэрэг
Төслийн удирдах хороо	НЗДТГ/Захиалагчийг төлөөлж буй Төслийн удирдлагын алба :зөвлөгөө өгөх, мэдээлэл өгөх, хамтран	Өндөр	Өндөр

Оролцогч тал	Үүрэг болон Зорилго	Сонирхол	Нөлөөлөл
	ажиллах,		
Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Төслийн захиалагч – гүйцэтгэгч болон хэрэгжүүлэгч агентлаг.	Өндөр	Өндөр
Нийслэлийн байгаль орчны газар	Жилийн БОМТ, БОМТ-ийн тайланг хянах, батлах	Дунд зэрэг	Дунд зэрэг
Нийслэлийн Авто замын хөгжлийн газар	Төслийн хэрэгжилтэд оролцох, зөвлөгөө өгөх	Дунд зэрэг	Дунд зэрэг
Замын хөдөлгөөний удирдлагын төв	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: зөвлөгөө өгөх, оролцуулах	Дунд зэрэг	Дунд зэрэг
Тээврийн цагдаа	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: зөвлөгөө өгөх, оролцуулах	Дунд зэрэг	Дунд зэрэг
Нийтийн тээврийн газар	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: зөвлөгөө өгөх, оролцуулах	Дунд зэрэг	Дунд зэрэг
Дэд бүтэц ханган нийлүүлэгч талууд			
“Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ” ТӨХК	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: татан оролцуулах, мэдээлэх, хамтран ажиллах	Дунд зэрэг	Бага
Цахилгаан дамжуулах үндэсний сүлжээ ТӨХК	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: татан оролцуулах, мэдээлэх, хамтран ажиллах	Дунд зэрэг	Бага
Мэдээлэл холбооны сүлжээ ТӨХК	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: татан оролцуулах, мэдээлэх, хамтран ажиллах	Дунд зэрэг	Бага
Төрийн болон төрийн бус байгууллагууд			
Сонгино Хайрхан дүүргийн Засаг дарга Тамгын газар	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: дэмжих, татан оролцуулах, хамтран ажиллах	Өндөр	Дунд зэрэг
Хороод	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: дэмжих, татан оролцуулах, хамтран ажиллах	Өндөр	Дунд зэрэг
Хорооны Цагдаагийн хэлтэс	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: татан оролцуулах, хамтран ажиллах	Өндөр	Дунд зэрэг
Нөлөөлөлд өртсөн талууд			
Төслийн нөлөөлөлд өртсөн төрийн байгууллагууд (сургууль, цэцэрлэг эмнэлгийн төвүүдүзвэр, үйлчилгээний байгууллага орно)	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах	Өндөр	Дунд зэрэг
Төсөлд өртсөн хувийн аж ахуйн нэгж, аж ахуйн нэгжүүд	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах	Өндөр	Дунд зэрэг
Төслийн нөлөөлөлд өртсөн оршин суугчид	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах	Өндөр	Дунд зэрэг
Бусад сонирхогч талууд			

Оролцогч тал	Үүрэг болон Зорилго	Сонирхол	Нөлөөлөл
Иргэний нийгмийн байгууллагууд	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах	Өндөр	Дунд зэрэг
Эмзэг бүлгүүд			
Төслийн нөлөөлөлд өртсөн эмзэг бүлэг	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах	Өндөр	Өндөр
Яаралтай тусламжийн байгууллагууд			
Онцгой байдлын ерөнхий газар	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах	Өндөр	Өндөр
Мэдээлэл шуурхай удирдлагын төв	Төсөл хэрэгжүүлэх ажилд оролцох: мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах	Өндөр	Өндөр
Олон нийт			
Замын бүх хэрэглэгчид	Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах, мэдээлэл өгөх, зөвлөгөө өгөх	Өндөр	Дунд зэрэг

7.5 Оролцогч талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөө

Төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн оршин суугчид болон аж ахуйн нэгжүүдэд зам хаагдах, тэдний өмч хөрөнгө рүү ороход саад учруулах зэрэгт шууд өртсөн иргэд, аж ахуйн нэгжүүдэд төлөвлөгөөт ажлын үргэлжлэх хугацаа, цаг хугацаа, цар хүрээний талаар мэдээлнэ.

Барилгын ажлын өмнөх болон барилгын ажлын үеийн буюу дэд төслийн үе шат бүрийн оролцогч талууд болон тэдгээртэй харилцах аргууд, харилцааны сувгууд, харилцах давтамжийг матриц хэлбэрээр үзүүллээ. Хүснэгт 13.

Хүснэгт 13. Оролцоог хангах төлөвлөгөө

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
Нөлөөлөлд өртөж буй оролцогч талууд						
1	Олон нийт (ард иргэд)	Уулзалт зохион байгуулах	- Нийт иргэдийн уулзалт, - Компанийн фэйсбүүк групп - ТХН-ийн (Улаанбаатар хотын тогтвортой авто зам тээвэр төсөл) пэйж хуудас, - НЗДТГ-ын цахим хуудас, - СХД-ийн төвлөрөл ихтэй газрууд худгийн ойролцоо танилцуулга материал тараах, биет болон утсан	Төслийн танилцуулга брошур тараах, Төслийн талбайд ажиллах машин техникийн талаарх мэдээлэл өгөх, Барилгын ажлын хуваарь, замын хөдөлгөөн зохион байгуулалт, гомдлын механизмын талаар танилцуулах, Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах зөвлөмж, анхааруулга хүргэх	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
			харилцаа, цахим сүлжээ, - (Зам засварын ажил 1-р хорооллын арын зам “Өнөр хороолол”), (Зам засварын ажил Баянхошууны гудамж “Үйлдвэрчний эвлэлийн гудамж”) фэйсбүүк чат бот			
2	Орон нутгийн бизнес эрхлэгчид	Танилцуулга хийх	- Компанийн (Зам засварын ажил 1-р хорооллын арын зам “Өнөр хороолол”), (Зам засварын ажил Баянхошууны гудамж “Үйлдвэрчний эвлэлийн гудамж”) фэйсбүүк чат бот - ТХН (Улаанбаатар хотын тогтвортой авто зам тээвэр	Төслийн талаар брошур тараах, мэдээллийн самбарт мэдээлэл байршуулах, Барилгын ажлын хугацаа, замын хөдөлгөөний зохицуулалт болон түр замын нарийвчилсан зураг , тараах материал, өргөдөл, гомдол барагдуулах механизмын талаар танилцуулах	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
			төсөл) - СХД-ийн ЗДТГ-ын цахим хуудас - НЗДТГ-ын цахим хуудас, олон нийтийн цахим сүлжээ, биет болон утсан харилцаа,			
3	Эмзэг иргэд бүлгийн	Хорооны нийгмийн ажилтан, хэсгийн ахлагч нартай хамтран ажиллах	- Нийт иргэдийн уулзалт, - Компанийн (Зам засварын ажил 1-р хорооллын арын зам “Өнөр хороолол”), (Зам засварын ажил Баянхошууны гудамж “Үйлдвэрчний эвлэлийн гудамж”) фэйсбүүк групп - СХД-ийн ЗДТГ-ын цахим хуудас, - ТХН (Улаанбаатар хотын тогтвортой авто зам тээвэр төсөл),	Төслийн танилцуулга, зам хаах болон түр замын мэдээлэл болон Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах зөвлөмж, анхааруулга хүргэх	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
			- НЗДТГ-ийн цахим хуудас, - Тараах материал, төвлөрөл ихтэй газруудад мэдээлэл байршуулах, тусгай хэрэгцээт иргэдэд зориулсан мэдээллийг олон нийтийн мэдээллийг хэрэгслээр мэдээллэх, хорооны НМ-ээр дамжуулах			
4	Иргэний нийгмийн байгууллагууд	Уулзалт зохион байгуулах	- Компанийн (Зам засварын ажил 1-р хорооллын арын зам “Өнөр хороолол”), (Зам засварын ажил Баянхошууны гудамж “Үйлдвэрчний эвлэлийн гудамж”) фэйсбүүк групп чат бот	Төслийн танилцуулга брошур тараах, Барилгын ажлын хуваарь, замын хөдөлгөөний зохион байгуулалт, гомдлын механизмыг танилцуулах Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах зөвлөмж, анхааруулга хүргэх	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн
Төрийн болон төрийн бус байгууллагууд						

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
5	Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба	Зам барилгын ажлын тайлан мэдээлэл хүргүүлэх	Албан бичиг, албан мэдэгдэл, танхимын болон цахим уулзалт, И-мэйл	Зам барилгын ажлын явц, хэрэгжилтийн талаарх мэдээлэл хүргэх	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн Төслийн захирал
6	Нийслэлийн байгаль орчны газар	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө батлуулах, тайлагнах	Албан бичиг болон уулзалт	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө батлуулах, тайлагнах	БУ-ын ажил эхлэхээс өмнө төлөвлөгөө хүргүүлэх, жил бүрийн 10 сард тайлан хүргүүлэх	Гүйцэтгэгч компанийн БО-ны мэргэжилтэн
7	Төсөл хэрэгжүүлэх нэгж	Байгаль Орчин Нийгмийг төлөвлөгөөг хянуулах	Танхимын болон цахим уулзалт, албан бичиг, и-мэйл	Зам барилгын ажлын явцын тухай мэдээллэх, тайлагнах	Барилгын ажлын шатанд бүх	Гүйцэтгэгч компани
8	Зөвлөх	Зам барилгын өдөр тутмын ажлын хүсэлт илгээж, зөвшөөрөл авах,	Өдөр тутмын талбайн уулзалт цахим уулзалт, албан бичиг, и-мэйл, утсаар холбогдох	Явцын тухай мэдээлэх, тайлагнах, зөвшөөрөл авах	Барилгын ажлын шатанд бүх	Гүйцэтгэгч компани
9	Нийслэлийн замын хөгжлийн газар	Барилга угсралтын ажлын мэдээлэл өгөх болон зөвшөөрөл авах	Албан бичиг, И-мэйл	Авто замын хөгжлийн бодлоготой төслийн ажлыг уялдуулах, замын хөдөлгөөн зохицуулалт, хяналт тавих, зөвшөөрөл авах	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн Төслийн захирал
10	Замын хөдөлгөөний удирдлагын	Барилга угсралтын ажлын	Албан бичиг,	БУА-тай холбоотой зам хаах төлөвлөгөө болон нөлөөлөлд өртөж болзошгүй бүлгүүдэд	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн ХАБЭА-н

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
	газар	явцын мэдээлэл өгөх болон Зөвшөөрөл авах	И-мэйл	урьдчилан мэдээлэл хүргэх		менежер
11	Тээврийн цагдаа	Нөлөөлөлд өртөж болзошгүй бүлгүүдэд урьдчилан мэдээлэл хүргэх	Албан бичиг, И-мэйл, цахим сувгууд	БУА-тай холбоотой зам хаах төлөвлөгөө болон барилга угсралтын ажлын явц,	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн ХАБЭА-н менежер
12	Нийтийн тээврийн газар	Түр гарцын мэдээлэл өгөх нөлөөлөлд өртөж болзошгүй бүлгүүдэд урьдчилан мэдээлэх	И-мэйл, цахим сувгууд	БУА-тай холбоотой зам хаах төлөвлөгөө болон барилгын угсралтын ажлын явцад зам хаах хугацаа,	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Төслийн захирал
13	Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	Зам барилгын ажлын явцын мэдээлэл хүргэх	Албан бичиг, И-мэйл	Төслийн танилцуулга, дэлгэрэнгүй мэдээлэл	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн Төслийн захирал
14	“Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ” ТӨХК	Тодруулга авах, мэдээлэл өгөх	Албан бичиг, И-мэйл, бүх төрлийн цахим суваг	Трассын дагуу шинээр хийгдэх ажлын төлөвлөгөө авах барилгын ажлын явцын мэдээлэл өгөх	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн зургийн инженер
15	Цахилгаан түгээх үндэсний сүлжээ ТӨХК	Трассын дагуу байрлах утас, холбооны	Албан бичиг, И-мэйл, бүх төрлийн	Трассын дагуу шинээр хийгдэх ажлын төлөвлөгөө авах барилгын ажлын явцын мэдээлэл өгөх	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн зургийн инженер

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
		талаарх тодруулга авах, мэдээлэл өгөх	цахим суваг			
16	Мэдээлэл холбооны сүлжээ ТӨХК	Тодруулга авах, мэдээлэл өгөх	Албан бичиг, И-мэйл, бүх төрлийн цахим суваг	Трассын дагуу шинээр хийгдэх ажлын төлөвлөгөө авах барилгын ажлын явцын мэдээлэл өгөх	Шаардлагатай тохиолдолд	Гүйцэтгэгч компанийн зургийн инженер
17	УБЗАА-Тохижилт хог хаягдлын удирдлагын газар	Гэрээ байгуулах,, холбогдох зөвшөөрлийг авах	Албан бичиг, И-мэйл, гэрээ байгуулах	Хог хаягдлын гэрээ байгуулах,, холбогдох зөвшөөрлийг авах, барилга угсралтын ажлын мэдээлэл өгөх	Гэрээний дагуу хамтарч ажиллах	Гүйцэтгэгч компанийн БО-ны мэргэжилтэн
18	Нийслэлийн хот тохижилтын газар ОНӨААТҮГ	Гэрээ байгуулах,, холбогдох зөвшөөрлийг авах, мэдээлэл өгөх	Албан бичиг, И-мэйл, гэрээ байгуулах	Хог хаягдлын гэрээ байгуулах,, холбогдох зөвшөөрлийг авах, барилга угсралтын ажлын мэдээлэл өгөх	Гэрээний дагуу хамтарч ажиллах	Гүйцэтгэгч компанийн БО-ны мэргэжилтэн
19	СХД-ийн Засаг даргын тамгын газар	Хэвлэл мэдээллийн албатай хамтран ажиллах	Албан бичиг, И-мэйл, бүх төрлийн цахим суваг	Замын ажлын явцын дэлгэрэнгүй мэдээлэл болон зам хаах чиглэлийн тухай мэдээлэл түгээх талаар хэвлэл мэдээллийн албатай хамтран ажиллах	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Төслийн захирал
20	СХД-ийн Ахуйн хог хаягдал тээвэрлэгч	Хог хаягдлын гэрээ байгуулах, хамтарч ажиллах	Албан бичиг, И-мэйл, гэрээ байгуулах	Хог хаягдлын гэрээ байгуулах, барилга угсралтын ажлын мэдээлэл өгөх	Гэрээний дагуу хамтарч ажиллах	Гүйцэтгэгч компанийн БО-ны мэргэжилтэн

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
	байгууллага					
21	Мэдээлэл шуурхай удирдлагын төв	Замын хөдөлгөөн зохион байгуулалтын талаар мэдээлэл өгөх	Албан бичиг, цахим сувгууд	Зам хаах цаг хугацаа, түр замын чиглэл, орох, гарах гарцын талаар мэдээлэл өгөх, төслийн танилцуулга хүргүүлэх	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн
22	Төсөл хэрэгжих хороод	Хариуцсан мэргэжилтнүүдтэй биечлэн уулзах, хамтарч ажиллах, мэдээллийн самбарт мэдээлэл байршуулах	Албан бичиг, имэйл, цахим сувгууд, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл, биечлэн уулзах, тараах материал өгөх, байршуулах	Төслийн үйл ажиллагааг иргэдэд сурталчлах, иргэдэд өргөдөл гомдлын механизмийг тайлбарлан таниулах, гарын авлага тараах	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн
23	Хорооны Цагдаагийн хэлтэс	Төслийн үйл ажиллагааг иргэдэд сурталчлах, зөв мэдээлэл түгээх,	Албан бичиг, имэйл, цахим сувгууд, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл, биечлэн уулзах	Төслийн танилцуулга гарын авлага тараах, хорооны мэдээллийн самбарт мэдээлэл байршуулах	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн

№	Оролцогч талууд	Харилцах аргууд	Харилцааны сувгууд	Мэдээллийн төрлүүд	Харилцах давтамж	Хариуцах эзэн
24	Төслийн нөлөөлөлд өртсөн төрийн байгууллагууд (сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгийн төвүүд)	Төслийн үйл ажиллагааг иргэдэд сурталчлах, зөв мэдээлэл түгээх мэдээллийн самбарт байршуулах	Биечлэн уулзах, цахим сувгууд, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл	Төслийн танилцуулга гарын авлага тараах, гомдол барагдуулах механизмын гарын авлага тараах	Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө 3-5 хоногт болон барилга угсралтын шатанд тухай бүр	Гүйцэтгэгч компанийн Нийгмийн мэргэжилтэн

7.6 Нөлөөлөлд өртсөн оршин суугчид болон аж ахуйн нэгжүүдэд барилгын нөлөөллийн талаар мэдээлэх арга

Барилгын нөлөөллийн талаарх мэдээллийг хүргэх аргууд

Төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрт зам хаагдах, өмчлөх эрх нь тасалдсан зэрэгт шууд өртсөн иргэд, аж ахуйн нэгжүүдэд дараах сувгаар мэдээлнэ.

1. **Хороодын засаг дарга, холбогдох мэргэжилтнүүдээр дамжуулан албан ёсны мэдэгдэл**
 - Хэвлэсэн зарыг барилгын ажил эхлэхээс 3-5 хоногийн өмнө хороодын мэдээллийн самбарт болон хорооны албан газруудад байршуулна.
 - Эдгээр мэдээлэлд зам барилгын ажил хийгдэх байршлын зураг, ажил хийгдэх хугацаа, хөдөлгөөн шилжүүлэх байршил болон мэдээлэл, лавлагаа авах боломжтой холбогдох дугаар, хаяг зэрэг орно.
2. **Айл өрх болон албан байгууллагуудтай уулзалт хийх**
 - Нийгмийг болон олон нийтийн оролцооны ажилтнууд нөлөөлөлд өртсөн айл өрх, аж ахуйн нэгжүүдтэй уулзалт хийж, барилгын ажлын төлөвлөгөөг танилцуулж, нөлөөллийг бууруулах арга замыг тодорхойлно.
3. **Мессеж болон утасны дуудлага**
 - Өмнөх зөвлөгөөний үеэр холбоо барих мэдээлэл өгсөн оршин суугчдад цагийн хуваарийн гэнэтийн өөрчлөлт, яаралтай тусламжийн ажил гэх мэт цаг хугацааны чухал мэдээллийг хуваалцахын тулд мессеж илгээх эсвэл утсаар ярьж мэдээллэнэ.
4. **Олон нийтэд мэдээлэл өгөх уулзалтууд**
 - Барилгын томоохон үе шатуудын өмнө, ялангуяа хүн ам шигүү суурьшсан эсвэл арилжааны идэвхтэй бүс нутагт иргэдийн асуултад хариулж, мэдээлэл өгөх зорилгоор олон нийтийн уулзалтуудыг зохион байгуулна.
5. **Гарын авлага, тараах материал /брошур/**
 - Тухайн орон нутгийн иргэдэд ойлгомжтой хэлээр хэвлэсэн танилцуулга, гарын авлага, брошурыг аижл эхлэхээс багадаа 7 хоногийн өмнө тарааж, танилцуулна.
6. **Онлайн зарлал**
 - Төслийн албан ёсны вэб сайт болон сошиал медиа платформууд дээр дараах шинэчлэлтүүдийг тогтмол нийтлэх болно.
 - **Фэйсбүүк групп/хуудас:**
 - “Улаанбаатар хотын тогтвортой авто зам, тээвэр төсөл (Ulaanbaatar Sustainable Urban Transport Project)”
 - “Зам засварын ажил 1-р хороолол арын зам ‘Өнөр хороолол’ (Unur Street)”
 - “Улаанбаатар мэдээ (Ulaanbaatar News)”
 - “Сонгинохайрхан мэдээ (Songinokhairkhan News)”
 - “Нийслэлийн Замын хөгжлийн газар (Road Development Agency)”
 - Холбогдох бүх хороодын албан ёсны фэйсбүүк хуудас
 - **Вэбсайтууд:**
 - www.usut.mn

- www.ulaanbaatar.mn

7. Олон нийтийн тусламжийн утас:

Оршин суугчид тодорхой саатлын талаар лавлах, тодруулга авах, гомдол гаргахын тулд дараах утсаар холбогдож болно.

- **Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн утас:** 11-11, 1800-1200
- **Гүйцэтгэгчийн нийгмийн мэргэжилтэн:** 8003-5566

7.7 Оролцогч талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөөг олон нийтэд нээлттэй болгох

Оролцогч талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөөг төслийн вебсайт болон төслийн фэйсбүүк хуудсанд байршуулна.

Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр (нийгмийн платформ, сайт) олон нийтийн хурлын цаг, өдөр, байршлын талаар олон нийтэд мэдээлэх болно. Дээрх газруудад барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө олон нийтийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулахаар төлөвлөж байгаа бөгөөд эдгээрийг орон нутгийн удирдлагуудтай хэлэлцэн баталгаажуулна. Орон нутгийн засаг захиргаатай хамтран орон нутгийн иргэдийн төлөөлөл, оршин суугчид, мөн бизнес эрхлэгчдийг хамруулан уулзалт зохион байгуулна.

Мөн мэдээллийн самбарыг төслийн замын эхлэл болон зам дагуух холбогдох газруудад байрлуулна. Барилга угсралтын явцад нэвтрэх, замын хөдөлгөөний зохицуулалттай холбоотой мэдээллийг самбар дээр байрлуулна.

Төслийг хэрэгжүүлэхээр үүрэг хүлээсэн Гүйцэтгэгч нь оролцогч талуудтай үргэлжлүүлэн харилцах бөгөөд Төслийн ахиц дэвшлийг тусган энэхүү Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөөг байнга шинэчилж байх болно. Гүйцэтгэгч нь нөлөөлөлд өртсөн бүлгүүдэд нөлөөлж болзошгүй (тээвэр/ус/цахилгаан хангамжийн горимд гарсан өөрчлөлт, барилгын ажлын улмаас үүссэн хүртээмж, дуу чимээ, тоосжилт гэх мэт) ажил эхлэх, дуусгах талаар мэдээлэл өгнө. Төлөвлөж буй бүтээн байгуулалтын ажлын талаар иргэдэд цаг тухайд нь мэдээлэх үүргийг тус компани хариуцна.

Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хариуцах тал нь:

Макс Роуд ХХК

М-Plaza, 14 давхар,

Самбуугийн гудамж-24, 14-р хороо,

улаанбаатар хот, чингэлтэй дүүрэг,

Монгол улс 15141

Утас/Факс: 976-1, 88092040

Email: info@maxroad.mn

7.8 Оролцогч талуудын оролцооны төлөвлөгөө (ОТӨТ) – Хураангуй төсөв (төгрөг)

Төсөв	Тооцоот дүн (₮)
1. Харилцаа холбооны материал (наах хуудас, зурагт хуудас, тэмдэг)	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнд багтсан
2. Олон нийтийн хэлэлцүүлэг, олон нийтийн уулзалтууд	9,000,000
3. Гомдол барагдуулах механизм (ГБМ мэдээллийн самбар)	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнд багтсан
Нийт тооцоот төсөв	9,000,000 ₮

8. ӨРГӨДӨЛ, ГОМДОЛ БАРАГДУУЛАХ МЕХАНИЗМ (ӨГБМ)

Өргөдөл гомдол барагдуулах механизм (ӨГБМ) нь оролцогч талууд, түүний дотор нөлөөлөлд өртсөн хүмүүс, орон нутгийн оршин суугчид болон бусад сонирхогч талууд төсөлтэй холбоотой асуудлаа илэрхийлэх хүртээмжтэй, хариу үйлдэл үзүүлэх арга хэрэгсэлтэй байхыг баталгаажуулдаг. Гомдол барагдуулах механизм нь Дэлхийн банкны Байгаль орчин, нийгмийн тогтолцооны (ESF) дагуу ил тод байдал, асуудлыг цаг тухайд нь шийдвэрлэх, хариуцлагыг дээшлүүлэхэд тусалдаг.

Гүйцэтгэгч нь бүх оролцогч талуудад хүртээмжтэй байхаар ажиллах бөгөөд байгаль орчин, нийгэмтэй холбоотой гомдлыг хүлээн авч, бүртгэж, ТХН-д шилжүүлнэ. Бид бүх гомдлыг хамгийн үр дүнтэй, зохистой шийдвэрлэхийн тулд гомдол барагдуулах механизмыг боловсруулахдаа төслийнхөө нөхцөл байдал, хэрэгцээг харгалзан үзсэн. Манай гомдол барагдуулах механизм нь дараахь зүйлийг агуулна.

- Бид гомдлыг хүлээн авах, бүртгэх, баримтжуулах зэрэг өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх журмыг аль болох энгийн бөгөөд хүртээмжтэй болгож, эдгээр үйл ажиллагаа нь нөлөөлөлд өртсөн хүмүүст ойлгомжтой байхаар зохион байгуулна
- Бид хүмүүсийг нас, хүйс, нийгмийн статусаар нь ялгаварлахгүй. Өөрөөр хэлбэл, эрэгтэй, эмэгтэй, эмзэг бүлгийн хүмүүс бүгд тэгш эрхтэй.
- Өргөдөл гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх үүрэг бүхий туршлагатай, мэргэшсэн боловсон хүчнийг томилон ажиллуулна.
- Хүлээн авсан гомдол, хариуг баримтжуулж тухай бүр тайлагнана.
- Өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх механизмын дагуу шийдвэрлэсэн асуудлын талаар санал хураах хэсэгт тогтмол мэдээлж байх.

Өргөдөл гомдлын механизм нь төслийн эрсдэл, нөлөөллийн талаарх олон нийтийн ойлголтыг сайжруулахад бидэнд туслах бөгөөд ингэснээр олон нийтийн санаа зовоосон асуудлуудыг шийдвэрлэж, нөлөөллийг бууруулах юм.

8.1 Зорилтууд:

- Гомдол гаргах, шийдвэрлэхэд хүртээмжтэй, ил тод байдлыг бий болгох
- Байгаль орчин, нийгмийн эрсдэл, нөлөөллийг эрт илрүүлж, цаг алдалгүй шийдвэрлэх боломжийг бүрдүүлэх
- Хариуцлагыг дээшлүүлж, оролцогч талууд болон төсөл хэрэгжүүлэгчдийн хоорондын харилцааг бэхжүүлнэ.

8.2 Гол зарчмууд

Зарчим	Тодорхойлолт
Хүртээмжтэй байдал, энгийн байдал	Ойлгоход хялбар, олон хэл дээр, олон нэвтрэх цэг бүхий хэрэглэгчдэд ээлтэй систем.
Үл ялгаварлан гадуурхах	Эмэгтэй, эрэгтэй, өндөр настан, залуучууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс болон бусад эмзэг бүлгийн хүмүүс зэрэг бүх хүнд тэгш хүртээмжтэй байх.
Мэргэжлийн түвшинд харилцах	Гомдол хүлээн авах, хянах, шийдвэрлэх үүрэгтэй бэлтгэгдсэн ажилтнууд.
Ил тод байдал	Бүх гомдол, шийдвэрүүдийг системтэйгээр баримтжуулж, тайлагнах.
Суралцах, сайжруулах	Гомдол барагдуулах механизм нь төслийн дасан зохицох менежмент болон оролцогч талуудын оролцоог хангадаг.

8.3 Гомдлын төрлүүд

Нийтлэг гомдлын сэдвүүд нь:

- Барилгын үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй тоосжилт, агаарын бохирдол;
- Тоног төхөөрөмжийн дуу чимээ, чичиргээ;
- Хөдөлгөөнийг саатуулах, зам хаах;
- Орц гарцыг хаах, явган хүний гарц;
- Гүйцэтгэгчийн ажилтны зүй бус үйлдэл;
- Төслийн үр өгөөж, үйлчилгээнээс хасагдсан гэж үзэх.

8.4 Гомдол гаргах сувгууд

Оролцогч талууд дараах механизмаар гомдлоо гаргаж болно:

Суваг	Тодорхойлолт
24/7 шуурхай дуудлага хүлээн авах утас болон чатбот	Гүйцэтгэгч утсаар болон мессежээр дамжуулан хүлээн авах. Chatbot link: https://www.facebook.com/profile.php?id=61576053131712&tn=-UC*E ; Шуурхай утас: 80035566
Нийгмийн мэргэжилтэн газар дээр ажиллах	Гомдол гаргагчид биечлэн туслах, гомдлын маягтыг бөглөх боломжтой.
Гомдлын хайрцаг (Хорооны түвшинд)	Хорооны байранд суурилуулсан; долоо хоног бүр (Пүрэв гарагт өглөөний 9:00 цагт) цуглуулна.
ТХН онлайн платформууд	Албан ёсны вэбсайт эсвэл имэйл хаяг

НЗДТГ-ын шуурхай утас

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын олон нийттэй харилцах албанаас иргэдийн өргөдөл, гомдлыг хүлээн авах хоёр шугам ажиллаж байна.

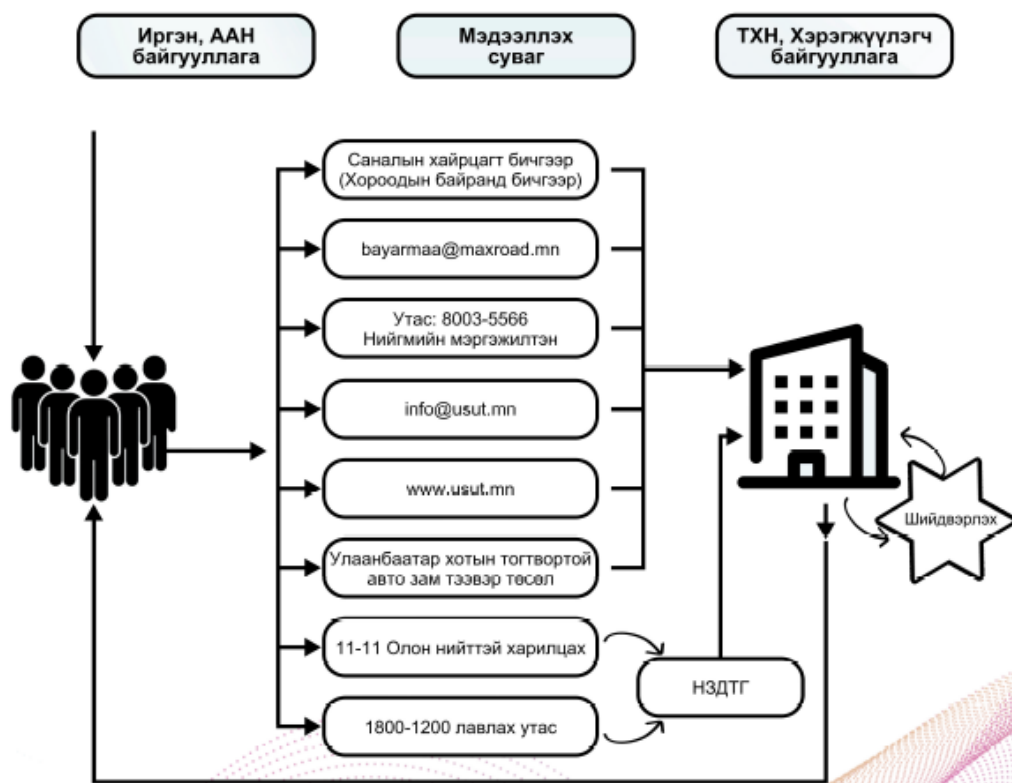
Гомдол гаргах стандарт маягыг Хавсралт 14-ээс үзнэ үү.

8.5 Гомдол шийдвэрлэх үйл явц

Үе шат	Хариуцлагатай байгууллага	Үйлдлүүд	Он цагийн хэлхээс
1	Гүйцэтгэгч / Хорооны захиргаа	Гомдлыг хүлээн авах, бүртгэх; боломжтой бол орон нутагт шийдвэрлэх; Гомдол барагдуулах механизмын системийг үзнэ үү	Ажлын 2 өдрийн дотор
2	Төслийн удирдлагын алба (ТХН)	Шийдвэрлэгдээгүй гомдлыг шалгах; засч залруулах арга хэмжээг зааж өгөх	Ажлын 10 хоногийн дотор
3	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Нарийн төвөгтэй эсвэл шийдэгдээгүй асуудлыг хурцатгах; шаардлагатай бол олон талт уулзалт зохион байгуулах	Ажлын 30 хоногийн дотор
4	Шүүхийн тогтолцоо	Бусад механизм амжилтгүй болбол хуулийн процессоор эцсийн шийдвэр гаргана	Хуулийн дагуу

8.6 Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцлага

Аж ахуйн нэгж	Үүрэг
Гүйцэтгэгч	Шууд утас болон чатбот ажиллуулах; Нийгмийн мэргэжилтэн томилох; гомдол цуглуулах; талбарын түвшинд шийдвэрлэх; Гомдол барагдуулах механизмын тайлан бэлтгэх.
Хорооны захиргаа	Биечлэн туслах; оршин суугчдад гомдлын маягт бөглөхөд нь туслах; гомдлыг ТХН-д дамжуулах.
ТХН	Гомдол барагдуулах механизмын хэрэгжилтэд хяналт тавих; Мэдээллийн хяналтыг баталгаажуулах; Өргөтгөсөн гомдлыг шалгах; залруулах арга хэмжээний талаар шийдвэр гаргах; чиг хандлагыг хянах.
Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Шийдэгдээгүй асуудлыг шийдвэрлэх; сонирхогч талуудын өндөр түвшний шийдвэрлэх ажиллагааг хөнгөвчлөх.
Шүүх	Хамгийн сүүлчийн арга болох хуулийн нөхөн төлбөрийг санал болго.

Зураг 6. Гомдол шийдвэрлэх механизм

8.7 Хяналт, тайлагнах

ТХН нь гомдол барагдуулах механизмын үйл ажиллагаа, үр дүнтэй байдалд хяналт тавина. Гүйцэтгэгч нь гомдол барагдуулах механизмын тайланг сар бүр ТХН-д ирүүлэх үүрэгтэй.

Тайлан бүр дараахь зүйлийг агуулна.

- Хүлээн авсан гомдлын тоо, ангилал;
- Шийдвэрлэлтийн байдал, хугацаа;
- Хариу арга хэмжээ;
- Чиг хандлага, давтагдах байдал, сургамж

8.8 Ажилчдын номдлыг хүлээн авах механизм

Энэ үйл явц нь ялангуяа ажилчдад хамаарах бөгөөд Ажилчдын дотоод гомдлыг шийдвэрлэх журамтай нийцүүлэн Гүйцэтгэгчийн дотоод гомдлын удирдлагын системээр дамжуулан хэрэгждэг (Бүлэг 4, 4.5-р хэсэг ба Гомдол барагдуулах механизм хэсэг) Хавсралт 1 ба 12-р хавсралтыг үзнэ үү.

Үе шаттай үйл ажиллагаа:

Хариуцах эзэн	Үйл ажиллагаа
Ажилтан	Төслийн оффист байрлах тусгайлсан гомдлын хайрцаар гомдол, санал, хүсэлтээ илгээнэ.
Нийгмийн мэргэжилтэн	14 хоног тутамд хайрцагнаас ирүүлсэн материалыг хянаж, цуглуулж, гомдлыг бүртгэнэ.
Хүний нөөцийн менежерт мэдэгдэл	Гомдол, саналыг Хүний нөөцийн (ХН) менежерт арга хэмжээ авахаар шилжүүлнэ.

Хариуцах эзэн	Үйл ажиллагаа
Хүний нөөцийн менежер	Асуудлыг хянан шийдвэрлэнэ. Шаардлагатай тохиолдолд удирдлагын багт шилжүүлдэг.
Шийдвэрийн мэдэгдэл	Хүний нөөцийн менежер үр дүн эсвэл шийдвэрийн талаар ажилтанд мэдээлнэ.

9. БОНМТ-ИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН НИЙТ ТӨСӨВ

Хүснэгт 14. БОНМТ-ийн хэрэгжилтийн нийт төсөв, Өнөр хорооллын гудамж

№	ESMP Item	Estimated Cost, MNT
1	Байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх нөлөөллийн хяналт (Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага-Гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулсан)	29,590,000.00
2	Сургалт	10,500,000.00
3	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	104,032,356.80
4	Оролцогч талуудын оролцоог хангах төлөвлөгөөний хэрэгжилт, олон нийтийн хэлэлцүүлэг	9,000,000.00
5	Хог хаягдлын менежмент (Хохирол бууруулах арга хэмжээнд багтсан) Хүснэгт 6	14,000,000.00
6	Ургамлын зардал (Хамгаалах арга хэмжээнд багтсан) Хүснэгт 6	29,827,643.20
	Нийт /MNT/	196,950,000.00

10. ХАВСРАЛТЫН ЖАГСААЛТ:

- 10.1 Хавсралт 1. Хөдөлмөрийн дотоод журам
- 10.2 Хавсралт 2. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө
- 10.3 Хавсралт 3. Шатах тослох материалын асгаралтын эсрэг хариу арга хэмжээ авах журам
- 10.4 Хавсралт 4. Хөрс хуулах, нөхөн сэргээлт хийх журам
- 10.5 Хавсралт 5. Усны чанарын хяналт, дээж авах журам
- 10.6 Хавсралт 6. Тоосжилтыг хянах журам
- 10.7 Хавсралт 7. Соёлын өвийн журам
- 10.8 Хавсралт 8. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг зохион байгуулах журам
- 10.9 Хавсралт 9. Барилга угсралтын өмнөх үеийн зураг
- 10.10 Хавсралт 10. Хөдөлгөөн зохион байгуулалтын төлөвлөгөө
- 10.11 Хавсралт 11. Төслийн баг
- 10.12 Хавсралт 12. Ажилтны Гомдол барагдуулах механизм
- 10.13 Хавсралт 13. Өнөр - Олон нийтэд түгээх
- 10.14 Хавсралт 14. Санал хүсэлт, гомдлын маягт